

MOVIS

Glasilo Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj ■ Missionsblatt der Katholischen Kroaten-Missionen in der Schweiz
■ Prosinac / Dezember 2023. ■ Godina / Jahrgang 54. ■ Br. / Nr. 4/213

Sretan Božić

Buon Natale
Frohe Weihnachten
Joyeux Noël

**MOVIS – MEĐUMISIJSKO GLASILO IZNIMNE
SVJETONAZORSKE JASNOĆE I TEMATSKE DOSLJEDNOSTI**

BOŽIĆ 2023.

- naslovna slika: Poklon mudraca – Hrv. zavod sv.Jeronima | Pietro Gagliardi Foto stock.adobe.com
- obrada naslovnice: publidesch.ch
- Ovaj broj MOVIS-a potpisana je za tisak 4.12.2023.
- Tekstove za sljedeći broj MOVIS-a primamo do 1. ožujka 2024.

IZ SADRŽAJA**3 Treća stranica**

Prijevod uvodnika ... (DE)

4 Tema broja

Čovjek – djelo Božje riječi

5-29 Misija

Izvješća iz pastoralnog života u HKM

30 MOVIS-ov intervju

Razgovor s dr. Ivicom Kisićem, dekanom Agron. fakulteta

35 Stranica za mlade

Osamstota obljetnica Franjinih jaslica

36 Proplamsaji duha

Poklonstveni zapis

37 Hrvatski moj jezik materinski

Proletjela godina ...

38 Crtice iz Domovine

32. Obljetnica stradanja Vukovara

41 Međugorje

Hodočasnici pješaci

42 Crtice iz Domovine

Obilježena 32. obljetnica stradanja Škabrnje

45 Zdravi odgoj

Isakutovo blagdana u procesu zdrava odgoja djeteta

50 Suživot s medijima Medijski Sokrat najboljim učiteljima
medijske pismenosti**IMPRESSUM****MOVIS**Glasilo Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj
Missionsblatt der katholischen Kroaten-Missionen in der SchweizHerausgeber/izdaju:
Kath. Kroaten-Missionen in der Schweiz
Hrvatski katolički misije u ŠvicarskojAdresse/adresa:
Bederstrasse 76, 8002 Zürich
Telefon: 043 317 96 33
E-Mail: movis@hkm-movis.ch | www.hkm-movis.ch
Bürozeiten / uredovno vrijeme:
utorak, srijeda i petak: 14.00-18.00Odgovorni urednik /Verantwortlich:
fra Antonio Šakota, antonio.sakota@kathbern.chGlavni urednik /Chefredakteur:
fra Mičo Pinjuh, fra_mico@bluewin.chUredništvo /Redaktion:
fra Antonio Šakota, fra Mičo Pinjuh, fra Branko Radoš,
fra Miljenko-Mika Stojić i fra Vine LedušićLayoutKonzept:
Electronic Publisher Bubalović
E-Mail: publisher@publidesch.ch | www.publidesch.chDobrovoljni prilozi za MOVIS/Spende
MOVIS / Kroaten-Missionen in der SchweizRaiffeisenbank - 8001 3431 4863 2
9001 St. Gallen
SWIFT: RAIFCH22xxxIBAN: CH86 8080 8001 3431 4863 2
MOVIS, Schlossgasse 32, 8003 ZürichDruck/tisk:
Vogt-Schild Druck AG, Derendingen
Erscheint vierteljährlich / izlazi 4 puta godišnje

Naklada / Auflage: 14000

MOVIS – MEĐUMISIJSKO GLASILO IZNIMNE SVJETONAZORSKE JASNOĆE I TEMATSKE DOSLJEDNOSTI

Neosporiva vjernost izvornome nadahnucu i ciljevima

Jedan od nesumnjivo najsajnijih kamenčića u osebujnom misionarskom mozaiku prvoga voditelja Hrvatske katoličke misije za Švicarsku fra Ljube Krasića, svakako je MOVIS – danas službeno glasilo hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj – koji je s malobrojnim suradnicima, iznimno skromnim materijalnim sredstvima i tehničkim mogućnostima, pokrenuo u proljeće 1970. godine. Ovo ugledno međumisijsko Glasilo od početka je zamišljeno, u skladu sa sadržajem svoga skraćenoga naziva, kao tiskovina koja će biti snažnom poveznicom među hrvatskim vjernicima i čitateljima u Švicarskoj i služiti im posredujući najvažnije događaje i sadržaje korisne za život i izgradnju same zajednice. I MOVIS je, poput brojnih drugih tiskovina sa sličnim ciljevima i svjetonazorskim predznakom u izvandomovinstvu, postupno prolazio svoj, uglavnom trnovit, razvojni put – neophodne tehničke i programske preobrazbe. Opstao je, unatoč svim tim poteškoćama, zahvaljujući polustoljetnoj zadivljujućoj upornosti i sebedarju hrvatskih misionara i Movis-ovih uredničkih vijeća, vjernosti od početka postavljenim temeljnim ciljevima, suradničkoj raspoloživosti i neospriječivoj stručnosti brojnih, vrijednih i uglednih, vanjskih suradnika i, dakako, posvešnjoj privrženosti i bezrezervnoj potpori naših cijenjenih čitateljica i čitatelja.

Tematska osebujnost i primjerena suradnička stručnost – jamstva su Movis-ove dugovječnosti

Sada, nakon desetljetnog vremenskog odmaka, možemo razložno reći da je otvaranje Movis-a struci i vanjskim suradnicima, bila jedna od ključnih odluka onodobnog uredničkog vijeća za Movis-ovu sadržajnu raznolikost i informacijsku svježinu. Ispravnost i dalekovidnost te odluke najzornoje potvrđuje, uz ostale pozitivne učinke, i sadašnja Movis-ova naklada od 14.000 primjeraka. Naše službeno međumisijsko Glasilo još uvijek se finančira, što je u današnje vrijeme prava rijetkost u svijetu, isključivo dragovoljnim prilozima svojih vjernih čitatelja. Uredno se šalje na sve uredništvo dostupne hrvatske naslove u Švicarskoj, te na brojne značajnije naslove u Domovini i diljem svijeta. Riječ je o katoličkoj tiskovini koja upravo ove godine slavi svoj 53. rođendan i na koju su, i nakon pola stoljeća, usuđujem se reći, razložno ponosni svi - izdavači, urednici, suradnici i poglavito čitateljice i čitatelji. Radino uredničko vijeće je, uz nemali trud, 2013. godine konačno uspjelo kompletirati sva Movis-ova izdanja i u poznatoj knjigoveničkoj Konzert u Austriji zaodjenuti ih u primjereno svećano ruho – u 5 prekrasnih i dojmljivih svezaka. Šestim sveskom iz travnja 2022. nastavljen je primjerena skrb oko očuvanja Movis-ova povjesnog pisanoga blaga.

Podcijenjena vrijednost nematerijalnih darova

Već smo, kalendarski i misaono, ozbiljno zakoračili u vrijeme priprave za, kako često čujemo i čitamo, najljepši i najtoplji kršćanski blagdan – spomenjan Božjega silaska u vidljivu obličju među ljudi. Uz brojne druge, općeprihvateće i od tradicijske baštine neodvojive, obvezne, jedna nam oduzima najviše vremena. Riječ je, dakako, o predlagdanskim darovima i darijanju dragih nam osoba. Ono što mene osobno, a znam da nisam usamljen u takvu načinu razmišljanja, pomalo smeta jest činjenica da se taj prekrasniji običaj posve materijalizirao, budući da se darom smatra samo ono što se može dodirnuti, što je vidljivo, jestivo, procjenjivo... Stječe se, naime, dojam kao da su ljudi posve izgubili osjećaj za onu drugu vrstu darova kojima bi se brojni naši suvremenici daleko više obradovali, nego bilo kakvu materijalnom predmetu, bez obzira na njegovu tržišnu vrijednost i tehnički izgled prigodnoga omota. Riječ je, dakako, o prigodnoj čestitci, telefonskom →

EDITORIAL

Foto: stock.adobe.com

MOVIS – DAS PRESSEORGAN DER MISSIONEN MIT AUßERGEWÖHNLICHER KLARHEIT IN DER WELTSCHAUUNG UND THEMATISCHER TREUE

Treue zu den ursprünglichen Eingebungen und Zielen

Einer der leuchtenden Steinchen im besonderen Missionsmosaik des ersten Leiters der Kroatischen Katholischen Mission für die Schweiz, Pater Ljubo Krasić, ist zweifellos MOVIS – das heute offizielle Presseorgan der Kroatischen Katholischen Missionen in der Schweiz. Dieses wurden mit einer kleinen Anzahl von Mitarbeitern, äußerst bescheidenen materiellen Ressourcen und technischen Möglichkeiten im Frühjahr 1970 von Pater Ljubo Krasić ins Leben gerufen. Von Anfang an war diese angesehene Zeitschrift der Missionen, dem Inhalt ihres Kurznamens, als eine Veröffentlichung konzipiert, die eine starke Verbindung zwischen kroatischen Gläubigen und Lesern in der Schweiz darstellen und ihnen durch die Vermittlung der wichtigsten Ereignisse und Inhalte für das alltägliche Leben dienen sollte. Zusätzlich sollte sie für den Aufbau und die Vernetzung innerhalb der Gemeinschaft selbst nützlich sein. Auch MOVIS hatte, wie zahlreiche andere Zeitschriften mit ähnlichen Zielen und Weltanschauungen außerhalb der Heimat, nach und nach seinen eigenen, meist dornigen Entwicklungsweg und wurde durch die Zeit notwendigen technischen und programmatischen Wandlungen unterzogen. Trotz all dieser Herausforderungen überlebte MOVIS ein halbes Jahrhundert dank erstaunlicher Beharrlichkeit und Hingabe der kroatischen Missionare und der MOVIS-Redaktionen, der Treue zu den von Anfang an gesetzten grundlegenden Zielen, der Bereitschaft zur Zusammenarbeit und der profunden Professionalität zahlreicher, wertvoller und angesehener, externer Mitarbeiter und Mitarbeiterinnen und natürlich dank der Treue und vorbehaltloser Unterstützung unserer geschätzten Leserinnen und Leser.

Thematische Einzigartigkeit und entsprechende Kooperationskompetenz sind die Garanten für die Langlebigkeit von MOVIS

Jetzt, mit einem zehnjährigen Abstand, können wir mit gutem Grund sagen, dass die Öffnung von MOVIS für die Fachwelt und externe Mitarbeiter und Mitarbeiterinnen eine der wichtigsten Entscheidungen der damaligen Redaktion für die inhaltliche Vielfalt und Aktualität der Informationen von MOVIS war. Die Richtigkeit und Weitsicht dieser Entscheidung wird neben weiteren positiven Effekten am deutlichsten durch die aktuelle MOVIS-Aufgabe von 14.000 Exemplaren bestätigt. Unser offizielles Presseorgan der Missionen finanziert sich, was heute weltweit eine echte Seltenheit ist, ausschließlich durch Spenden seiner treuen Leserinnen und Leser. Der Versand von MOVIS erfolgt regelmäßig an alle der Redaktion zur Verfügung stehenden kroatischen Adressaten innerhalb der Schweiz sowie an zahlreiche, wichtige Adressaten in der Heimat und weltweit. Auf diese katholische Druckschrift, die in diesem Jahr ihr 53. Bestehen feiert, sind – so wage ich zu behaupten – auch nach einem hal-

ben Jahrhundert alle bisherigen Herausgeber, Redakteure, Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter und vor allem die Leserinnen und Leser zu Recht stolz. Der fleißigen Redaktion ist es mit großem Arbeitsaufwand schließlich gelungen, alle MOVIS-Ausgaben im Jahr 2013 fertigzustellen und in der bekannten Buchbinderei Konzett in Österreich in ein gebührendes Festtagsgewand zu kleiden – in 5 wunderschöne und beeindruckende Bände. Der sechste Band vom April 2022 setzte die angemessene Fürsorge um die Bewahrung von MOVIS als geschriebenes geschichtliches Schatzgut fort.

Unterschätzter Wert von nicht materiellen Gaben

Wir sind kalendermäßig und gedanklich bereits in die Zeit der Vorbereitung eingetreten für den, wie wir oft hören und lesen, schönsten und wärmsten christlichen Feiertag – das Gedenken an die Herabkunft Gottes in sichtbarer Form unter die Menschen. Neben zahlreichen anderen, untrennbar mit der Tradition verbundenen Vorbereitungen raubt eine davon uns die meiste Zeit. Dabei geht es natürlich um die Weihnachtsgeschenke für unsere Lieben. Was mich persönlich zunehmend stört und ich weiß, dass ich damit nicht allein bin, ist die Tatsache, dass dieser wunderbare Brauch vollständig materialisiert ist, da nur das als Geschenk gilt, was berührt werden kann, was sichtbar oder essbar ist, dessen Wert geschätzt werden kann ... Es entsteht zunehmend der Eindruck, dass die Menschen das Gespür für jene andere Art von Geschenken völlig verloren haben, über die sich viele unserer Mitmenschen viel mehr freuen würden als über jeden materiellen Gegenstand, unabhängig von seinem finanziellen Wert oder einer besonders aufwendigen Verpackung. Dabei kann es sich um eine nette und angemessene Begrüßung handeln, einen Anruf, um warmherzige Worte der Dankbarkeit oder um Zeit, die wir einem lieben Menschen schenken können. Im tiefen Bewusstsein der Tradition dieser Art des Schenkens verspürte ich das starke Bedürfnis, nach zehn Jahren direkter Beteiligung an der Herausgabe von MOVIS (fünf Jahre als verantwortlicher Herausgeber und ganze 11 Jahre als Chefredakteur), ein großes und tiefes Danke schön an alle zu sagen, die in den letzten Jahren zur inhaltlichen Qualität und zum hohen Niveau der Veröffentlichung unserer gemeinsamen Zeitschrift der Missionen beigetragen haben. Manchmal sind Worte der aufrichtigen Dankbarkeit zur rechten Zeit und auf eine angemessene Art und Weise die wirksamste Verbindung in zwischenmenschlichen Beziehungen und eine der zuverlässigsten Sicherheiten für neue, gesündere und bedeutungsvollere, freundschaftlichere und gemeinschaftlichere Anfänge.

In diesem Sinne wünsche ich Ihnen allen, liebe Leserinnen und Leser, Ihren Familien und allen, die Sie in Ihrem Herzen tragen ein frohes und gesegnetes Weihnachtsfest und alles Gute im neuen Jahr 2024!

Ihr P. Mičo Pinjuh, Chefredakteur

ČOVJEK – DJELO BOŽJE RIJEĆI

Proučavanje riječi, rječnika, govora, proširuje obzore znanja. Jedan je filozof rekao da čovjek stanuje u riječi, u govoru. Da je jezik i govor kuća bitka. Da je govor i riječ izvor svega. Jedini je čovjek u svemiru kadar govoriti i izreći se. Životinje se oglašavaju svojim glasovima, ptice svojim pjevom, a samo čovjek ima dar i moć govora. I Bog govor! Božji rječnik i govor pomaže nam razumjeti Boga i pridržavati se njegova Saveza, slijediti njegove naputke. Bog nam daje mogućnost i dostojanstvo proširiti njegov rječnik i govor u stvorenju, svojim pristalim riječima i odnosima prema živim bićima. Izvještaj o stvaranju u Knjizi Postanka nosi u sebi poetske sastavnice. Izvještaj je nešto kao božanske litanije u prvom poglavju Knjige Postanka. Stvaranje je plod Božje riječi, cijelokupno se stvorene i svemir zaodjejava u Božju riječ. Bog govor i sve biva, nastaje. U svemu počiva Božji dah i Duh, Riječ. Božja Riječ - Logos utjelovljuje se u stvaranju neba i zemlje, kopna i mora, svermira. Opijeva to himnički kristološki hvalopoj u Poslanici Kološanima: «On je prije svega, sve je po njemu i za njega stvoreno, sve stoji i opстојi u Njemu» (Kol 1,16.17). Božja se stvaralačka Riječ utjelovljuje u prirodi, u živim bićima. Čak i živa bića imaju dostojanstvo i ulogu umnažanja stvaralačke Riječi Božje: «Bog ih blagoslovni rekavši: 'Plodite se i množite i napunite vode morske, i ptice neka se množe na zemljama» (Post 1,22). U velikoj završnici stvaranja, snagom svoje Riječi, Bog stvara čovjeka - muškarca i ženu - na svoju sliku i priliku. Bog ih je blagoslovio i rekao: «Plodite se i množite, napunite zemlju i sebi je podložite» (Post 1,28). Božje se stvaranje nastavlja, a njegova Riječ utjelovljuje se sa svakim novim ljudskim životom – sa začećem i rođenjem svakog djeteta. Nakon pada Adama i Eve, Bog čuva, usmjeruje, štiti i promiče svoje riječi svetim Savezima. Savez predivne duge na nebu nakon potopa kozmički je znak Božjeg Saveza sa stvorenjem dan pravedniku Noi. Potom Savez s Abrahacom, a zatim Deset zapovijedi staroga Saveza Mojsiju na Siniju definiraju Izabrani narod kao nositelja Božje objavljene Riječi kroz cijelu potonju povijest. Božji narod izražava i umnožava Božje stvarateljske riječi poštovanje, čuvajući Njegov Savez.

Zidovsko bogoslužje u sinagogama, uključujući Kovčeg Saveza u Hramu te svete svitke Zakona, čuva Božju Riječ koja oblikuje Izabrani narod. Židovski je narod povjesna tvorevina Ri-

ječi. Božje riječi dolaze do punog izražaja u hramskim žrtvama. Međutim, toliko puta imamo otpor i otklon naroda od Zakraona. Žele biti kao ostali narodi, nikakva posebnost. I toliko puta Gospodin se žali na narod: «O da me i kad bi me moj narod slušao, da je Izrael putovima mojim hodio – njegove sreće ne bi nikada poneštalo, nitko mu ne bi mogao nauditi». Nači ćemo to u proroka (primjerice Izajie), u psalmima, tim poetskim izričajima povijesti Božjeg naroda. Ali židovsko žrtveno opsluživanje Božje Riječi ne uspijeva; ljudsko predanje i ljubav samo su blijeđa sjena Božje ljubavi. Židovi su osjećali manjkavost svoga žrtvenog štovanja jer su znali da sve stvoreno pripada Bogu (usp. Ps 50): «Kad bih ogladnio, ne bih ti rekao, jer moja je zemlja i sve što je ispunja. Zar da ja jedem meso bikova ili da pijem krv jarača?» Budući da židovski način bogoštovlja nije do kraja odgovarao Božjem planu, Bog je sam odlučio da se njegova Riječ u punini vremena utjelovi. Postane čovjekom. Utjelovljenje je završni put Boga prema čovjeku, u osobi Isusa Krista. U njemu je Riječ postala tijelom, povijesnim bićem, čovjekom. Bog daje smisao svojoj Riječi u darežljivosti i velikodušnosti svoga Sina. U misnom Vjerovanju odjekuje svake nedjelje Evangelje po Ivanu: «I utjelovio se po Duhu Svetom od Djevice Marije i postao čovjekom». Božja spasonosna Riječ ulazi u povijest »u punini vremena« (Gal 4,4) da nas spasi od grijeha. «Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje» (Iv 15,13). Isus je to učinio za nas. Pojam 'utjelovljenje' opisuje središte kršćanstva. Bog nije više ideja niti stanuje u nedostupnu svjetlu, nego je dio ovom zemljom. Slavimo tu činjenicu na Božić. No, kao i mnogi drugi pojmovi danas se ta istina zlorabi na razne načine. Postoje npr. zagovornici utjelovljenja kroz prilagodbu. Popuštaju pod pritiskom statističke većine, nazivaju to »humanizacijom kršćanstva« te preporučuju Crkvi da se sukladno tome »modernizira«, što se i provodi na raznim sastancima i sinodama. Stoga se zatamnjuje i blijeđi temeljna istina vjere, utjelovljenje kao i uskrsnuće Isusovo. Kad je Pavao došao u Korint, nije pitao na koji način zamijeniti njihove amfiteatre novim igrama ili zabavom, nije se pitao što bi dodatno mogao ponuditi poganskim masama, nego je naprotiv navijestio paradoks novine u Isusu Kristu: Tko život svoj daje, tko ga izgubi, on ga dobiva, a tko se života drži, on ga gubi, prema Isusovim riječima. Svetci utjelovljuju istinu kroz neprilagodbu svijetu.

Nemali broj suvremenika shvaća 'utjelovljeno kršćanstvo' kao zaukretn prema ovome svijetu. Kršćani više ne bi trebali gledati gore nego dolje; naučiti shvaćati milosrde prema čovjeku kao ljubav prema Bogu, a politiku kao slavljenje Boga. Ima nešto u tome ispravno, kao i u svemu što je dobranjerno. Jer kršćanstvo koje izbjegava lice siromašnih i umjesto toga koristi izričaje vjere kao prazne formule, platosko je kršćanstvo, u oblacima. Ali također je istina: kršćanstvo koje daje kruh siromašnima, a ne nudi im tijelo Kristovo, nema budućnosti. Dvije ruke – jedna prema nebu, a druga prema čovjeku. Krist koji je postao čovjekom most je između čovjeka i Boga. To bi trebali biti i kršćani kao oni koji slijede Isusa Krista. Božić nije nadnevak u kalendaru. To je stanje postojanja, bivovanja, Sin bi Božji htio unići i u naše živote, 'roditi' se u nama, učiniti nas učinkovitima i slavnima, kada mu otvorimo svoja srca sa zahvalnošću, radujući se dolasku, Božiću. To je potencijalno i naš ključ, vaš i moj. Božić nije samo ugodan događaj. Predstavlja nam ponudu novoga života, nove odluke. Poziva nas na izbor. Hoćemo li dopustiti da se ključ poslušnosti i vjere okrene u našim zahrdalim bravama? Ako to učinimo, kakvu ćemo radost, kakvu sloboda spoznati i iskusiti – kakav mir! Onaj koga čekamo 'naš je mir'. Zašto gubiti vrijeme i trud tražeći ga bilo gdje ili u bilo čemu ili komu drugom? Noć prije nego je predao svoj život za nas, Isus je uspostavio novi i vječni Savez kojim dovršava euharistijski govor nakon čudesnog umnažanja kruhova i jamči da spasonosna Riječ postaje tijelom za sva vremena: »Jer tijelo je moje uistinu jelo, a krv je moja piće. Tko jede moje tijelo i piye moju krv, u meni ostaje i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac i ja živim po Ocu, tako će i onaj koji mene blaguje živjeti po meni. Ovo je kruh koji je sišao s neba, a ne onakav kakva su jeli oci i umrli; tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek» (Iv 6,55-58). Svaka je sveta misa utjelovljenje Riječi Isusova Žrtva ponovno prikazana u liturgiji euharistije ispunjava liturgiju riječi. Misa sadržava, usmjerava, štiti i obnavlja novi i vječni Savez. Stvarna prisutnost ne ovisi o našim zaslugama, nego o božanskoj službi svećeništva. Euharistija ne hrani samo dušu; Njegova Riječ hrani naša tijela. Njegova Riječ je postala Tijelom i postaje naše tijelo. I naše tijelo umnaža njegovu Riječ u jedinstvu s njegovim mističnim tijelom, Crkvom. Kada na misi predano primamo utjelovljenu Božju Riječ, postajemo novo stvorenje.

Zidovsko bogoslužje u sinagogama, uključujući Kovčeg Saveza u Hramu te svete svitke Zakona, čuva Božju Riječ koja oblikuje Izabrani narod. Židovski je narod povjesna tvorevina Ri-

MISIJA ZÜRICH

Misijski Kalendar

Hrvatska katolička misija
Schlossgasse 32, 8003 Zürich
Telefon: 044 455 80 60 Faks: 044 461 19 39
E-Mail: hkm.zuerich@bluewin.ch
www.hkmzuerich.ch

Misionari: fra Ivan Prusina
fra Iko Skoko
fra Goran Azinović
Katehistica i orguljašica: prof. Petra Hrvacić
Suradnice: Đurđica Novak, Ankica Blažević
i Marija Dukić

Raspored misa

- ZÜRICH: crkva Guthirt, Guthirtstr. 3, svake nedjelje u 8.00 i 12.15 sati
- ZÜRICH: crkva sv. Felixia i Regule, Hardstr. 76, svakog petka krunica i sveta misa u 19.30 sati
- ZÜRICH: misijska kapelica, Schlossgasse 32, ponedjeljak-subota u 7.30 sati
- DIETIKON: crkva sv. Josipa, Urdorferstr. 44, svake nedjelje u 10.30 sati
- WINTERTHUR: crkva sv. Ulricha, Seuzacherstr. 1, svake nedjelje u 11.00 (ljeti u 10.30 sati)
- HORG: crkva sv. Josipa, Burghaldenstr. 5, svake nedjelje u 14.45 sati
- AFFOLTERN a/A: crkva sv. Josipa, Seewadelstr. 13, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati
- BÜLACH: crkva Presv. Trojstva, Scheuchzerstr. 1, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati
- USTER: crkva sv. Andrije, Neuwenstr. 17, svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 14.30 sati
- MÄNNENDORF: crkva sv. Stjepana, Hasenackerstr. 19, svake 1. i 3. subote u mjesecu u 19.00 sati
- WALD: crkva sv. Margarite, Rütistr. 31, svake 4. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati
- GLARUS: crkva sv. Fridolina, Aegidius-Tschudinstr. 8, svake 2. subote u mjesecu u 19.30 sati

SVETE MISE U BOŽIĆNO VRIJEME

4. nedjelja došašća – 24.12.2023.

Zürich, Guthirt u 8.00 i 12.15 sati

Dietikon, sv. Josip u 10.30 sati

Winterthur, sv. Ulrich u 11.00 sati

Uster, sv. Andrija u 14.00 sati

Badnjak ili Sveta noć, nedjelja, 24. prosinca

Zürich, sv. Felix i Regula u 19.30 sati

Dietikon, sv. Josip u 23.00 sati

Winterthur, sv. Ulrich u 24.00 sati

Božić, ponедјелjak, 25. prosinca

Zürich, Guthirt u 8.00 i 12.15 sati

Dietikon, sv. Josip u 10.30 sati

Winterthur, sv. Ulrich u 12.00 sati

Wald, sv. Margarita u 17.00 sati

Sveti Stjepan, utorak, 26. prosinca

Zürich, Guthirt u 12.15 sati

Sveti Ivan, srijeda, 27. prosinca

Affoltern a/A, sv. Josip u 11.00 sati

Petak, 29. prosinca

Zürich, sv. Felix i Regula u 19.30 sati

Sveta obitelj, nedjelja, 31. prosinca

Zürich, Guthirt u 8.00 i 12.15 sati

Dietikon, sv. Josip u 10.30 sati

Winterthur, sv. Ulrich u 11.00 sati

Horgen, sv. Josip u 14.45 sati

Nova godina, ponedjeljak, 1. siječnja 2024.

Zürich, Guthirt u 12.15 sati

Bogojavljenje, subota, 6. siječnja

Männedorf, sv. Stjepan u 19.00 sati

Zürich, sv. Felix i Regula u 19.30 sati

Krštenje Gospodinovo, nedjelja, 7. siječnja

Zürich, Guthirt u 8.00 i 12.15 sati

Dietikon, sv. Josip u 10.30 sati

Winterthur, sv. Ulrich u 11.00 sati

Horgen, sv. Josip u 14.45 sati

Affoltern a/A, sv. Josip u 17.00 sati

Bülach, Presveto Trojstvo u 17.00 sati

Blagoslov obitelji

Blagoslov obitelji i obiteljskih stanova započet ćemo poslije Nove godine. Rado ćemo doći u svaku našu obitelj koja to želi. Uskoro ćete imati raspored blagoslova obitelji i prijavnice te ćete moći rezervirati vrijeme blagoslova. Kao i do sada, možete se prijaviti na različite načine, pa to učinite na vrijeme, kako biste nam olakšali pravljenje rasporeda. Unaprijed hvala!

Tečaj priprave za brak

Podsjecamo naše mlade, koji se spremaju za sklapanje crkvenoga braka u idućoj 2024. godini, da će tečaj priprave za brak u našoj misiji biti od 19. do 22. veljače 2024. godine. Mjesto održavanja je župna dvorana crkve sv. Felixia i Regule, Hirzelstr. 22, 8004 Zurich u 19.30 sati.

Korizmena duhovna obnova

Korizmena duhovna obnova bit će od četvrtka, 15. veljače do subote 17. veljače 2024. godine – sve u crkvi sv. Felixia i Regule te će završiti u nedjelju 18. veljače svetom misom u 12.15 sati u crkvi Guthirt u Zürichu.

Prva sveta pričest

Zürich, crkva sv. Felixia i Regule, subota, 20. travnja 2024. u 11.00 sati.

Krizma

Zürich, crkva sv. Felixia i Regule, subota 1. lipnja 2024. u 11.00 sati.

Hodočašća

U godini 2024. namjeravamo hodočastiti u Asiz (sv. Franjo, sv. Klara, bl. C. Acutis...) od 8. do 12. svibnja.

Mise za mlade

Jednom mjesečno u crkvi sv. Felixia i Regule u 18.00 sati.

Frama

Susreti Frame (franjevačke mladeži) održavaju se svake srijede u 19.00 sati u dvorani župe sv. Felixia i Regule.

Fra Iko, dobrodošao!

Uprava naše Hercegovačke franje

Krunica u Dietikonu

I ove smo godine sudjelovali u molitvi krunice u crkvi sv. Agate u Dietikonu u utorak, 3. listopada. Uz fra Ivana bili su i predstavnici vjernika iz naše zajednice, te smo molili i pjevali i na hrvatskom jeziku. Ova večer je još jednom posvjedočila i dočarala nam univerzalnost kršćanske vjere. Molitveni dio zaključen je blagoslovom s Presvetim. Potom smo zapjevali završnu pjesmu te pošli u župnu dvoranu na zajedničko druženje uz bogatu ponudu svih nazočnih grupa. Hvala svima koji su se uključili u ovu molitvu!

Sjećanje na žrtve Vukovara, Škabrnje i sve druge

I ove smo godine obilježili dan sjećanja na žrtve Vukovara, Škabrnje i svih drugih svečanom svetom misom u Dietikonu u nedjelju 19. studenoga u 10.30 sati na kojoj je pjevao misijski zbor pod ravnjanjem Petre Hrvačić i Lovre Uzelca. Fra Ivan se u propovijedi kratko dotakao tog bolnog sjećanja naglasivši da je to i sjećanje ponosa na plemenite i hrabre ljude koje nije vodila mržnja prema nekomu ili nečemu nego ljubav prema Bogu i domu i domovini. Po njima se djelotvorno ostvarilo ono što je naglasio i blagopokojni kard. Franjo Kuharić 1993. godine: «Narod koji ne mrzi ne može propasti».

Nakon mise su misijski vjećnici priredili Apero za nazočne.

Duhovna obnova za starije članove u HKM Zürich

Duhovna obnova za starije osobe organizirana je Hrvatskoj katoličkoj misiji Zürich u crkvi sv. Felix i Regule na blagdan sv. Nikole Tavelića 14. studenoga 2023. Voditelj duhovne obnove bio je fra Karlo Lovrić, fratar koji djeluje u Župi Međugorje, a nekada je bio voditelj HKM Zürich. Duhovna obnova je počela molitvom krunice. Nazočni su imali priliku za sakrament svete isповједi. Po završetku krunice fra Karlo je održao predavanje u dva dijela. U prvom dijelu je govorio o svome dugogodišnjem iskustvu pastorala starijih i nemoćnih u župi u kojoj sada djeluje. Mjesečno obilazi oko 100 starijih osoba. U drugome dijelu je iznio sadržaj Pisma Ivana Pavla II. starijim osobama. Pred kraj predavanja iz tog Pisma je pročitao Papinu misao: «Istodobno osjećam velik spokoj pri pomisli na trenutak kad me Gospodin bude pozvao: iz života u život. Zato mi je često na usnama, bez ikakva osjećaja tuge, molitva koju svećenik kazuje nakon euharistijskog slavlja: U času smrти pozovi me i zapovjedi mi da dođem k tebi.» Poslije predavanja bila je sveta misa. Fra Karlo je propovijedao o svetom Nikolu Taveliću. Na kraju fra Goran Azinović je zahvalio fra Karlu i svim starijim, koji su došli unatoč velikoj kiši. Poslije svete misе nastavljeno je druženje u dvorani. Mnogi su iznosili svoja sjećanja njihovih početaka kad je fra Karlo vodio Misiju.

TRIBINA Treba li trpjeti u braku?

Tribina s naslovom «Treba li trpjeti u braku?» organizirana je za framaše i mlade Hrvatske katoličke misije Zürich u dvorani crkve sv. Felix i Regule 15. studenoga 2023. Predavač na tribini bio je fra Iko Skoko, novi misionar u Misiji. Tribina je počela molitvom i pozdravom voditelja tribine fra Gorana Azinovića.

Fra Iko je na početku rekao kako se povećava broj rastava brakova i naveo neke konkretne primjere zbog čega su se rastavili. Jedan od razloga zašto se povećava broj rastava jest taj što mnogi sklapaju ženidbu bez ozbiljne pripreme za brak. Nisu sebi posvjestili kako je «brak zajednica svega života po svojoj naravi usmjerena k dobru supruga te rađanju i odgajanju djece.» U nepripremljenim brakovima rastaju se i zbog sitnica koje bi se mogle riješiti jednim kvalitetnim razgovorom. Nekada je tradicija utjecala na očuvanje brakova.

Danas nestaje tradicije, ali mora se pronaći novi način kako zdravo živjeti i očuvati brak. Fra Iko je istaknuo da je bitna dobra priprema onih koji sklapaju brak. Ima slučajeva da mladenci više potroše snage i vremena oko dvorane za slavlje, vjenčanice, cvijeća, fotografiranja i pripremanja stana, nego oko ozbiljne pripreme za ženidbu i slavlja sakramenta ženidbe. Fra Iko je savjetovao da bi se mladići i djevojka trebali zabavljati barem dvije godine s ciljem da se dobro upoznaju prije odluke za vjenčanje. Podijelio je nazočnima tekst riječi ženidbene privole te objasnio koliko su snažne te riječi kojima se «čini ženidba». Citirao je KKC: «Privola je čin volje kojim se supružnici uzajamno darivaju i primaju». Potaknuo ih je da uz roditeljske savjete i poduku, te uz razumijevanje kulture u kojoj žive još uzmu i čitaju Bibliju i Katekizam Katoličke Crkve kako bi mogli postati mudriji te bolje razumjeti sebe, prostor i vrijeme u kojem žive.

Crkva je svjesna kako ima brakova u kojima je suživot praktički nemoguć. U takvim slučajevima Crkva dopušta tjelesnu rastavu i prekid zajedničkoga stanovanja. Supružnici i u takvim okolnostima ostaju biti muž i žena pred Bogom.

Predavač je zaključio tribinu preporukom da svaki dan kad budu u braku zajedno izmole barem Očenaš za svoj brak.

Naši povratnici

Vjenčanja

- Richard Suriya Gassman i Paula Bukovski, 27. svibnja 2023. u Zaprešiću
- Marko Filipović i Andrea Sureta, 2. lipnja 2023. u Zagrebu
- Nikola Musa i Irena Prga, 17. lipnja 2023. u Čitluku
- Ivan Nosić i Mateja Knezović, 17. lipnja 2023. na Humcu
- Petar Čičak i Andreja Vojvodić, 30. lipnja 2023. u Cerniku
- Ivo Čurić i Lucija Sara Nikić, 22. srpnja 2023. u Zagrebu
- Ilija Čurić i Antonela Šapina, 29. srpnja 2023. u Tomislavgradu
- Ivan Medić i Maja Kuprešak, 30. srpnja 2023. na Humcu
- Filip Vukadin i Kristina Batinić, 1. kolovoza 2023. u Uskoplju
- Marijo Jurišić i Kristina Mijatović, 5. kolovoza 2023. u Jastrebarskom
- Ivan Bazina i Andriana Živković, 1. listopada 2023. u Mostaru
- Filip Hren i Janina-Elisabeth Brucker, 7. listopada 2023. u Starom Gradu
- Kristian Božić i Andrea Jurčević, 13. listopada 2023. u Vinici (BiH)
- Dario Varkaš i Marina Barišić, 14. listopada 2023. u Omišu
- Dario Arapović i Colleen Vadia, 28. listopada 2023 u Zürichu

OBNOVA BRAČNIH ZAVJETA

U nedjelju, 12. studenoga 2023. bio je osobito svećan dan u našoj misiji. Pod svetom misom koju je u crkvi Dobrog pastira predstavio fra Antonio, 15 bračnih parova obnovilo je svoje jubilejske bračne zavjete. Zahvaljujemo dobrom Bogu na ovom lijepom danu i daru, kao i našim jubilarima na samozatajnijom primjeru traženja Boga i življenja vjere u svakodnevnoj jednostavnosti bračne ljubavi i vjernosti.

Našim svećarima od srca čestitamo i molimo Boga da im podari obilje Božjega blagoslova, mira i ustrajnosti na životnom putu.

Kršteni u Misiji

- Soley Martina Klaas, kći Martinova i Gorane r. Marković, 30. rujna 2023. u Waldu
- Dora Radoš, kći Milanova i Bernarde r. Babić, 1. listopada 2023. u Zürichu
- Helena Buljubašić, kći Kristianova i Marije r. Vilus, 22. listopada 2023. u Dietikonu
- Joško Ivanković, sin Nikolin i Ivane r. Erić, 4. studenoga 2023. u Regensdorfu
- Jakob Ilijia Šola, sin Stipin i Bettine r. Stauffacher, 5. studenoga 2023. u Zürichu
- Martin Zubak, sin Tonija-Ante i Irene r. Galiasovska, 11. studenoga 2023. u Zürichu
- Enia Jurić, kći Nedeljkova i Anite r. Đelmo, 18. studenoga 2023. u Bülachu
- Mila Zeko, kći Davidova i Melani r. Lovrinović, 25. studenoga 2023. u Dietikonu

NAŠI POKOJNICI

Anita Miletić

Anita je rođena 23. kolovoza 1937. u selu Rtina kod Zadra. Kao i mnogi iz njezinog kraja odlazi u Švicarsku i dolazi u Zürich 1968. godine, gdje je ostala do 1996. Potom se vraća u

domovinu te je živjela sama u roditeljskoj kući. Kada je postala ovisna o drugima – nepokretna – odlazi u dom u Zadar.

Cijeli život bila je žrtva za svoje roditelje, braču i sestre i njihove obitelji. Svoje obitelji nije imala. Gospodin ju je pozvao k sebi u Zadru 4. svibnja 2023. godine.

Iskrena sućut svim njenim prijateljima i svima koji je se sjećaju.

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

MISIJA BASEL

Hrvatska katolička misija
Almendstrasse 36, 4058 Basel
Telefon / Faks: 061 692 76 40
Mobilni: 076 331 63 79
E-Mail: petar.topic@bluewin.ch
www.hkm-baseil.ch
Misionar: fra Petar Topić
Käferholzstrasse 38, 4058 Basel
Suradnica: Marija Marušić

Raspored misa

- BASEL: Crkva sv. Mihaela, Allmendstrasse 34, svake nedjelje u 11.00 sati
- BASEL: Svakog prvog petka u mjesecu misa i isповijed u 19.00 sati
- LIESTAL: Crkva Bruder Klaus, Mühlestrasse 3, svake nedjelje u 13.00 sati
- BASSECOURT: crkva St-Pierre, Rue de Prayé 6, svake 2. i 4. subote u mj. u 16.30 sati

Molitvena zajednica «Majka Tripit Divna»

Molitvena zajednica se okuplja **svake 3. nedjelje u mjesecu** u Baselu u 10.30 sati i (pred)moli krunicu s vjernicima, a poslije mise članovi ostaju u crkvi u kratkom razgovoru i dogovoru.

Mise zornice (rorate)

Mise zornice slavit će u Došašcu ili Adventu svako jutro (osim petka) u 5.55 sati, kada molimo Andeoski pozdrav i Himan, a u 6.00 sati slavimo svetu misu u Baselu u crkvi sv. Michaela.

Nikolinje

Ove godine bit će proslava Nikolinja u subotu, 9.12.2023. godine u Liestalu u crkvenoj dvorani Bruder Klaus (Rheinstrasse 20b, 4410 Liestal) s početkom u 16.00 sati. Prvo će djeca sa svojom učiteljicom imati program u crkvi Bruder Klaus i u nakon programa idemo u dvoranu koja je uz samu crkvu. Tu će biti i podjela darova.

Božićna isповijed 2023.

Basel, petak, 8.12.2023. u 16.30 sati velika isповijed za sve, a za one koji ne mogu taj dan doći na isповijed bit će mogućnost u nedjelju, 17.12. od 16.00 sati u Baselu.

Bassecourt, subota, 16.12.2023. isповijed u 15.30 i misa u 16.30 sati

Kršteni u Misiji

Luna Isabel Karvalho Batista da Costa, kćer Rafaela i Vedrane r. Ilić, 8.10.2023. u Baselu
Sara Tunjić, kćer Ljubomira i Mate-e r. Vujinović, 21.10.2023. u Baselu
Luka Šitum, sin Maria i Anite r. Lovrić, 28.10.2023. u Baselu

Misijski Kalendar

Svete mise u Božićno vrijeme

Badnji dan, nedjelja, 24. 12. 2023.

Basel, St. Michael, polnočka u 20.00 sati
Basel, St. Michael, polnočka u 23.00 sati

Božić, ponedjeljak, 25. 12. 2023.

Basel, crkva St. Mihail, u 11.00 sati
Liestal, crkva Bruder Klaus, u 13.00 sati

Sveti Stjepan, utorak, 26. 12. 2023.

Basel, St. Michael, u 11.00 sati
Misa u Baselu je za cijelu Misiju

Sveti Ivan Evandelist, srijeda, 27. 12. 2023.

Basel, St. Michael u 11.00 sati
Misa u Baselu za cijelu Misiju

Sveta obitelj, (Silvestrovo) nedjelja, 31.12.2023.

Basel, u 11.00 sati (misa zahvalnica za 2023.)
Liestal, u 13.00 sati (misa zahvalnica za 2023.)

Nova godina, ponedjeljak, 1. 1. 2024.

Basel, St. Michael, u 11.00 sati
Liestal, Bruder Klaus, u 13.00 sati

Subota, 6. 1. 2024. - Bogojavljenje – Sveta tri kralja

Basel, St. Michael, u 19.00 sati

Nedjelja, 7. 1. 2024. - Krštenje Gospodinovo Blagoslov soli i vode

Basel, St. Michael, u 11.00 sati
Liestal, Bruder Klaus, u 13.00 sati
Ponesite sa sobom sol i vodu.

Blagoslov obitelji 2024.

Zbog moje bolesti noge ni ove godine nećemo imati redoviti blagoslov obitelji. Kao i prošle godine moći ćete od nedjelje, 7. siječnja, u crkvama uzeti u koverti: najepnicu, bočicu blagoslovljene vode, knjižicu za blagoslov obitelji, sličice i blagosloviti svoje obitelji, stanove. Svi oni koji htjednu da svećenik navrati za blagoslov mogu se dogovoriti sa svećenikom. Sve druge obavijesti imat ćeće na misijskoj mrežnoj web-stranici: www.hkm-baseil.ch i u pastoralnom listiću „Živa riječ“.

Obavijesti o Prvoj pričesti i krizmi

Vjerouauk za PRVOPRIČESNIKE i KRIZMANIKE je subotom, od 10.00 do 11.30 sati u Baselu, Allmendstr. 34 - crkva sv. Michaela.

Prva pričest 2024.

Prva pričest će biti u subotu, 11. 5. 2024. u 14.00 sati u Baselu.

Krizma 2024.

Krizma će biti u subotu, 1. 6. 2024. godine u Baselu u 14.30 sati

Franjo Jozo Levarda 1945. – 2023.

Franjo (Franko) Jozo je rođen 12.4.1945. godine u Rankovićima kod Novog Travnika od oca Franje i majke Janje. Kao mladi učitelj počeo je 1970. godine raditi u osnovnoj školi Kovačići. Te iste godine sklapa brak s Lucijom Zeko i oboje ubrzo odlaze u Švicarsku i tu ostaju živjeti i raditi. Sina Franka sućut ženi Luciji, sinu Franku s obitelji, kćeri Danijeli s obitelji, te rodbini i priateljima. Počivao u miru Božjem!

NAŠI POKOJNICI

Pokojnik je živio u skladnom obiteljskom životu i u ljubavi sa svojom djecom i šesterom unučadi. Franjo (Franko) Jozo je iznenađeno umro u Baselu, jednostavno nije ustao iz svoga kreveta do jutra, 27.10.2023. godine. Sprovod je bio u četvrtak, 9.11.2023. u 14.30 sati na groblju Hörrnli (Riehen). Iskrena sućut ženi Luciji, sinu Franku s obitelji, kćeri Danijeli s obitelji, te rodbini i priateljima. Počivao u miru Božjem!

Misijska kronika

Dušni dan

Proslavili smo Dušni dan 2. studenoga 2023. u crkvi sv. Michaela u Baselu. Zapalili svjeće, slavili svetu misu i molili za duše svojih pokojnih.

Molitvena zajednica «Majka Tripit Divna»

Članovi molitvene grupe «Majka Tripit Divna» rano u subotu jutro, 4.11. 2023. su hodočastili u Quarten - u svetište Schönstattskog Gospe. Bio je to ujedno dan susreta svih molitvenih zajednica iz hrvatskih kat. misija u Švicarskoj. Srdačno su ih dočekali i dobrodošlicu im zaželjeli

p. Christoph Horn i Sr. Ursula-Maria Bitterli. Program je bio bogat: primitali u svetište s molitvom i pjesmom, predavanje p. Christopha o djelovanju Gospine slike MTD, predavanje Sr. Ursula-Marie, film o početku pokreta, zajednički ručak, mogućnost za isповijed, sveta misa, procesija i na kraju godišnji blagoslov svih 14 slika Hodočasnike Gospe iz misije Basel u kojoj preko 14 godina i dalje postoji 14 krugova molitvene zajednice «Majke Tripit Divne» što je za svaku pohvalu i na blagoslov mnogim obiteljima kao i cijeloj misiji Basel. (R. Vučić)

NK POSAVINA BASEL

NK Posavina je organizirao tradicionalnu godišnju zabavu u subotu, 4.11.2023. u Mehrzweckhalle Stutz/Lausen. Za dobru zabavu pobrinuli su se Antonija Čerkez, Denis Bagavac i HKUD Croatia Basel. Na poseban način bilo je lijepo vidjeti i doživjeti najmlađe folkloraše.

i nastaniti se samo u onome tko je i sam spreman opratišati kao što je Bog njemu oprostio. Pročitaj i usporedi prispopodbu o «dobrom kralju i nemilosrdnom sluzi» (Mt 18, 21-35).

Primjer oprštanja

Godine 1992. pažnju javnosti je skrenulo jedno neobično suđenje u Americi. U sudnici se nalazila tridesetogodišnja žena, žrtva brutalnog zločina i dvadesetdvogodišnjeg mladić koji je godinu prije toga provalio u njezin stan, pucao joj u grudi, seksualno je zlostavlja, a onda stvao jastuk na njenu glavu i pucao još jedanput. Njegov čudom žena je preživjela, jer je njen podlaktica skrenula metak.

Napadač je uhvaćen i osuđen, a žrtva je pozvana da govori na dan izricanja presude optuženom. Sudac je očekivao kako će žrtva biti ogorčena, nezadovoljna presudom, zahtjevati od njega najstrožiju moguću kaznu. Međutim, žrtva je bila kršćanka, i mirno je na početku rekla da misli da bi optuženog bilo potrebno zatvoriti i kazniti, zbog zaštite društva, te je rekla sucu: "Ja nisam za osvetu. Osvera ne bi promijenila ono što se meni dogodilo, a samo bi mene otrovala. Želim da pomognem ovom čovjeku. On je mlad čovjek, blago retardiran, očigledno mu je potrebna pomoć, a ja bih voljela da on dobije tu pomoć kako bi jednoga dana ponovo mogao biti slobodan čovjek. Ne želim da pati; ja sam propatila dovoljno za obje. Želim ono što je najbolje za njega i, uz Božju pomoć, želim da mu oprostim."

Sudac je zaplakao

Na ove riječi, sucu su potekle suze! Kada se pribrao, rekao je: "Dirnula me je do suza snaga njenog oprštanja. Neobično je da žrtva tako užasno nasilje ima toliko snage i ljubavi za oprštanje. I mislim da ona odražava sve najbolje i najljepše što postoji u ljudskoj naravi i što je Bog darovao čovjeku". Ovaj neočekivani stav žene, koja je žrtva zločina, spremnosti na oproštenje, ukazao je sucu i optuženom mladiću na Boga kao jedinog mogućeg izvora pokretača ovako uzvišene dobrote i ljubavi. Ona je primjer kršćanskog razmišljanja i praštanja. Svjedok Kristov.

Tata, koliki je Bog?

Jedan dječak upita tatu ili oca:
Tata, koliki je Bog?

Pogledavši u nebo, otac ugleda jedan zrakoplov, kako upravo nebom leti, pa upita sina:

- Koliki je ovaj zrakoplov što ga upravo sada gledaš?

Dječak odgovori:

Malen je, tata. Jako mali. Skoro pa se i ne vidi.

Nakon nekoliko dana odluci otac odvesti sina u zračnu luku ili na aerodrom i kada su se našli ispred jednog aviona ili zrakoplova, upita otac ponovno sina:

- A, koliki je sada avion, sine?

Dječak odgovori: - Oh, tata, sada je ogroman, ogroman, velik i velik!

Zatim mu otac objasni:

- Evo, koliki je, sine, i Bog. Njegova veličina ovisi o udaljenosti između tebe i Njega. Što si ti, sine, dalje od Boga, to će i Bog biti tebi sve manji, "mali" i što si ti, sine, Bogu bliže, to će i Bog biti veći, velik i ogroman u tvome životu.

(Nepoznati autor)

Citatelju, želim ti sretan Božić uz pitanje:
Koliko je Bog velik u tvome životu?

MISIJA BERN

Hrvatska katolička misija
Zähringerstrasse 40, 3012 Bern
Uredovno vrijeme: ponedjeljak, 10-17
Telefon: 031 302 02 15
E-Mail: hkm.bern@bluewin.ch
www.hkm-bern.ch

Misionar: fra Antonio Šakota
Telefon: 031 533 54 48
E-mail: antonio.sakota@kathbern.ch
Suradnica: Kristina Marić
Vjeroučitelj i orguljaš: Dominik Blažun
E-Mail: dominik.blazun@kathbern.ch
Telefon: 076 612 69 52

Raspored misa

- BERN: Bethlehem Kirche, Eymattstrasse 2B, 3027 Bern, svake nedjelje u 12.00
- BERN: župna crkva st. Josef, Stafenstr. 25, 3098 Koeniz, svake subote u 19.00
- BIEL: Pfarrkirche Christ König, Geyisriedweg 31, svake 2. i 4. nedjelje u mj. u 17.00
- ROGGWIL: crkva Sv. Marije, Schulhausstrasse 11A, svake nedjelje u 9.00
- THUN: crkva sv. Marije, Kapellenweg 9, svake nedjelje u 14.30
- MEIRINGEN: Guthirt, Hauptstrasse, sva kog 1. pon. u 19.30 i 3. nedjelje u 17.00
- INTERLAKEN: župna crkva Heiliggeist, Schlossstr. 6, svake 1. i 3. srijede u 19.30

Molitvene pobožnosti

Bern: crkva St. Mauritius, Waldmannstrasse 60, 3027 Bern: molenje krunice svakoga četvrtka u 18.30 sati, a svakoga posljednjega četvrtka krunica u 18.30 sa svetom misom i klanjanjem Presvetom oltarskom sakramentom u 19.00 sati.

Bern: crkva St. Mauritius: svakoga prve petke u mjesecu krunica i ispovijed u 18.30, a sveta misa u 19.00 sati.

Na svim mjestima gdje se slavi misa pola sata prije mise molenje krunice i mogućnost za ispovijed.

Božićne ispovijedi

Bern, Bethlehem Kirche, 4.12.2023. 17.30-20.00

Bern, St. Josef u Könizu, svake adventske subote 18.30 – 20.00

Biel, 10.12.2023. 16.30 – 18.00

Langenthal, svake adventske nedjelje 8.30 – 10.00

Meiringen, 17.12.2023. 16.30 – 18.00

Thun, 19.12.2023. 17.30 – 20.00

Interlaken, 20.12.2023. 18.30 – 20.00

Nikolinje i Božićne večere

Thun, 17.12.2023. - božićna večera nakon mise

Mise i Polnoće, 24. 12. 2023.

Bern, Bethlehem Kirche, u 20.00 sati

Thun, u 23.00 sata zajedno sa domaćinima

Božić, 25. 12. 2023.

Langenthal, u 9.00 sati

Bern, Bethlehem Kirche, u 12.00 sati

Thun, St. Marien, u 14.30 sati

Biel, crkva Krista Kralja, u 17.00 sati

Nova godina 1. 1. 2024.

Svete mise kao na Božić

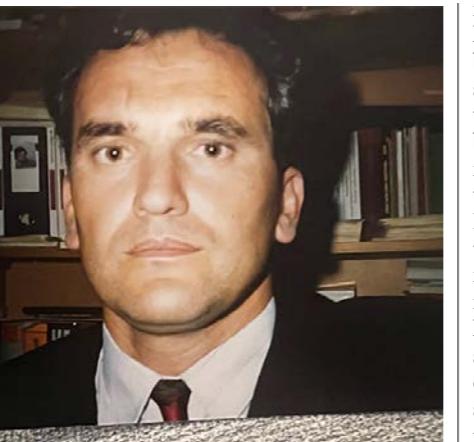
Blagoslov obitelji

Prema našoj hrvatskoj tradiciji bit će blagoslov obitelji poslije Božića.

Potrebno se osobno prijaviti misionaru ili vodičima/prakaturima.

Zahvalnost je osjećaj srca / Dankbarkeit ist das Gedächtnis des Herzens

Sedam tisuća dana kao voditelj Hrvatske katoličke misije Bern

me uključuje i 7 tisuća misa sa propovijedima, kod Hrvata i Švicara, isto toliko ispovijedi, blagoslova stanova, milijun podijeljenih pričestiti, godišnje pripreme za Prvu pričest, krizmu, tečajevi za brak, vjenčanja, krštenja, sprovodi, bolesnička pomazanja, posjeti starijim osobama i bolesnicima i mnoge druge pastoralne aktivnosti vezane za misiju kao i švicarske župe. HKM Bern organizirala je i druge korisne aktivnosti. Osobito s ponosom ističem kako je misija održavala besplatne kurseve njemačkoga i hrvatskoga jezika, te tako pomogla izobrazbu hrvatskih sakristana (10), koji rade u švicarskim župama. Misionar je uveo i Dan misije u drugu nedjelju rujna, gdje su dolazili vjernici iz svih dijelova misije u Bernu, kada smo pozivali prominentne goste hrvatske i švicarske crkve, s narodnim veseljem nakon sv. mise.

Na naše duhovne obnove zvali smo poznate teologe i svećenike. Glavni događaji u misiji: krizma, Prva pričest, Dan misije, duhovne obnove i objeljnice snimljene su na 46 DVD-a. Sada misionar fra Gojko piše monografiju o misiji. U početku Corone smo svaki dan prenosili sv. misu iz našega misijskoga centra, a kasnije svake nedjelje iz Berna, prenositi se na portalu naše misije. Ponosni smo i na karitativnu djelatnost u našoj misiji. Preko misijskoga konta za Božić i Uskrs, nedjeljne milostinje i drugih karitativnih aktivnosti, osobito Zajednice žena, za vrijeme Domovinskoga rata i kasnije, misija je svake godine uputila statinu tisuća švicarskih franaka, što je transparentno objavljeno u Movisu. Specifičnost misije su i ljetna hodošašća (naime, misionar poziva vjernike koji su na odmoru) u domovinska svetišta Hrvatske i Herceg Bosne (Vukovar 3x, Udbina, franjevačke samostane Plehan, Tolisa, Guča Gora, Fojnica, Kraljeva Sutjeska, Rama, Konjic, Mostar, Dubrovnik i mnoge župe koje je misionar posjetio, te osobno predao karitativen prilog), a vjernici se duhovno obnovili i sreli. Za 40. godišnjicu misije, koju smo proslavili s mjesnim biskupom Felixom Gmürom, napravljen je film o HKM Bern na hrvatskome i njemačkom jeziku. Zlatni jubilej HKM Bern proslavljen je u svibnju ove godine s kardinalom Josipom Bozanićem.

Vrijeme Božića je vrijeme darivanja. Bog se iz ljubavi daruje svakome čovjeku. Radujemo se svakome daru, koji je izraz ljubavi i odanosti. Dok darujemo jedni druge, darujimo i one koji su potrebitni naše pomoći. Zahvaljujem Vam u ime onih koji će zahvaljujući Vama, osjetiti radost Božića, a Vi kao kršćani ispuniti one Isusove riječi: «Zaista, kažem Vam, meni ste učinili, koliko ste učinili jednemu od moje najmanje braće» (Mt. 25,40). Nizašto nismo zahvalni, nego za zahvalnost. Hvala Vam na sve му. Sretan Božić i blagoslovljena nova 2024. godina. Vaš misionar fra Gojko Zovko

Važniji misijski termini u 2024.

Tečaj pripreme za crkveno vjenčanje

Tečaj se održava u subotu, 2. ožujka 2024. od 10.00 do 16.00 sati u prostorijama našega misijskog centra, Zähringerstrasse 40, 3012 Bern.

Korizmena duhovna obnova

Bern, od 15. do 17. ožujka 2024.

Langenthal i Thun, 17. ožujka 2024.

Prva pričest

Bern, Bethlehem Kirche, 4. svibnja 2024. u 11.00 sati.

Krizma 2024.

Bern, Bethlehem Kirche, 1. lipnja u 11.00 sati

Misijska kronika

Kršteni u Misiji

Adrijana Karačić, kći Ante i Sanje r. Jakovljević, 14. listopada 2023. u Lyssu Emma Noemi Azinović, kći Krešimira i Stephani Noemi r. Baumann, 16. prosinca 2023. u Thunu Marino Bošnjak, sin Matea i Andree r. Matić, 2.12.2023. u St. Marien, Thun

Vjenčanja

Valentino Marela i Luana Zani, 27. ožujka 2023. u Oltenu

Patric Rebmann i Manda Matković, 15. travnja 2023. u Solothurnu

Antonio Vrhovac i Ivona Ivić, 29. travnja 2023. u Oprisavcu

Mario Konjevod i Valentina Crepunja, 13. svibnja 2023. u Iloku

Nikola Čorić i Valentina Rajić, 13. svibnja 2023. u Opatiji

Štefan Martinović i Ivana Brajinović, 20. svibnja 2023. u Zaprešiću

Anto Majstorović i Alphonsa-Sonnia Kuruvilla, 3. lipnja 2023. u Opatiji

Ivan Leko i Marijana Matijević, 23. lipnja 2023. u Kutjevu

Zdenko Nikolić i Anica Rajić, 1. srpnja 2023. u Prozor-Rami

Benard Gjokaj i Jasna Mizević, 1. srpnja 2023. u Bernu

Boris Alilović i Nathali Lana Novak, 8. srpnja 2023. u Splitu

Tomislav Iličić i Diana Franin, 29. srpnja 2023. u Zadru

Josip Šošić i Veronika Kajinić, 29. srpnja 2023. u Osijeku

Patrik Puškaric i Tamara Petrović, 29. srpnja 2023. u Lučkom

Ivan Medić i Maja Kuprešak, 30. srpnja 2023. u Humcu

Oliver Andrijašević i Serena Karlen, 31. srpnja 2023. u Dubrovniku

Stipan Perić i Danijela Rajić, 5. kolovoza 2023. u Prozor-Rami

Matej Grbeš i Marija Šego, 5. kolovoza 2023. u Zaprešiću

Mihal Milić i Ana Stojak, 8. kolovoza 2023. u Zadru

Matijas Lovrić i Marija Topić, 8. kolovoza 2023. u Tolisi

Ivan Topčić i Mihaela Kordić, 11. kolovoza 2023. u Kongori

Adrijan Knežević i Danijela Knežević, 11. kolovoza 2023. u Svilaju

Branimir Zrno i Emilija Karačić, 24. kolovoza 2023. u Kongori

Giorgi Gadelia i Magdalena Despotov, 26. kolovoza 2023. u Labinu

Ivo Ivanković i Fabienne Rüegger, 2. rujna 2023. u Spiezu

Josip Grgić i Angela Mikulić, 16. rujna 2023. u Balsthalu

Ivo Kozina i Ivona Bekić, 7. listopada 2023. u Zagrebu

Florian Burri i Doris Pranjić, 14. listopada 2023. u Solothurnu

Fra Antonio Šakota (novi misionar u Bernu), fra Iko Skoko (novi misionar u Zürichu) s misionarom fra Gojkom.

NAŠI POKOJNICI

Mato Andrijanić

1950. – 2023.

Rođen je 30.11.1950. u Donjem Svilaju u Posavini. Nakon vjenčanja s Nadom Petrić 1979. odlaze oboje u Švicarsku u Lausanne. Kasnije 1985. prelaze u Melchnau kod Langenthala. Napravio je obiteljsku kuću u Slavonskom Brodu. Bio je veseljak i čovjek velikoga srca vodeći godinama hrvatski klub u Langenthalu. Nakon mirovine ostaje sa suprugom u Švicarskoj. Supruga s djecom Šimom, Ružom, Josipom i Damirom i njihovim obiteljima brižljivo su ga njegovali, kada ga je zadnjih dvije godine pogodila neizlječiva bolest od koje je umro 22.9.2023. Misionar fra Gojko, podijelio mu je bolesničko pomazanje te ga ispratio sa sv. misom s prijateljima i vjernicima u Langenthalu, prije nego je pokopan u obiteljskoj grobnici u Slavonskom Brodu. Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Ivan Ivanković

1966. – 2023.

Rođen je 1956. u Komarici kod Cera u Posavini, gdje završava osnovnu školu i kasnije srednju medicinsku. Kasnije sa suprugom Vinkom dolazi u Švicarsku, u Bern, gdje se radaju djeca Tomislav, Iva i Šara. Radeći u medicinskoj struci, usavršava se na području kinaestetike. To je znanost i umjetnost o spoznaji percepcije pokreta, upoznavanju i savladavanju vještina, kako sprječiti, liječiti i poboljšati kvalitetu tjelesnoga i duhovnoga zdravlja. Cilj je pomoći bolesnima, članovima obitelji i njegovateljima u zaštitnim položajima i pravilnim pokretima, te ih tako liječiti od njihovih bolesti. U Švicarskoj se obrazovao na tom području u udruzi mreže evropske obrazovne organizacije kinaestetika (EKA) te u Hrvatskoj osnovao tu organizaciju i postao joj predsjednik. Neizlječiva bolest naglo je prekinula sve obiteljske i poslovne planove, te je nakon liječenja u Švicarskoj, umro u Zagrebu 4.10.2023. gdje je i pokopan. Bio je aktivan u HKM Bern kao sakristan i u mnogim misijskim aktivnostima. Kao nogometni sudac bio je stožerni stup hrvatskoga nogometnoga kluba Slavonija u Bernu. Misionar fra Gojko vodio je sprovdne obrede zajedno s mjesnim župnikom te održao zadušnicu u njegovoj župi u Gajnicama u Zagrebu. Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

MISIJA ST.GALLEN

Hrvatska katolička misija
Paradiesstrasse 38, 9000 St. Gallen
Telefon: 071 277 83 31, Faks: 071 277 83 36
Natel: 079 444 85 49
Misionar: fra Marinko Šakota
Katehistica i orguljašica: Prof. Jelena Kučak Vujnović
www.hkm-stgallen.ch
E-Mail: info@hkm-stgallen.ch

RASPORED MISA

- BALGACH: Katholische Pfarrkirche, svake subote u mjesecu u 18.30 sati
- WIL: Kapuzinerkirche (St. Antonius), svake nedjelje i zap. blagdana u 9.30 sati
- JONA: Kath. Pfarrkirche (St. Franziscus) u Kempratenu, svake nedjelje u 12.00 sati
- ST. GALLEN: Kath. Pfarrkirche St. Maria (Neudorf), svake nedjelje i zapovjednog blagdana u 18.00 sati, te krunica (u korizmi križni put) i sv. misa svake srijede u 18.30 (Wallfahrtskirche Heiligkreuz)

Misijski Kalendar

Božićne isповijedi

Wil (Kapuzinerkirche) – ponедјелjak, 11. prosinca 2023. u 18.00
St. Gallen (St. Maria Neudorf) – utorak, 12. prosinca 2023. u 18.00
Kempraten (St. Franziskus) – četvrtak, 14. prosinca 2023. u 18.00
Balgach (Pfarrkirche) – petak, 15. prosinca 2023. u 18.00

Euharistijska slavlja božićnih dana

Polnoće, 24. prosinca 2023.
Kempraten (St. Franziskus) u 19.00
St. Gallen (St. Maria Neudorf) u 24.00

Božić, 25. prosinca 2023.
Wil (Kapuzinekirche) u 9.30
Kempraten (St. Franziskus) u 12.00
St. Gallen (St. Maria Neudorf) u 18.00

Blagdan sv. Stjepana, 26. prosinca 2023.
St. Gallen (St. Maria Neudorf) u 18.00

Nova godina, 1. siječnja 2024.
St. Gallen (St. Maria Neudorf) u 18.00

Božićni koncert 2023.

HKM St. Gallen i ove godine priprema svoj, sada već tradicijski i 17. po redu, Božićni koncert, koji će se održati u župnoj crkvi sv. Martina u Bruggenu u subotu, 16. prosinca s početkom u 19.30.

JUBILEJSKA OBLJETNICA HKM ST. GALLEN

HKM St. Gallen je, s jednogodišnjom odgodom zbog poznatih pandemijskih usporavanja tijekom minuloga trogodišta, u studenome ove godine, svečano proslavila 50. obljetnicu svoga utemeljenja i postojanja. Cjelokupni, iznimno složen i sadržajan, program proslave ostvaren je u dva susljedna dana – u subotu, 11. i nedjelju 12. studenoga. U subotu je, u skladu s programskim odrednicama, u višenamjenskoj školskoj dvorani u Oberuzwilu, organizirana Jubilejska akademija. Na akademiji je, uz nekoliko stotina iznimno raspoloženih i razložno ponosnih članova HKM St. Gallen, sudjelovalo i dojmljiv broj uglednika – službenih predstavnika crkvenih i društvenih ustanova. Tako su među posebnim uzvanicima, kao predstavnici domovinske Crkve, povjesnom susretu nazočili: mons. Pero Sudar, biskup u miru iz Sarajeva i dr. Tomislav Markić, ravnatelj Ureda za hrvatsku inozemnu pastvu iz Zagreba, mons. Guido Scherer, generalni vikar Biskupije St. Gallen i gospodin Hans Brändle, član biskupijskoga administracijskoga vijeća, gospoda Andrea Bekić, veleposlanica Republike Hrvatske iz Berna, koordinatorica HDŠ u Švicarskoj prof. Maja Rajić i koordinator hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj fra Antonio Šakota, delegat Hercegovačke franjevačke provincije za Švicarsku fra Niko Leutar, voditelj HKH Zürich fra Ivan Prusina, voditelj HKM Frauenfeld fra Miljenko Mika Stojić, mladi don Ivan Šarić i brojni drugi. Za glazbeni ugođaj, primjereno povjesnom događaju i trenutku, pobrinuli su se Klapa Hrvatske ratne mornarice «Sv. Juraj», misijski zbor mlađih «Mirjam», solistica prof. Dragica Bošnjak i tamburaški sastav «Naši tamburaši». Nakon dostojanstvenog pozdrava Domovini i

poznote domoljubne uspješnice Croatio iz duše te ljubim, uslijedili su pozdravni proslovi. Najprije je, ugledni skup, biranim i toplim riječima dvojezično pozdravio, domaćin ovoga iznimnog jubilejskog događaja, fra Mićo Pinjuha. Potom su uslijedili prigodni i iznimno sadržani proslovi generalnoga vikara gosp. Scherera, gospode Andreje Bekić, Hansa Brändle-a i fra Antonija Šakote ...

Jubilejska monografija

Središnja točka drugoga dijela akademije bilo je svečano predstavljanje Jubilejske monografije «Pola stoljeća u službi Bogu i rodu», autora fra Miće Pinjuha. O monografiji su susljedno, znalački i iznimno pohvalno govorili: mr. Vlado Čutura, dugogodišnji novinar i član uredničkog vijeća Glasa Koncila iz Zagreba, mons. Pero Sudar, umirovljeni pomoći

biskup iz Sarajeva, dr. fra Iko Skoko, prof. sa Sveučilišta iz Mostara i P. Henrik Damjanović, gen vikar i prior cistercičke opatije Mehrerau u Austriji na njemačkom jeziku. I treći, zaglavni dio tog iznimnog kulturološkog događaja, bio je koncert Klapa «Sv. Juraj». Posjetitelji, njih oko pet stotina, svoje su raspoloženje očitovali višekratnim i snažnim pljeskom, kako tijekom predstavljanja Monografije, tako i tijekom koncerta uglednih glazbenika i pjevača iz Domovine.

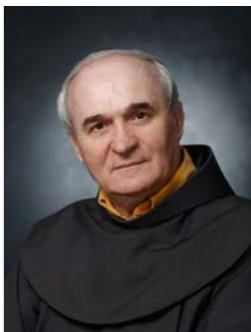
Euharistijsko slavlje i prigodni domjenak

Jubilejsko euharistijsko slavlje u nedjelju 12. studenoga, u veličanstvenoj Gospinoj bazilici u St. Gallenu, predvodio je mons. Pero Sudar. S njim su, uz domaćega misionara fra Miću Pinjuha i njegova budućega nasljednika u HKM St. Gallen fra Marinka Šakotu, suslavljeni: fra Jozo Grbeš, provincial Hercegovačke franjevačke provincije i provincialni tajnik fra Stanko Čosić, ravnatelj Ureda za hrvatsku ino-

voditeljice zborova prof. Jelene Kučak Vujnović. Neposredno nakon euharistijskoga slavlja uslijedio je prigodni domjenak. Promatrajući nekoliko stotina vjernika svih dobnih uzrasta kako, u opuštenom slavljeničkom ozračju, zajedno blaguju, razgovaraju, nazdravljaju, promatraju sa strane spontano se nameće samo jedan zaključak – ovi ljudi se poštuju, ovdje vlada veliko zajedništvo - kadro oduprijeti se i najsloženijim kušnjama i najzahtjevnijim izazovima.

Fra Mićin oproštaj

Cijenjene suradnice i suradnici, poštovani i dragi vjernici!

Vodenje Hrvatske katoličke misije St. Gallen povjerovalo mi je, nakon petogodišnje iznimno zahtjevne službe u organizacijskoga ustroja HKM Ticino, početkom ožujka 2005. godine. Da mi je tada netko rekao da će u St.

Gallenu dočekati i svoje svećeničko umirovljenje, shvatio bih to tada kao neukusnu pošalicu. No, Gospodin je, očito imao druge planove. U St. Gallenu sam, zajedno sa svojim suradnicima, nastavio 'graditi' na desetljetnim čvrstim temeljima, koje su moji časni prethodnici već bili postavili. U tih 18 godina i 10 mjeseci zajedno smo uspješno premostili brojna iskušenja na domovinskoj i svjetskoj razini. Tijekom mandata sam, samo da spomenem neke pojedinosti, po obredu svetoga krštenja u krilo Crkve primio 513 novih članova, za sakrament svete pričešći smo pripremili 350-ero dječice, te za sakrament svete potvrde 473-roje hrvatskih mladića i djevojka. Budući da sve druge, činjenično i povjesno potkrijepljene, podatke o polustoljetnom životu i radu u HKM St. Gallen, možete naći u misijskoj obljetničkoj Monografiji «Pola stoljeća u službi Bogu i rodu», ovdje te podatke ne bih spominjao.

Na kraju mogu reći da iz St. Gallena odlazim mirne savjesti i čista srca, iskreno zahvalan Bogu što mi je podario mogućnost duhovno skrbiti o ovako velikoj i vrijednoj misijskoj zajednici. Uz svijest da ovaj odnjegovani 'Vino-grad Gospodnj' ostavljam u dobrim rukama, svima vam želim obilje Božjega blagoslova i mira, a mome nasljedniku fra Marinku svaku sreću u njegovoj odgovornoj službi.

Novi misionar u St. Gallenu

nastavio u Zagrebu na Isusovačkom učilištu (1990.-1992.), a završio u Fuldi (Njemačka) (1992-1995), gdje je i diplomirao. Vjećne zavjete položio je u Širokom Brijegu 1993. godine. Za đakona je zareden Zagreb 10. veljače 1996., a za svećenika u Fronhleitenu 13. srpnja 1996. godine. Prvu jednogodišnju službu duhovnoga pomoćnika (1996.-1997.) imao je u franjevačkom samostanu u Innsbrucku. Potom je, kao duhovni pomoćnik, službovao u Fronhleitenu (1997.-1998.), te kao kapelan u Augsburgu (1998.-2000.). U Mostaru je bio kapelan (2000.-2003.), te župnik u Gradnićima (2003.-2010.). Od rujna 2010. povjerena mu je služba kapelana u Međugorju. Nakon smrti onodobnog međugorskog župnika fra Petra Vlašića, fra Marinko je najprije, u studenom 2112. imenovan župnim upraviteljem, a 2013. župnikom u Međugorju. Službu međugorskog župnika obnašao je do 2022. godine. Nakon prestanka službe u Međugorju bio je župni vikar u Čerini od listopada 2022. do srpnja 2023. godine. Od 21. kolovoza 2023. u procesu je pripreme za preuzimanje HKM St. Gallen, od 1. siječnja 2024.

Kršteni u Misiji

Nora Marić Andelkova i Željanina, 28. listopada 2023. u Heerbrugu

Franka Barić Ivanova i Matejina, 18. studenoga 2023. u Kempratenu

Lorena Rođaković Robertova i Jelenina, 25. studenoga 2023. u St. Gallenu

Hrvatska katolička misija
Matthofring 2/4, 6005 Luzern
Telefon: 041 360 04 47
Natel: 079 541 35 08
E-Mail: misija@hkm-luzern.ch i
hkm.luzern@bluewin.ch
www.hkm-luzern.ch
www.facebook.com/HKMLuzern
www.instagram.com/hkmluzern
Misionar: fra Branko Radoš
Suradnica: s. Ana Marija Biško

Raspored misa

- LUZERN: crkva sv. Karla, St. Karlstrasse, svake nedjelje i zapov. svetkovine u 12.00
- ENGELBERG: Espenkapelle, po dogovoru srijedom ili četvrtkom u 20.00 sati
- HITZKIRCH: Marienkapelle, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 9.00 sati
- SARNEN: Dorfkapelle, svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 9.00 sati
- SCHENKON: Kapelica Namen Jesu, svakog 1. i 3. petka u mjesecu u 19.00 sati

Duhovna misao

Cipele za raj

Kad je umro neki čovjek, učenici htjede iskušati mudrog učitelja pa ga upitaše: «Znaš li nam reći kamo će on sada poći – u raj ili u pakao?» «Donesite mi njegove cipele pa ču vam znati odgovoriti» - reće im. Donesoše mu cipele. Učitelj ih pažljivo promotri. Bijahu vrlo blatne i poderane. «Ovaj će čovjek poći u raj» - reće im. «Po čemu to znaš?» - upitaše ga. «Oni koji hodaju po prostranim i ravnim putovima ne mogu uprljati svoje cipele. Oni, pak, koji hode uskim i strmim putovima, nužno će ih uprljati. A poznam vam je koji od tih putova vodi u raj. Nadalje, ni oni koji ne priskaču braći u nevolji, ne dolaze u priliku uprljati svoje cipele. Naprotiv, oni koji su zbog drugih spremni mnogo pretrpjeti, morat će poći mnogim blatnim putovima. I, napoljetku, Gospodin, u kojem svu živimo, prošao je našim putovima i upoznao naš hod. Dođe li mu tko u čistim cipelama, znat će da ga želi obmanuti. A, kažem vam, manji je grijeh uprljati se nego svoju prljavštinu nastojati sakriti pred Gospodinom.»

Jesmo li čisti ili se samo čistima pokazujemo?

Kršteni u Misiji

David Miličević, sin Bernarda i Ivane r. Čuljak – 23. rujna 2023. u Luzernu

Tea Dovoda, kći Andelka i Kristine r. Maračić – 7. listopada 2023. u Luzernu

Elia Renggli, sin Patricka i Martine r. Rupčić – 14. listopada 2023. u Luzernu

Sebastian Batinić, sin Ivana i Danijele r. Mihajlović – 28. listopada 2023. u Luzernu

Gloria Gjonaj, kći Roberta i Marije r. Đuđaj – 5. studenog 2025. u Hitzkirchu

Misijska kronika

Novi duhovni sadržaji – U ovoj školskoj godini hrvatskim vjernicima Luzerna su ponuđeni novi duhovni sadržaji: 1) Mjesečne tribine na kojima voditelj misije tumači i s vjernicima razgovara na temu sakramenata. 2) Kateheze o svetoj misi – voditelj misije naime prije nedjeljne mise kratko protumači jedan dio. 3) Pozdrav sunču – sestra Ana Marija s vjernicima jednom mjesečno u ranim jutarnjim satima razmatra psalme. 4) Susret s osobama treće dobi – mjesечni susret za osobe starije životne dobi i buduće povratnike. 5) «Dječje mise» – jednom mjesečno sveta misa je «prilagođena djeci», tj. djeca u njoj kroz molitvu i pjesmu aktivnije sudjeluju. 6) Susreti za mlade – mjesечно okupljanje mladih na svetu misi, klanjanje i druženje uz druge korisne sadržaje. Svi koji žele dobro su došli.

na 2023. Dan poslije su proveli u molitvi i u obilasku svetišta i drugih znamenitosti Lourdesa. Ispunjeni Božjim blagoslovom i osobnim zadovoljstvom zbog ovog uspjeha u nedjelju su se u večernjim vratima vratili u Luzern. Svojom žrtvom, trudom,

znojem i molitvom na najljepši su mogući način Gospo čestitali rođendan.

Misijski Kalendar

Božićne misne

Trodnevница – 21. – 23. prosinca 2023.

Polnočka, 24. prosinca 2023. u 24.00 sata

Božić, 25. prosinca 2023. u 12.00 sati

Sveti Stjepan, 26. prosinca 2023. u 12.00 sati

Sveti Ivan, 27. prosinca 2023. u 19.00 sati

Zahvalnica, 31. prosinca 2023. u 12.00 sati

Nova Godina, 1. siječnja 2024. u 12.00 sati

Tri kralja, 6. siječnja 2024. u 19.00 sati

Krštenje Gospodinovo, 7. siječnja 2024. u 9.00 sati u Sarnenu i 12.00 u Luzernu

Blagoslov obitelji

Za blagoslov obitelji nudimo dvije mogućnosti:

- Molitva kod svetih misa u crkvi i preuzimanje svete vode
- Pohod svećenika i blagoslov u obitelji - prijava do 20.12.2023.

800. obljetnica jaslica

Svečarsko i molitveno-pokorničko obilježavanje. Više informacija na misijskoj internetskoj stranici.

Božićni koncert

Crkva sv. Karla – Luzern,
17. prosinca 2023. u 18.45 sati
Sv. misa u 18.00 sati – nema mise u 12.00 sati.

Tribina

Misijski centar, 25. siječnja i 29. veljače 2024. u 19.00 sati

Susret mladih

Misijski cnetar, 26. siječnja 2024. u 19.00 sati

Kino-večer

Misijski centar, 27. siječnja 2024. u 18.00 sati

Tečaj za brak

Misijski centar, 6. – 8. veljače 2024. u 20.00 sati.

Pokladna zabava

Misijski centar, 10. veljače 2024. od 18.00 sati

Duhovna obnova

Crkva sv. Karla od 23. – 25. veljače 2024.
Duhovnu obnovu predvodi fra Mogomir Kikić, župnik Nove Bile.

Križni put

Svake subote u korizmi u crkvi sv. Karla u 18.00 sati

Misijsko hodočašće

Od 5. do 10. svibnja 2024.
Više informacija na misijskoj internetskoj stranici.

duhovna obitelj» i «Pomoć svetaca». Sveti misi i klanjanja pjevanjem su animirali članovi velikog i zbora mladih.

Dan Misije – U nedjelju, 8. listopada 2023. svečano smo proslavili svetkovinu svetog Franje Asiškog i Dan misije. Praćeni pjesmom u svečanoj su procesiji iza misijske zastave u crkvu sv. Karla ušli ministranti, čitači, djeteljci pričesti i djeca. Fra Branko je propovijedao o Franjinom odnosu prema svećenicima i Crkvi i između ostalog rekao: «Vjerujte svi mi poznajemo svećenike koji nam se čine dobri i sveti, pa ih je lako poštivati. No, poznajemo i svećenike koji su slabii i grješni i kako njih poštivati? Dok god u političaru budemo tražili idelanog čovjeka, razočarat ćemo se. Dok god u svećeniku budemo gledali sveca, razočarat ćemo se. I jednog i drugog promjeniti i obratiti može samo Božje milosrđe i naša molitva. Zato kada vidiš slabog svećenika ne naslađuj se, ne prepričavaj njegove slabosti, ne ogovaraj, nego zahvaljuj što ti on i takav slab donosi živoga Isusa u hostiji i moli za njega.» Nakon svete misi izveden je prigodan recital o sv. Franji kojega je scenski osmislio s. Ana Marija. Uz glazbenu pratnju misijskog zbora mladih Natanael nastupili su Petar Kajnić, Ivica Cikoja, Jasna Ćurić, Anica Mijač, Željana Perković, te djeca svih uzrasta. Svetog su Franju utjelovili Emanuel i Martin, a prve fratre Danijel, Matej, David, Leon, Gabriel, Toni i Ivan. Nakon toga vjernici su se zadržali uz prigodnu zakusku. Tom su prigodom misili na potrebe i svoje novčane priloge darovali u humanitarni fond misije.

Trodnevница – U župnoj crkvi sv. Karla u Luzernu od 5. – 7. listopada 2023. organizirana je duhovna obnova – trodnevница kojom smo se pripremali za proslavu svetkovine sv. Franje Asiškog i Dana misije. Nakon prigode za svetu ispunjed molili smo krunicu i pobožnost sv. Franji, a potom slavili svetu misu. Molitvenu večer smo završavali euharistijskim klanjanjem ili čašćenjem križa Kristova. Trodnevnicu je predvodio voditelj misije, a teme su bile: «Poniznost – najmanja krepost», «Krvna i

Susret ministranata – U subotu, 4. studenog 2023. u popodnevnim je satima u misijskim prostorijama organiziran susret ministranata. Voditelj misije je djeci objasnio važnost njihove službe i pozvao ih da

i dalje radosno i odgovorno služe kod olтарa. Usljedio je potom praktični dio - pouka o ministiranju. Nakon toga na red su došle zanimljive igre koje je pripremila s. Ana Marija. Susret je završio u kasnim večernjim satima uz pizza-party. Na susretu su sudjelovali i roditelji ministranata.

Susret čitača – U misijskim prostorijama u subotu, 11. studenog 2023. održan je gođišnji susret čitača - lektora koji na svetim misama redovito najveću Božju riječ. Odazvalo se 20-tak čitača. Voditelj misije je govorio o lektorskoj službi, a prisutni su potom iznosili svoja iskustva i postavljali pitanja. Lektorskom službom koordinira Mirela Kolenda. Brine se za red čitača, proslijediće svetopisamske tekstove i druge korisne informacije. Zahvalni smo da na svetim misama imamo čitače. Potičemo stoga i druge odrasle vjernike da se uključe.

Bračni jubilarci – Svake godine molimo posebno za sve obitelji u našoj misiji. Tako je bilo i u nedjelju, 12. studenog 2023. Zahvalili smo Bogu za sve dobro čime nas blagoslivlja u našim obiteljima i mo-

lili oproštenje za sve čime smo povrijedili Božju i ljubav naših najbližih. Vezano uz evanđelje o «mudrim i ludim djevcicama», voditelj misije je govorio o vrijednosti kršćanskog braka i pozvao jubilarce na evanđeosku mudrost kako bi u slozi, ljubavi i poštivanju proslavili još puno bračnih obljetnica. Na kraju misije je izrekao blagoslov nad jedanaest parova koji ove godine obilježavaju svoj jubilej: 5. obljetnicu – Mario i Kristina Ćorić, Josip i Sarafina Matošević. 10. obljetnicu – Michael i Sofija Drmić, Tomislav i Pavica Jukić; Marko i Višnja Garić, Daniele i Marina Di Cola. 20. obljetnicu – Stipo i Vesna Dovoda. 25. obljetnicu – Velimir i Sanja Cikoja, Drago i Slavica Šimović. 30. obljetnicu – Zdravko i Vera Šušnja. 35. obljetnicu – Slavko i Mrinka Solomun.

MISIJA LAUSANNE-WALLIS

Hrvatska katolička misija
Terbinerstrasse 51a, 3930 Visp
Telefon: 079 446 45 21

Misionar: fra Vladimir Ereš
E-Mail: fra.vlado@gmx.ch

RASPORED MISA

LAUSANNE: župna crkva St. Redempteur-a, Av. de Rumine 33, svake 1. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati (ili po dogovoru).

VISP: (kapelica ispod župne crkve sv. Martina), svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 12.00 sati (ili po dogovoru).

YVERDON: kat. Župna crkva St. Pierre, svake 3. nedjelje u mjesecu u 16.00 sati (ili po dogovoru).

CLARENS: crkva sv. Terezije, svake 3. nedjelje u mjesecu u 18.00 sati (ili po dogovoru).

ŽENEVA: župna crkva St. Julian, rue Virginio-Malnati 3, Meyrin, svake 1. nedjelje u 15.15 sati (po dogovoru s fra Vladom).

Ali, ako fra Andrija može, tada, u dogovoru s vjernicima, svake 1. i 3. subote u 19.00 sati, a 1. nedjelje nema mise.

SION: Franj. samostan, Av. St. Francois 18, Sion, 2. nedjelje u 16.30 sati (ili po dogovoru).

TÄSCH: Župna crkva (po dogovoru).

BOŽIĆNE ISPOVIJEDI

U adventsko vrijeme, upriličit ćemo sv. isповједи prije svake sv. mise ili poslije misnog slavlja, već prema mogućnostima. Budući da imamo takvu situaciju da se ravnamo po dogovoru, svaka će dotična zajednica dobiti na znanje kada i kako će biti. Uglavnom, nitko neće biti bez mogućnosti za sv. isповјед.

BLAGOSLOV OBITELJI

Radost molitve i susreta...

Dragi vjernici, božićno i pobožično vrijeme, a u nekim krajevima i u predbožično vrijeme, običaj je da se blagoslivljuju obitelji i stanovi, tako da ćemo učiniti i ove godine za sve one vjernike koji se prijave i koje žele da im svećenik dode u posjet.

Svi koji to namjeravaju neka se prijave ili nazovu pa ćemo se odazvati prema mogućnostima. Prošle godine, kao i svih godina se moglo stići svima koji žele, usprkos pandemiji, tako će biti i ove godine. Radi zauzetosti na švicarskim župama molit će za strpljenje. Nije bilo ni do sada problema pa neće biti ni ubuduce.

fotozapis - Ženeva, na prvu nedjelju adventa 2023.

PREDBOŽIĆNE MISE

Ženeva, subota, 23.12.2023. u 19.15 sv. misa i isповјед (don Stjepan Lončar)

PONOĆKE

Visp, 24.12.2023. u 20 sati

MISE NA BOŽIĆ

Visp, u 12.15 sati

Yverdon, u 17 sati

STJEPANDAN

Clarens, 26.12.2023. u 17 sati

Misionar vodi švicarske župe

Da bi misija mogla funkcionirati, misionar treba voditi i švicarsku župu. Fra Vlado je završio dvogodišnje obveze u župi Zermatt (zadužen za župe Täsch i Randa) a od 1. listopada je preuzeo liturgijske i pastoralne obveze u švicarskoj župi Glis, Gamsen i Brigerbad. Do daljnega. I dalje ostaje da Hrvate vodi dobrovoljno, bez finansijske potpore. Što je tu je. Bogu hvala da se može i ovako. Molimo Boga za zdravlje da smo i na ovaj način u mogućnosti opstojanja, do Božje volje.

Kršteni u Misiji

Mateo Mičić, sin Ivana i Milice

r. Aranđelović, 30. rujna (9) 2023. u Vispu

Teo Majstorović, sin Željka i Suzane r.

Miočević, 7. listopada (10) 2023. u Clarensu

David Zečević, sin Zdenka i Ivke r. Zrakić,

14. listopada (10) 2023. u Vispu

Nora Ružica Dadić, kći Pere i Diane

r. Tutić, 2. prosinca (12) 2023. u Sionu

Apero - zajednica vjernika u Vispu.

Apero - zajednica vjernika u Vispu.

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

četvrtak 21.12.2023. u petak 22.12.2023. u

sobotu 23.12.2023. u nedjelju 24.12.2023. u

Upriličen je apero u srijedu 20.12.2023. u

MISIJA GRAUBÜNDEN/GONZEN/FL

Hrvatska katolička misija
Sardonastrasse 3
7000 Chur

Misionar: fra Zlatko Čorić
E-Mail: kkmmissiongr@gmail.com

RASPORED MISA

CHUR: Heiligkreuzkirche, Masanserstrasse 161, 7000 Chur, svake nedjelje u 16.00 sati (zimsko računanje vremena) ili u 17.00 sati (ljetno računanje vremena).

BUCHS: Pfrundgutstrasse 5, 9470 Buchs, svake nedjelje u 12.15.

HEILIGKREUZ/MELS: Staatsstrasse 111, 8888 Heiligkreuz, svake nedjelje u 10.00 sati.

DAVOS: Praviganweg, navečer u 20.00 sati: 8.12.2023.

ST. MORITZ: Via Maistra 43, navečer u 20.00 sati: 6.12.2023.

LANDQUART: Kantonsstrasse 20, 7302, misa za sezonske radnike, po dogovoru, subotom u 17.00 sati.

Proslava Nikolinja - u slikama!

Domat/Ems, 25. 11. 2023.

Kršteni u Misiji

Levi Ares Radić, sin Maria Radića i Sarah Radić-Bertsch r. Bertsch, Heiligkreuz, 4.11.2023.

Misijska kronika

Nedjelja, 26. 11. 2023.

Doček fra Zlatka i oproštaj od fra Vine

Mlada i uspješna

Marijana Šarić

Marijana Šarić, rođena je 18. srpnja 1996. u Churu GR, u obitelji Mire i Dragice Šarić-Dundjer prijekom iz Tomislavgrada BiH. Osnovnu školu je završila u Landquartu GR a maturirala gimnaziju u Schiersu GR. Upisuje studij 2017. na Univerzitet u Zürichu, te 2021. postiže stupanj za Bachelor of Science u biomedicini i kemiji. Ove godine, 11. rujna 2023. uspješno je obranila svoj rad i završila Master of Science u biomedicini sa zaključenom ocjenom 5.75. Uz materinski hrvatski i njemački, izvrsno govori i piše engleski, vrlo dobro se služi španjolskim, talijanskim i francuskim jezikom. Marijana je od malih nogu, kao i njena cijela obitelj, aktivna u našoj misiji. Uvijek rado pomaže u potrebljima HKM Graubünden. Marijani iskrene čestitke, želimo joj sve najbolje u poslovnom i privatnom životu. Misija Graubünden

MISIJA FRAUENFELD

Hrvatska katolička misija
Klösterliweg 7, 8500 Frauenfeld
Natel: 079 101 42 84
E-mail: hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch
www.facebook.com/HKMThurgauSchaffhausen
Misionar: fra Miljenko Mika Stojić

RASPORED MISA

- FRAUENFELD: crkva Klösterli, svake nedjelje u 12.00 sati
- SCHAFFHAUSEN: crkva sv. Petra, St. Peter-strasse, svake nedjelje u 17.30 sati
- ARBON: župna crkva sv. Martina, svake 1. i 3. subote u mjesecu u 19.00 sati
- KREUZLINGEN: Bernrainkirche, svake nedjelje u 10.00 sati

Molitvena večer (krunicu, prigoda za sakrament pomirenja, sv. misa i klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu) svakog 1. i 3. četvrtka u mjesecu u 18.30 u Schaffhausenu, svakog 2. četvrtka u mjesecu u 18.30 u Kreuzlingenu te svakog 4. četvrtka u mjesecu u 18.30 u Frauenfeldu.

Vjeronauk za djecu

Vjeronauk se održava u sklopu Hrvatske nastave u dogovoru s učiteljcima.

Biblijsko-molitvena zajednica

Biblijsko-molitvena zajednica «Bog je ljubav» održava svoje susrete ponedjeljkom od 19.00 do 21.00.

Dodite i slušajući Riječ Božju u molitvi iskusite da je Bog ljubav! Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin: blago čovjeku koji se njemu utječe! (Ps 34, 9)

Bolesni dom i u bolnici

Javite misionaru kada je netko bolestan, bilo da je doma, u bolnici ili u staračkom domu. Rado ću posjetiti svakog bolesnika čim budem mogao. Ako je netko bolestan i ne može doći u crkvu na ispunjaj, samo pozovite i doći ću doma, u bolnicu ili u starački dom.

Telefonski brojevi i pozivi – WhatsApp grupe

U svom imeniku u mobitelu imam sve brojove mobitela članova naše Misije koji su mi dali svoj broj. Za sva područja, prema mjestima gdje slavimo sv. misu, imamo i zasebne WhatsApp grupe (Arbon, Frauenfeld, Kreuzlingen i Schaffhausen) radi što učinkovitijeg obavještivanja. Imamo i grupe po drugim osnovama: Misijaska vijeća, čitači, radne grupe, mlađi, Molitvena zajednica, Mala molitvena zajednica, zborovi, ministrantice i ministri.

Molim sve one koji mi nisu dali svoj broj da mi se javi. Takoder, molim sve one koji nisu uvršteni u odnosne grupe da me obavijeste da ih uključim u odgovarajuću grupu. Isto tako molim sve vas koji imate mladih u obitelji da im kažete da mi se javi ukoliko želite sudjelovati u radu skupine mladih naše Misije.

Misijski Kalendar

Nikolinjska slavlja

Frauenfeld, 9. prosinca u 17.00
Schaffhausen, 10. prosinca u 16.30

Zornice u došašcu

Schaffhausen, srijedom u 6.00 (6., 13. i 20. prosinca) na hrvatskom jeziku.
Frauenfeld, 8. prosinca (petak) u 6.00 sati.

Pomirenje s Bogom i ljudima uz Božić, blagdan mira

Schaffhausen, 13. prosinca od 17.30 dokle bude trebalo.

Frauenfeld, 20. prosinca počinjemo u 18.30 i ispunjajmo dokle bude trebalo.

Kreuzlingen, 21. prosinca, počinjemo u 18.30 i ispunjajmo dokle bude trebalo.

Arbon, u subotu 23. prosinca od 17.00 do 18.30.

Božićna sveta misa, Badnja večer

Schaffhausen, 24. prosinca u 19.30
Tägerwilen, 24. prosinca u 23.00

Božić – Sveti porođenje Isusovo

Kreuzlingen, 25. prosinca u 10.00
Frauenfeld, 25. prosinca u 12.00
Schaffhausen, 25. prosinca u 17.30

Sv. Stjepan, 26. prosinca

Arbon, 26. prosinca u 19.00

Sv. Ivan, apostol i evanđelist, 27. prosinca

Schaffhausen, 27. prosinca u 18.30

Sv. misa zahvalnica za 2023. godinu

Schaffhausen, 31. prosinca u 17.30

Nova godina (ponedjeljak), 2024.

Kreuzlingen, 1. siječnja u 10.00
Frauenfeld, 1. siječnja u 12.00
Schaffhausen, 1. siječnja u 17.30

Nedjelja Caritasa

Ove godine akcijom Nedjelja Caritasa pomažemo Caritas i Kruh sv. Ante u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. Pred nama je Nedjelja Caritasa (17. prosinca). Taj dan kolektu darujemo za Caritas, a akciju ćemo nastaviti do kraja siječnja. Svi koji žele dati svoj prijatelj mogu to učiniti i preko banke ili se mogu obratiti misionaru.

Hvala vam uime svih kojima ćemo pomoći!

Blagoslov obitelji – susret misionara i obitelji

Opet jedna nova prigoda da se susretнемo u vašem domu. Molim sve one koji su promijenili adresu stanovanja ili broj mobitela da mi to javi. Rado primam vaše pozive telefonom na 079 101 42 84 ili na e-mail: kromission.frauenfeld@gmail.com.

Blagoslov obitelji počet će nakon Božića, u srijedu 27. 12. 2023. u Schaffhausenu.

Duhovna obnova za Misiju – 30 godina naše Misije

Duhovna obnova bit će u Schaffhausenu u petak, subotu i nedjelju (9. – 11. veljače) popodne i navečer, a u Frauenfeldu u subotu prije podne (10. veljače). Voditelj će biti fra Ante Vučković.

Došašće – Advent: pazi da ti ne ukradu došašće!

Svjedoci smo tolikih događaja i prigoda tijekom crkvene godine u kojima sudjeluju oni koji nisu vjernici, a isto tako i mnogi »površni« vjernici, koji rijetko dolu u crkvu (kuću Božju) pa praktički i nisu u Crkvi (kao zajednici) – osim po imenu i godišnjem posjetu za Božić ili eventualno za Uskrs. Dva posjeta godišnje crkvi ne znače da je netko zaista u Crkvi.

Po sakramantu krsta ucijepljujemo se u Krista i ulazimo u Crkvu (zajednicu). Mnogi su ušli u Crkvu po krstu, ali nažalost mnogo je onih koji ne ostaju u Crkvi po Kristu, nego žive negdje izvan Krista i izvan Zajednice, Crkve. Postoje razne kvazi-isprike ili pokušaji ispričavanja i tumačenja situacija u kojima se nalaze mnogi »vjernici« koji ne sudjeluju u sakramentima i zajedništvu života Crkve (vjernika), a toga za-sreta sa Zajednicom (Crkvom Božjom).

Dok ovo pišem, stiže mi preko medije vijest s naslovom: »Advent u Dubravi uz najavu koncertata«. Kad sam video tko nastupa, učinilo mi se da je ljeto (sudeći po odjeći), a ipak znam da je došašće, zima... Dakle, neprestano nam kradu došašće. Ne rade to ni budisti, ni hinduisti, ni muslimani, ni judaisti, ni ateisti nego – »kršteni pa pušteni«. Crkva je svojom trajnjom i neodlučnom praksom i odnosom prema roditeljima koji ne prakticiraju vjeru, ali traže da njihovo dijete primi sakramente, stvorila sebe golemu masu rušitelja koji ruše vjeru i Crkvu, a da toga često nisu svjesni. A kad gradevinu pada, nije bitno je li rušitelj uopće svjestan što čini. Dakle, biskupi i svećenici svojim pristupom i neadekvatnim djelovanjem pomažu kvazi-vjernicima rušiti Crkvu, a mi stalno upravo iz njihovih usta i nastupa slušamo kako tamo negdje daleko Crkvu ruše »ovi i oni!« Probudimo se! Došašće je vrijeme bdijenja, isčekivanja, molitve, obraćenja, rasta u vjeri... Neki su cijelu crkvenu godinu pretvorili u »lovnu sezonu« da otkriju one koji ruše Crkvu, a sami ne primjećuju da su i sami dio toga (ne)djela.

Nema više vjerničkih sredina. Postoje vjernici u nekim sredinama. I stoga: prestanimo s praksom kako se ove školske godine pričešće 4. razred, a križmu prima 8. ili 9. razred, ili pak 1. ili 2. srednje škole. Ove sakramente treba načinjati tako da vjernici shvate da će ih primiti oni koji se budu na njih spremali i koji se zaista budu pripremili. Stoga, iskoristite ovo došašće da se vratite u Crkvu preko Crkve i preko navještaja Riječi Božje na sv. misi. Ne vrijedi se ljutiti ni na mene ni na ovaj tekst, nego napraviti korake koji će vas dovesti u crkvu (i u Crkvu), u kojoj ćete susresti Isusa Krista, živoga Boga, koji i danas živi i stvara za nas. Tko ne susreće Isusa Krista, taj ostaje silno uskraćen za ljepotu vjere i za sve plemenite poticaje i događaje koje donosi istinski življena vjera. Tko susreće Isusa Krista, on se mijenja i od »površinskoga« postaje radostan vjernik i sudionik svega na što nas Isus Krist poziva i upućuje. A od takva radosnog vjernika žive i Crkva i toliki drugi koji se nalaze u raznim potrebama duše i tijela.

Advent počinje 3. prosinca i traje do 24. prosinca, tj. do božićne sv. mise. Oni koji budu s Isusom hodili kroz advent, doživjet će da je On Put, Istina i Život. A oni koji nisu s Isusom na putu adventa, oni jednostavno ne putuju – a advent je putovanje s Isusom – pa kako će onda Put (spoznati???

Duhovna obnova bit će u Schaffhausenu u petak, subotu i nedjelju (9. – 11. veljače) popodne i navečer, a u Frauenfeldu u subotu prije podne (10. veljače). Voditelj će biti fra Ante Vučković.

Misijska kronika

Korizmena akcija 2023.

pomoći djeci s posebnim potrebama u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj

Okoje brinu o ovakvoj djeci. U Hrvatskoj: Zlatni cekin, Slavonski Brod (6000 CHF); Betlehem (voditelj P. Marko Glogović, 5000 CHF). U Bosni i Hercegovini: Udruga »Budi mi prijatelj«, Stolac (5250 CHF) i Centar Sveti Rafael, Vitez (5250 CHF). Pomogli smo i Caritas Srijemske biskupije koji se brine za ovakvu djecu (6000 CHF). Ukupno cijela akcija 27 500 CHF. Hvala svima koji su sudjelovali u ovoj plemenitoj akciji.

Dan kruha u Schaffhausenu

Dana 29. listopada bilo puno mašte i ljubavi u Schaffhausenu. A kad se spoje mašta i ljubav, nastaju čuda. Hvala svima koji su se potrudili i počastili nas onim što nam je dragi.

Bog darovaо i prepustio našoj suradnji. Hvala djeci Hrvatske nastave i učiteljici Sari Mardetko za suradnju u ovom programu. Hvala Antoniji, Danijeli i Maloj molitvenoj zajednici. Oni su uvijek pokretaci i ukras ovakvih druženja.

Nikolinje u Arbonu

Listopad – molitva za misije i novčana pomoć misionarima

Molili smo za Misije tijekom cijelog listopada – i nastaviti ćemo i dalje, a u samu Misiju nedjelju darovali smo milostinju za misije. Osim toga prikupljali smo i ostale prijedloge, tijekom listopada i kasnije.

Ovaj put pomogli smo časnim sestrama Misionarkama ljubavi koje je utemeljila sv. Majka Tereza iz Calcutte, a one djeluju u njezinu rodnom Skopju u Makedoniji (5500 CHF). Hvala svima koji su sudjelovali u ovoj plemenitoj akciji za sestre Misionarke ljubavi.

Hodočašće djece i roditelja

Gospo u Einsiedeln

Dugo očekivani dan je došao: 28. listopada, subota, posljednja u listopadu! Dječica su radosno dočekale taj dan! Idemo na hodočašće Gospo u Einsiedeln! Djeca i njihovi roditelji: ukupno 19 djece i 17 odraslih.

U busu je bilo duhovno i veselo, na dječji način. Mame su pripremile logističku potporu da možemo izdržati do ručka, a u Einsiedelnu je cekala hrvatska ekipa iz BiH: Ivan, Ivanka, Mladenka i Miro te sakristan Marko Ivišić.

Najprije smo slavili sv. misu, zatim smo prošetali do dvorane Zwei Raben. Tu su nas toplim ručkom srdačno dočekali Ivan Barbarić, te njegova supruga Ivanka i sestra Mladenka. Lijepo su nas počastili ručkom i kolačima, pićem i kavom, na čemu od srca zahvaljujemo.

Potom smo prošetali do Kalvarije, razmatrali Križni put i molili za sve vas. Predmolila su djeca i roditelji. Nakon Križnoga puta posjetili smo Panoramnu – vrlo zanimljiv prikaz Svete zemlje, koji se isplati pogledati. Adresa: Benigerstrasse 36, 8840 Einsiedeln. Radno vrijeme: svaki dan (i nedjeljom) od 13 do 17 sati. Nakon posjeta Panoramni oprostili smo se od naših domaćina i uputili se prema svojim kućama.

Lijepo je hodočastiti, pogotovo sa zajednicom. Hvala svima koji su nam pomogli, a posebna hvala djeci i roditeljima koji su sudjelovali u ovom hodočašću.

Povratnici u Domovinu

Ante i Katica Buzar

Ante Buzar (1960.) i Katica r. Lucić (1960.) vratili su se iz Schaffhausenu u Slavonski Brod. Ante je rodom iz Dervente, a Katica iz Zagradja kod Požege.

Katica je došla u Švicarsku 1979., a Ante 1987. godine. Iste godine vjenčali su se u Schaffhausenu, a upoznali su se ranije, kad je njegov nogometni klub gostovao kod NK Dinamo Schaffhausen. U braku su dobili četvero djece: Mirjanu, Nikolinu, Tvrta i Jerka. Imaju troje unučadi. Katica je cijeli radni vijek radila kao medicinska sestra na psihijatriji na Breitama, a Ante kao monter strojeva u GF Schaffhausen te u Robosystemu i Strategu, Beringen. Svoju mirovinu žele provoditi u Slavonskom Brodu.

Hvala im za sve dobro koje su kroz tolike godine učinili našoj Misijskoj zajednici i preko njene onima kojima je Zajednica kroz to vrijeme pomogala.

Kršteni u Misiji

Leandro Bregović, sin Marijana i Marije r. Anušić, Frauenfeld, 21. listopada 2023.

Viktoria Čović, k

MISIJA AARGAU

Hrvatska katolička misija
Bahnhofplatz 1, 5400 Baden,
Telefon: 062 822 04 74; Faks: 062 822 57 75
Natel: 079 819 87 15
E-Mail: niko.leutar@kathaargau.ch
www.hkm-aargau.ch

Misionar: fra Niko Leutar
Suradnici: Mario Lovrić i Sanja Nevistić
s. Tereza Paluca (orguljašica i vod. zborova)

Raspored misa

- AARAU/ BUCHS: crkva sv. Ivana, Bühlstrasse 8, svake nedjelje u 9.30
- WETTINGEN: crkva sv. Ante, Zentralstrasse 59, svake nedjelje u 12.30 te krunica i sv. misa svakog četvrtka u mjesecu u 19.30, a svakog prvo četvrtka krunica i klanjanje Presvetom u 19.30
- MENZIKEN: crkva sv. Ane, Mühlebühlstrasse 5, svake 2. i 4. nedjelje u 16.00 sati.
- ZOFINGEN: crkva Krista Kralja, Mühlthalstrasse 15, svake 1. 3. i 5. nedjelje u mjesecu u 16.00
- RHEINFELDEN: crkva sv. Josipa, Hermann-Keller-Strasse 10, svake 4. subote u mjesecu u 17.45
- BAD ZURZACH: crkva sv. Verene, Hauptstrasse 42, prva subota u mjesecima: veljača, ožujak, svibanj, lipanj, rujan, listopad i studeni - u 18.00 krunica, a u 18.30 sv. misa
- OBERENTFELDEN: crkva sv. Martina, Erlenweg 5, svakog petka krunica i misa u 19.30 sati, a svakog 1. petka krunica, misa i klanjanje Presvetom.

Blagoslov obitelji

Blagoslov obitelji bit će kao dosadašnjih godina. Svećenik će doći do Vas, ako želite. Poželjno bi se bilo prijaviti u Misiju preko prijavnice, telefona, maila ili prijavite se voditeljima u Vašem mjestu. Koliko čovjek vjeruje toliko i dobiva blagoslova, jer je blagoslov čin vjere, a ne magijski čin.

Molimo Vas, prijavite se na vrijeme!

Hvala vam na razumijevanju!

Kršteni u Misiji

Luka Jurčević, sin Ivice i Anite r. Šoljić, (Lenzburg), 30. rujna 2023. u Buchsu

Vanja Josipović, kći Nikole i Dijane r. Milinković, (Kaiseraugust), 28. listopada 2023. u Kaiseraugstu

Damjan Tomić, sin Andreasa i Simone r. Paskoska, (Würenlingen), 4. studenoga 2023. u Suhru

Teo Matić, sin Ivice i Marine r. Benić, (Spreitenbach), 11. studenoga 2023. u Spreitenbachu

Luka Knežević, sin Davora i Gabrijele r. Pavlović, (Gränichen), 18. studenoga 2023. u Bad Zurzachu

Louis Jakić, sin Andreja i Klementine r. Kos, (Waldshut), 25. studenoga 2023. u Wettingenu

Rafael Kajić, sin Pavla i Nikoline r. Marčić, (Oftringen), 25. studenoga 2023. u Zofingenu

Misijski Kalendar

BOŽIĆNE ISPOVIJEDI

Menziken, 29. 11. 2023. od 17.30 sati
Buchs, 7. 12. 2023. od 17.30 sati
Wettingen, 11. 12. 2023. od 17.30 sati
Zofingen, 14. 12. 2023. od 17.00 sati
Rheinfelden, 16. 12. 2023. od 17.45 sati

MISE ZORNICE U DOŠAŠCU

Srijedom – 6., 13. i 20. prosinca 2023. u 6.30 sati u Buchsu
Petkom – 8., 15. i 22. prosinca 2023. u 6.30 sati u Wettingenu

SVETE MISE U BOŽIĆNO VRIJEME

Polnoće

Zofingen, u 18.30 sati
Wettingen, u 20.30 sati
Oberentfelden (Erlenweg), u 00.15 sati
Lijepo Vas molimo da ne dolazite prerano, jer misa naših domaćina traje do ponoći. Hvala na razumijevanju!

BOŽIĆ, 25. prosinca 2023.

Wettingen, u 12.30 sati
Buchs, u 15.00 sati

Sveti Stjepan, 26. prosinca 2023.

Sveta misa će biti u Wettingenu u 12.30 sati

Nova godina, 1. siječnja 2024.

Wettingen, u 12.30 sati
Buchs, u 15 sati

Blagoslov soli, vode i djece

Blagoslov soli i vode bit će 7. siječnja 2024. na svim svetim misama u Buchsu, Wettingenu i Zofingenu. Budući da toga dana pada i Isusovo krštenje bit će blagoslov djece.

Tečaj priprave za brak

Sve one, koji će u 2024. godini sklopiti kršćanski brak, podjećamo na obvezu pohađanja tečaja priprave za brak. U našoj će Misiji tečaj biti od 26. do 28. veljače 2024. godine, s početkom u 19.30 sati, u crkvenoj dvorani u Wettingenu (Zentralstrasse 58).

Prva pričest 2024.

Prva sveta pričest u našoj misiji bit će 18. svibnja 2024. godine u 11 sati u crkvi svetoga Ivana u Buchsu. Kandidati su djeca trećeg razreda osnovne škole. Djeca se već na veliko pripremaju župnom katehezom.

sveta krizma 2025.

Sveta krizma bit će 24. svibnja 2025. godinu. Kandidati za krizmu već redovito dolaze i pripremaju se vjerouačnom katehezom.

Vjenčanja

Marko Jurković i Josipa Matijašević, 5. kolovoza 2023. u Veljacima

Misijska kronika

Radio postaja Mir Međugorje na duhovnoj obnovi

U našoj misiji od 12. do 15. listopada 2023. bila je duhovna obnova i dan misije. Predvoditelj je bio fra Sretan Čurčić, župnik u Seonici. Tema duhovne obnove bila je «Isplati se ponovno ustati i krenuti za Kristom». Fra Sretan nas je kroz tri dana u Wettingenu, Aarau te Bad Zurzachu, obogaćivao i ohrabrivao, na jednostavan i zanimljiv način kroz predavanja, svete mise i klanjanja Presvetom olatarskom sakramantu, na putu za Kristom i u dobrim i u teškim danim i trenutcima. Prva dva dana duhovne obnove glazbeno su pratili skladnim pjevanjem misijski zbor mladih Vis Agape. Trećeg dana pjevao je veliki misijski zbor. U nedjelju 15. listopada 2023. godine svečano smo proslavili dan misije i proslavu nebeskoga zaštitnika sv. Ivana Pavla II. u Suhru uz mnoštvo vjernika, skladno pjevanje veli-

kog zbora, zbora mladih te dječjeg zbora pod ravnateljem s. Terezine Paluca i nadahnutu propovijed fra Sretana. Nakon svečane svete mise uslijedio je zajednički objed te zabava uz g. Marijana Brezovića i mlade folkloriste HKUD Posavina Zürich. Da sve protekne u najboljem skladu, lijepo i dobrostojanstveno, zaslužni su članovi misijskog vijeća, zajednica žena i misijski dobrovoljci. Svima velika hvala!

Posebnost ove duhovne obnove i dana misije je ta što su s nama bili i šestero djelatnika radio postaje Mir Međugorje, na čelu s ravnateljem g. Vedranom Vidovićem. Sve su bilježili slikom i reportažama da bi svečanu svetu misu na dan misije izravno prenosili preko radijskih valova na svojoj postaji Mir Međugorje te svoga YouTube kanala. Ovo im je prvi takav prijenos iz inozemstva. Hvala i njima!

45 godina: Miroslav Neimarević i Jozefina r. Kajić; Marko Šipić i Janja r. Subašić

40 godina: Ivo Mićanović i Luca r. Kelava; Stipo Visković i Janja r. Bilić; Žarko Andrić i Ana r. Andelić; Jozo Jurić i Ruža r. Smiljanić;

35 godina: Ivan Jović i Šimica r. Radman; Branko Ivančić i Marija r. Serdarušić;

Mladen Marić i Lucia r. Sassella; Siniša Vilenica i Marija r. Ljubičić

30 godina: Vlatko Ištuk Banić i Spomenka r. Dilber; Anto Sladoje i Štefica r. Augustinović; Tadija Grgić i Ana r. Kovačević;

5 godina: Mišel Zrakić i Matea r. Vinković; Pero Lovrinović i Ljubica r. Jurić

25 godina: Mario Erceg i Višnja r. Marković; Anto Šimić i Lucija r. Pačak

20 godina: Sandro Montebobe i Ana r. Volić; Bojan Topalović i Renata r. Garić

15 godina: Žarko Pavić i Marijana r. Čorić; Ante Jurić i Marija r. Pavić; Ivo Jelović i Marija r. Nevistić; Marijo Dovođa i Kristina r. Budimir

10 godina: Anton Erceg i Ivana r. Marić; Dražen Jurić i Katarina r. Ložić; Josip Matić i Danijela r. Kovačević; Ivan Prljević i Marija r. Papić; Mario Ivanković i Ivana r. Mabić; Mato Tufeković i Lucija r. Kljajić

30 godina: Vlatko Ištuk Banić i Spomenka r. Dilber; Anto Sladoje i Štefica r. Augustinović; Tadija Grgić i Ana r. Kovačević;

5 godina: Mišel Zrakić i Matea r. Vinković; Pero Lovrinović i Ljubica r. Jurić

Svim jubilarima iskrene čestitke!

NAŠI POKOJNICI

Franjo Martinović 1942. – 2023.

Franjo je rođen 25. 9. 1942. godine u selu Omanjska, današnja općina Usora od oca Nikole i majke Janje kao jedanaesto od dvanaestoro djece. Godine 1968. stupa u brak sa Marom rođ. Jelić sa kojom dobija dvoje djece, Mladenom i Jelenom.

Radio je na građevini kao zidar, od Bosne, Hrvatske, Libije, Njemačke da bi 1975. godine došao u Švicarsku, Rothrist, gdje se zapošljava u firmi Klaus AG gdje ostaje do odlaska u mirovinu. Dugo vremena radio je kao sezonač, da bi tamo negdje krajem osamdesetih dobio stalni boravak. Ubrzo mu se u Švicarskoj pridružuju supruga i djeca. Može se reći da su mu umirovljenički dani bili lijepi i ispunjeni. Malo vremena je provodio u Bosni, malo u Švicarskoj. Uživo je čuvajući unuke, svoje «dječake» kako ih je on zvao, a kasnije kao njihov najveći navijač ne propuštaći nijednu nogometnu utakmicu. Volio je šetati, voziti bicikl, a i otići na more. Nije nikad mirovao, uvijek je bio aktivan. Prije pet godina obolio je od teške bolesti. Ni tada se nije predavao, nije oduštojao a uz podršku svojih najmilijih vjerovao je u ozdravljenje. Do svoje bolesti redovito je počinio svete misije. Opremljen svetim sakramentima umro je 13. 10. 2023. Misu zadušnicu slavili smo 17. 10. 2023. u Rothristu, a tijelo je prevezeno u Domovinu gdje je i sahraneno 21. 10. 2023 na groblju u Šivši u Usori. Obitelji iskrena sućut. Počivao u miru Božjem!

Luca Duvnjak 1947. – 2023.

Luca je rođena 5. veljače 1947. godine u Seocu, župa Kraljeva Sutjeska, od roditelja Franje i Ane Martinović. Odrasta u rodnom mjestu sa šestoricom braće i pet sestara. Udale se 1965. za Petru Duvnjaku. Bog im u braku daruje tri sina: Nikicu, Brunu i Gorana te kćer Vicku. Petar odlazi u Švicarsku 1977. godine, a ona ostaje na ognjištu i odgaja djecu da bi godine 1986. došla muž u Švicarsku i nakon toga i sva djeca. Zapošljava se i radi 14 godina. Godine 2007. god vraća se s mužem u Gornji Kneginac gdje su našli novi zavičaj. Tu i umire, a sahranjena je 24. listopada 2023. godine u Gornjem Knegincu. Vjera u Boga i molitva bili su joj oslonac i snaga u svaladanju životnih poteškoća i nošenju križeva kojih nije manjkalo. Obitelji iskrena sućut. Počivala u miru Božjem!

Hrvatska katolička misija
Landhausstrasse 15, 6340 Baar
Telefon: +41 767 71 43
E-Mail: hkm@zg.kath.ch
Misionar: od 1. prosinca 2023.
fra Vine Ledušić

Suradnica: s. Andela Pervan
Uredno vrijeme: utorkom i petkom od 10.00 do 12.00 i od 15.00 do 17.00 sati.
Ostalim danima prema dogovoru.

RASPORED MISA

- ZUG: Pfarrkirche - Gut Hirt, Baarerstr. 62, svake nedjelje u 11.00 sati.
- ALTDORF: kapelica sv. Josipa, Missionshaus, St. Josefs-Weg 15, svake 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati.
- PFÄFFIKON: Pfarrkirche, Mühlematte 3, svake 2. i 4. nedjelje u mjesecu u 14.30 sati.
- SCHWYZ: Kapuzinerkirche, Herrengasse 33, svake 2. i 4. subote u mjesecu u 17.00 sati.
- EINSIEDELN: svake 1. subote u mjesecu u 18.00 sati.

Misijski Kalendar

Božićni raspored isповijedi

Zug, 8.12.2023. (Gut Hirt) 11.00 sati
Schwyz, 9.12.2023. u 16.00 sati
Pfäffikon-Einsiedeln, 10.12.2023. u 14.00 sati
Altdorf, 17.12.2023. u 16.00 sati

Božićni raspored svetih misa

Badnjak, 24.12.2023.
Pfäffikon (St. Meinrad), 20.00 sati
Brunnen (St. Theresienkirche), 22.00 sati
Baar (St. Martin), 00.30 sati

Božić, 25.12.2023.

Zug (Gut Hirt), u 11.00 sati

Sv. Stjepan Prvomučenik

Zug (Gut Hirt), 11.00 sati

Sveta Obitelj

Zug (Gut Hirt), 11.00 sati

Nova godina – Marija Bogorodica 1.1.2024.

Zug (Gut Hirt), u 11.00 sati

s. Andela Pervan

U prošlom broju MOVIS-a najavili smo početak pastoralnog djelovanja s. Andele Pervan u misiji Zug, a sada i nekoliko riječi o njezinu životu i dosadašnjem djelovanju u domovini.

Sretan Božić

U Isusovu rođenju očitovala se dobrota Boga, našega Spasitelja, i njegova ljubav prema ljudima.

Božić je tako postao blagdan djece i djetinjstva, obitelji i naroda, blagdan svjetlosti i mira, vjere i slobode, pravde i istine. Svima vama u misiji, svim obiteljima, svim starima i mladima, zdravima i bolesnima sretan Božić i Nova 2024. godina.

Misijska kronika

Još od početka devedesetih godina osjećalo se da je Hrvatska katolička misija Luzern i po površini područja i po broju hrvatskih vjernika prevelika za jednog dušobrižnika i jednu misijsku suradnicu/ka. Trebalo je dosta vremena da se u to uvjere mjerodavne švicarske crkvene vlasti. Konačno je 20. listopada 1993. u prostorijama SKAF-a u Luzernu održana sjednica svih mjerodavnih vlasti za duhovnu skrb o strancima svih kantona koje pokriva misija Luzern, ravnatelja SKAF-a dr. Ursu Köppela, nacionalnoga delegata za hrvatsku pastvu u Švicarskoj fra Karla Lovrića i voditelja misije Zug fra Stipe Biške. Nakon temeljitoga razmatranja svih podataka i okolnosti na podlozi dušobrižnikova godišnjega izvješća o djelovanju Misije i dopisa kojim su misijska vijeća tražili od SKAF-a osnivanje nove misije, zaključeno je da se, u smislu prijedloga voditelja misije Zug fra Stipe Biške, postojeća

Nastanak Hrvatske katoličke misije Zug

→ Misija razdijeli na dvije samostalne misije, od kojih će svaka pokrivati po tri kantona. U Luzernu će ostati sjedište misije koja će pokrivati kantone Luzern, Nidwalden i Obwalden, dok će nova misija sa sjedištem u Zugu pokrivati kantone Zug, Schwyz i Uri. Odlučeno je i da nova misija počne djelovati 1. travnja 1994. Mjerodavne švicarske vlasti su se obvezale dotle izvršiti sve potrebne priprave za to.

I pak, kao i obično, nije sve išlo po tom zacrtanom planu. Priprave nisu dovršene u predviđenom roku tako da je prvi dušobrižnik i voditelj misije Zug, fra Rade Vukšić, koji je kao voditelj misije Zürich godinama služio i to područje, došao sa zakašnjenjem od 13 mjeseci - 1. svibnja 1995. Nastanio se u Baaru kraj Zuga. Taj datum se smatra početkom djelovanja Hrvatske katoličke misije Zug. Svečano otvaranje Misije obavljeno je 24.

Johannes u Zugu, započeo je «Lijepom našom», nakon koje je slijedio objed, pozdravi i zabavni dio, u kojemu su nastupili gosti iz domovine Martin Boras i Milan Bubalo, do kasno uvečer.

Prema Zborniku - HKM Zug - prošireno izdanje

Od 1. svibnja 1995. do 1. prosinca 2014. voditelj misije bio je fra Rade Vukšić.

Od 1. prosinca 2014. do 30. studenog 2023. godine fra Slavko Antunović.

Od 1. prosinca 2023. godine voditelj misije je fra Vine Ledušić.

Pastoralna suradnica s. Zdenka Čavar od 1. siječnja 2008. do 31. kolovoza 2023. godine.

Pastoralna suradnica s. Andela Pervan od 1. rujna 2023. godine.

Chilbi – Proslava župe i Dan migranata

Chilbi, proslava župe i Dan migranata proslavljen je 5. studenog u 10.00 sati zajedno za župljanima župe Gut Hirt kao i ostalim zajednicama prisutnih na području župe; Talijani, Portugalcima, Zajednica engleskog govornog područja, te Zajednica pravoslavnih kršćana iz Sirije. Misno slavlje predvodio je i propovijedao župnik Kurt Schaller, u koncelebraciji su bili, fra Zlatko Ćorić, talijanski voditelj misije Mimo i voditelj zajednice pravoslavnih kršćana iz Sirije. Slavlje liturgije uzvjetljano je pjevanjem na njemačkom, ali i na hrvatskom jeziku koje je predvodila s. Andela. Poslije mise uslijedio je Apero i druženje u prostorima župnog centra i vani.

Dan naroda u Lachenu

Proslava Dana naroda u Lachenu bila je 5. studenog u 10.00 sati. Od pastoralnog osoblja nije mogao biti nitko prisutan, jer je iste nedjelje bila proslava i u Zugu, ali svakako je bilo prisutno naših vjernika s tog područja.

Dan naroda u Altdorfu

Dan naroda u Altdorfu proslavljen je 28. listopada u crkvi Bruder Klaus u Altdorfu sa ostalim prisutnim zajednicama tog područja s Talijanima, Portugalcima i naravno sa župljanima župe Altdorf. Učiteljica Marta Obad i s. Andela sa skupinom naše djece pjevali su dvije pjesme za vrijeme mise. Poslije mise u prostorijama župe organiziran prigodni «agape» uz specijalitete koje su sa sobom donijele sve zajednice, a naravno naša najviše, a vjerojatno i najbolje.

MISIJA TICINO

Hrvatska katolička misija
Al Mai 18, 6528 Camorino
Telefon: 091 840 23 06
Mobilni: 079 203 92 40
E-Mail: hkmticino@gmail.com
www.hkm-ticino.ch

Misionar: fra Slaven Mijatović

Raspored misa

- ASCONA: crkva u Collegio Papio, svake nedjelje u 9.00 sati
- BIASCA: Chiesa parrocchiale, svake nedjelje u 11.30 sati
- GIUBIASCO: Chiesa san Giobbe, svake nedjelje u 13.00 i svakog 1. petka u 19.00 sati
- LOCARNO: Chiesa Nuova, via Cittadella 17, svakog četvrtka u 19.00 sati
- LUGANO: S. Lucia, Massagno, svake subote u 19.00 sati

RASPORED ISPOVIJEDANJA

ČETVRTAK, 14. prosinca 2023.

Ascona, u 18 sati

PETAK, 15. prosinca 2023.

Giubiasco, u 18 sati

SUBOTA, 16. prosinca 2023.

Lugano, u 18 sati

NEDJELJA, 17. prosinca 2023.

Biasca, prije sv. mise

Imate na raspolaganju dva svećenika - molim vas nemojte ostavljati za nedjelju vaše isповijedi jer nećemo biti u mogućnosti ... Sasvim su dovoljna tri dana za temeljitu isповijed na koju iskreno potičemo sve vjerušnike jer ima ozdravljajuću moć.

RASPORED BOŽIĆNIH MISA

Badnji dan, Nedjelja, 24. prosinca 2023.

Ascona, u 9 sati

Giubiasco, u 19 sati

Ascona, u 21 sat

Lugano, s. Antonio, u 23 sata

Božić, 25. prosinca 2023.

Ascona, u 9 sati

Giubiasco, u 13 sati

Lugano, u 18 sati

Sv. Stjepan, 26. prosinca 2023.

Ascona, u 9 sati

Sv. Obitelj, nedjelja, 31. prosinca 2023.

Ascona, u 9 sati

Biasca, u 11.30

Giubiasco, u 13 sati

Nova godina, ponedjeljak, 1. siječnja 2024.

Ascona, u 9 sati

TRIBINA – SUSRET U VJERI

BIBLIA I KATEKIZAM

Hrvatska katolička misija Ticino pokrenula je tribine pod naslovom: Susret u vjeri: Biblja i Katekizam Katoličke Crkve! Prva tribina održana je u četvrtak, 30. studenoga 2023. godine. Gosti i predavači na tribini bili su fra Goran Azinović i fra Iko dr. Skoko! Na početku je voditelj misije HKM Ticino, fra Slaven Mijatović, pozdravio nazočne! Rekao je zašto organiziraju Susrete u vjeri! Nakon molitve dao je riječ predavačima!

Fra Iko je održao izlaganje na temu: Kako živjeti Evandelje? Između ostalog pozvao je na čitanje i meditiranje nad Riječu Božjom! Ako želimo živjeti Evandelje onda ga prvo moramo upoznati redovitim čitanjem! Pročitao je odlomak iz Pisma-Poslanice sv. Pavla Timoteju, riječi koje su vrijedne i tako suvremene za sve nas: »od djetinjstva poznajes sveta Pisma koja te mogu učiniti mudrim da budeš spašen vjerom u Krista Isusa» (2 Tim 3, 15). Zatim, istaknuo je kako je važno za katolike da čitaju i Katekizam Katoličke Crkve! Pozvao ih je da sada, pred božićnu ispovjed, pročtaju dio iz KKC koji se odnosi na sakramenat pokore i pomirenja koji KKC naziva »sakrament ozdravljenja» (KKC 1421).

Fra Goran Azinović naveo je primjere iz života svetaca koji su se trudili konkretno živjeti Evandelje! Govorio je o sv. Ivanu od Križa, sv. Maloj Tereziji, sv. Franji Asiškom, sv. Faustini te blaženom Alojiju Stevincu. Svi su oni imali svoje krijeve koje su strpljivo nosili. Smisao njihovim patnjama davala je vjera koja ih je krijevala nadom i kršćanskom ljubavlju.

Nakon predavanja fra Slaven je zahvalio predavačima i dao mogućnost nazočnim postavljati pitanja i iznijeti svoje komentare! Susret smo završili zahvalnom molitvom!

BLAGOSLOV KUĆA

PRIJAVNICE za blagoslov kuća možete naći u svim crkvama gdje slavimo sv. mise na hrvatskom jeziku. Kroz mjesec prosinac, molim vas, ispunite formular za blagoslov kuća; dok budete doma na odmoru napraviti ćemo raspored kojega objavljujemo nakon Nove godine.

Blagoslov kuća kreće u prvom mjesecu – od 15.1.2024.

Da izbjegnemo sve nesporazume – molim vas, ispunite formular!

SRETAN BOŽIĆ I NOVA GODINA
NAŠOJ ZAJEDNICI HKM TICINO,
SVIM ISELJENICIMA, IZBJEGLICAMA,
STRANCIMA, SVIM LJUDIMA I
NARODIMA DOBRE VOLJE, DOBROG SRCA.

Pero Grgić

1964. – 2023.

Pero Grgić rođen je u Potočanima, općina Odžak (BiH) od roditelja Stipe i Mare Gragić 1964. godine. Djetinjstvo i prve školske korake proveo je u svom rodnom kraju.

Godine 1987. upoznat će svoju suprugu Ružu te će se iste godine vjenčati i preseći u Lugano u Švicarskoj, gdje će provesti veći dio svog života. U braku s Ružom rodili su dvije djevojčice – danas odrasle djevojke Marinela i Monica. Pero je bio aktivni član HKM Ticino, a jedno vrijeme i vrijedan član Misijskog vijeća. Često je i rado pomagao druge ljudi, ne tražeći primatom nikakvu osobnu korist.

Pero je bio jako vezan za svoju Bosnu. Volio ju je svim srcem i sanjao kako će jednog dana svoje vrijeme provoditi u Bosni i u Hrvatskoj gdje je sa svojom obitelji sagradio dom.

Nažalost, prije četiri godine počeo je poboljjevati. Strpljivo je nosio svoju bolest uz podršku svoje obitelji. Preminuo je, opremljen sakramentima umirućih, 9.11.2023.

i pokopan je 13.11.2023. na groblju u Luganu uz prisustvo župnika don Paula i misionara fra Slavena te brojnih prijatelja.

Obitelji pokojnog Pere izražavamo sućut a za pokojnika molimo: Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna neka mu svijetli. Počivao u miru!

Stjepan Oroz

1944. – 2023.

Stjepan je rođen 11. svibnja 1944. godine u Srnavi, općina Odžak (BiH). Rođen je kao šesto dijete u obitelji Marka i Mare Oroza. Djetinjstvo i mladost proveo je u svom rodnom kraju. Godine 1987. upoznat će svoju suprugu Ružu te će se iste godine vjenčati i preseći u Lugano u Švicarskoj, gdje će provesti veći dio svog života. U braku s Ružom rodili su dvije djevojčice – danas odrasle djevojke Marinela i Monica. Pero je bio aktivni član HKM Ticino, a jedno vrijeme i vrijedan član Misijskog vijeća. Često je i rado pomagao druge ljudi, ne tražeći primatom nikakvu osobnu korist.

Dok je zdravlje dopuštalo svoje je slobodno vrijeme najviše provodio u Odžaku i Vrsaru (Istra). Godine 2019. na svoj je rođendan postao prvi put djed. Rođenje njegove unuke Stephanie donijelo mu je neizmjernu radost i jako su bili vezani.

Posljednjih godina bolest je urušila njegovu zdravlje pa nije mogao posjećivati njemu omiljena mjesta i ljudi – ali ih je nosio u svom srcu. Prihvatio je svoju bolest i hrabro podnosio sve tegobe uz pomoći svoje supruge Ande.

Stjepan je umro 29. rujna 2023. u Locarnu a sahranjen je 5. listopada 2023. na groblju u Srnavi.

Obitelji izražavamo sućut a za pokojnika molimo: Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna neka mu svijetli.

Josip Bošnjak

1965. – 2023.

Josip je rođen u Malom Mošunju kod Viteza, u srednjoj Bosni. Svoju mladost, školovanje i odrastanje proveo je u Vitez. Godine 1988. dolazi u Lugano raditi; iste te godine ženi se sa Jelenom r. Gazibarić. Nakon dvije godine dobivaju sina Dragana a poslije i kćerku Marinu. Josip je bio čovjek široka srca – velikodušan. Volio je ljudi i rado se družio s njima.

Godine 2021. oboljeva od opake bolesti. Dvije godine vodio je bitku s bolesću. Jedina želja mu je bila da postane djed. I želja mu se ispunila 2022. kada je kćerka rodila unuku: Mia. Josip je to dijete smatrao darom Božjim pa je, preostalih šest mjeseci svog života, rado provodio vrijeme sa svojom unukom.

Prvog svibnja 2023. u krugu svoje obitelji, opremljen sakramentima umirućih preminuo je u bolnici u Luganu. Trećeg svibnja, nakon sv. mise zadušnice – pokopan je na groblju u mjestu Agno. Izražavamo iskrenu sućut obitelji.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

MISIJA SOLOTHURN

Reiserstrasse 83, 4600 Olten

Telefon: 062 296 41 00

Fax: 062 296 41 01

E-Mail: s_coric@bluewin.ch

www.kroatenmission-solothurn.ch

Misionar: fra Šimon Šito Čorić

Hrvatska kuća

Reiserstrasse 83, 4600 Olten

Telefon: 062 296 41 00

Fax: 062 296 41 01

RASPORED MISA

■ SOLOTHURN: crkva Hl. Geist-Kirche (Hrv. crkva), Wengi Brücke, uviјek prema dogovoru

■ DULLIKEN: crkva sv. Vendelina, Bahnhofstrasse 44, svake nedjelje u 12.00

■ SOLOTHURN: crkva sv. Marije, Allmendstr. 60, svake nedjelje u 14.30 sati

■ BALSTHAL: župna crkva, St. Annagasse 2, 1. i 3. nedjelje u mjesecu u 17.00 sati.

Molitvene skupine

■ Crkva sv. Martina u Zuchwilu, svakog četvrtka u 18.30 sati.

■ Crkva sv. Vendelina u Dullikenu, krunica svakog četvrtka u 19.00 sati.

■ Župna crkva u Balsthalu, krunica svake srijede u 19.00 sati.

■ Hrvatska kuća u Oltenu, «Molitvena zajednica Krvi Kristove», prvi petak u mjesecu u 19.00 sati.

■ Hrvatska kuća u Oltenu, «Molitvena zajednica Sv. Franje», druga nedjelja u mjesecu u 18.00 sati.

BOŽIĆNI PROGRAMI

Ispovijed

Dulliken, 19. 12. 23, 17.00 – 19.00 sati
Solothurn, 20.12. 23, 17.00 – 19.00 sati

Misa za Badnji dan (nedjelja)

Solothurn, 14.30 sati

Polnoće (nedjelja)

Dulliken, u 20.00 sati
Solothurn, u 23.00 sata

Božić

Dulliken i Solothurn, mise kao nedjeljom.

Sv. Stjepan (26.12.23)

Dulliken, u 12.00 sati

Nova godina

Dulliken i Solothurn, mise kao nedjeljom

Sveta tri kralja (6.1.24)

Dulliken i Solothurn, kao nedjeljom

Prva ispovijed

OBITELJ KAO MALA CRKVA

Kako djecu u velikoj većini švicarskih župa pripremaju samo za Prvu pričest bez ispovijedi, u našoj misiji se pripremaju za ispovijed. Uz posebnu pripravu koju smo imali, također s kratkim podukama o ispovijedi za djecu i odrasle na kraju nedjeljnih misa, držao sam se ideje pape Franje, da je svaka obitelj mala Crkva i da je glavna za kršćanski odgoj djece. Sad sam video u pojedinačnim razgovorima, da su u većini roditelji ovo ozbiljno shvatili.

Zanimljivo je da je ovaj način priprave diskretno privukao i pet-šest cura i momaka koji se nisu nikad ispovijedali, pa sam se njima posebno posvetio. Njih ovdje ne navodim, a njima i djeci čestitam sa željom da nastave ovim putem: Mia Anić, Marin i Mateo Barišić, Josip, Niko i Helena Barrun, Lea i Lana Blatančić, Matej Dubravac, Leon Ivić, Nika Jambrešić, Elias i Levin Kešina, Josip Kovačević, Rafaela Krajanović, Lara Križanović, Mirjam i Jelena Križanović, Valentina Lacić, Ana Magda-

lena Martić, Ana Mikulić, Leon Nikolić, Iris i Doris Pendeš, Emanuel i Elias Petrović, Ema i Lucia Princip, Angelina Raguž, Leoni Risonjić, Mateo i Gabrijel Risonjić, Gabrijel Slipac, Julijan i Vivien Šimić, Anto Zeko, Mateo Anić i Ivan Lacić.

MISIJSKO HODOČAŠĆE 2023.

Ars-Le Puy-Albi-Lourdes-La Salette-Avignon

Od srijede jutra 8. svibnja do nedjelje noći 12. svibnja 2023. traje naše misijsko hodočašće u nekoliko čuvenih svetišta, a posebno za Lourdes. Prenoćić ćemo dva put u Lourdesu, a po jednom na odlasku i na povratku u slavnim stariim gradovima Le Puy i Avignonu. Vrijeme je za prijave, a prve uplate početkom veljače 2024.

ZA CRKVU NA PLITVICAMA!

Nakon opširnije najave u zadnjem broju Movisa, javljamo da vrlo dobro napreduju naši darovi za CRKVU NA PLITVICAMA, a i priprave za nju u Gospičko senjskoj biskupiji. Malo je komu Bog dao kao našem narodu takve bisere kao što su Plitvice, koje posjeti godišnje oko milijun i pol ljudi, a na njima nema ni kapelice ni crkve. Stoga, svim žarom pozivamo sve vas u misiji Solothurn, prijatelje i poznanike, sve koji imate bar neka primanja, da osobno doprinesete ovoj prevažnoj svetoj gradnji prema vašim mogućnostima. Sve vas pojedinačno vodit ćemo imenom i darom, te na kraju predati u arhive Gospičko-senjske biskupije, buduće crkve na Plitvicama i naše misije. Ovo je nešto za buduća stoljeća u interesu našega i stotina drugih naroda! Kao i u svim drugim crkvama, i za nas graditelje ove crkve, sve naše nasljednike - stoljećima ispred nas stizat će blagoslov zbog sudionštva u ovom svetom projektu. Zahvalujmo Gospodinu da je baš nas zapala ovakva jedna čast, pa je teško zamisliti nekoga među nama tko u njoj ne bi sudjelovao!

PRATITE OBAVIJESTI NA NAŠOJ MREŽNOJ STRANICI I NA FACEBOOK-u

www.kroatenmission-solothurn.ch

Pozor! nova e-mail adresa za Vaše kontakte s Misijom SO i fra Šitom: s_coric@bluewin.ch

Kršteni u Misiji

Emanuel Jandrok, sin Tomislava i Ane r. Valjak, 27. svibnja 2023. u Zagrebu.

Hana Oršolić, kći Tomislava i Maše r. Papić, 28. listopada 2023. u Dullikenu.

Sara Softić, kći Armina i Ljube r. Žilić, 8. prosinca 2023. u Solothurnu

Mila Šantor, kći Miroslava i Martine r. Jurić, 2. prosinca 2023. u Dullikenu.

Lorena Šikalo, kći Gabriela i Martine r. Jozipović, 16. prosinca 2023. u Solothurnu.

Giosue Sandro Noro, sin Patricka i Marijane r. Matković, 23. prosinca 2023. u Dullikenu.

DOBRO JEZNATI... Da bismo djelovali

VIJESTI IZABIRE I KOMENTIRA: FRA ŠITO

UZ 550. OBLJETNICU JURAJA DALMATINCA

kapelu i oltar sv. Staša s brojnim reljefima. U Dubrovniku kulu Minčetu i snažni kip sv. Vlaha. U Zadru je ostavio spomen u franjevačkoj crkvi itd.

Najpoznatiji je po gradnji šibenske katedrale s nizom kipova, a najupadljiviji je friz, galerija portreta ondašnjih ljudi od sedamdeset i jedne kamene glave s vanjske strane. Sad smo postavili na Hrvatskoj kući četiri njegove autentične replike tih glava. Tek smo kasnije ustanovili da smo ih, uopće ne znajući točne godine i datume, pravim čudom postavili na 550. godišnjicu Jurajove smrti 1473. u Šibeniku, a onda još čudesnije, kad smo potom otvorili, da smo to učinili na datum njegove smrti - 10. 10. 1473.

ZLATNA MLADEŽ ZLATNOG VEZA

Ovu 2023. počeli smo s nastupom na FOHS-u 4. veljače, te nakon toga radili na novoj koreografiji. U svibnju smo imali Dan otvorenih vrata i dobili još novih članova. Za novu koreografiju Bosanske Posavine koju nam je sastavio poznati koreograf Vedran Vidović iz Mostara, falilo je nekoliko nošnji. U tu svrhu organizirali smo ručak nakon sv. mise u Dullikenu. Priatelji iz misije darivali su nas velikodušno, pa smo kupili potrebne nošnje. Nastup s tom koreografijom imali smo 2. rujna na 2. Susretu hrvatskih folklornih skupina u Thayngenu, a 14. listopada u Filderstadtu. Na oba mjesta dobili smo

puno pohvala i čestitki. Slijedila su gostovanja 28. listopada na Duvanjskoj večeri, 2. prosinca na fešti HNK Croatia SO, 16. prosinca na Božićnom koncertu u HKM Aargau, a djeca su svoj trud pokazala na fešti HNK Croatia SO te na proslavama Nikolinju u Dullikenu i Solothurnu. Jako smo ponosni na svoju ustrajnost čuvanja tradicije, koju je na sve nas prenijela naša draga, pokojna osnivačica Ivanka Maslač. Imat ćemo zabavu 27. siječnja 2024. u Dullikenu, pa pozivamo sve naše drage prijatelje, male i velike, da nam se pridruže u KUD-u i na slavlju. Blagoslovjen Božić i radosnu 2024. žele vam članovi KUD-a Zlatni Vez.

Što će ti vjera,
ako ne rađa
dobrim djelima?!

Sv. Jakov, apostol

ŠVICARSKA DOBILA KIP SV. JERONIMA

S gornjim naslovom objavio je Glas konci na udarnom mjestu i s fotografijom, da smo u nedjelju 8. 10. 2023. u vrtu Hrvatske kuće u Oltenu otkrili kip sv. Jeronima, rad Frane Grabovca. Bio je to njegov posljednji rad, a smrt ga je sprječila da doživi postavljanje svoga djela. Radove je izveo Toma Šarić, a natpis u mrmaru Dubravko Janjić. Kip je otkrila Franjinu suprugu Luciju, blagoslov je predvodio fra Šito, a nagovor je održao mr. Frane Vugdelija. Naglasio je da je sv. Jeronim, jedan od najvećih umova i velikana zapadne civilizacije, «naše gore list», najznačajnija osoba rođena na hrvatskom tlu. Roden je 340. u dalmatinskom gradu Stridonu. Prvi je s više jezika preveo i ujednačio cijelu Bibliju, i to na latinski jezik (Vulgata), koja je postala temelj za sve druge prijevode Biblije do danas.

Prvi je to kip sv. Jeronima u prirodnoj veličini na javnom mjestu među Hrvatima izvan domovine. Tom prigodom u organizaciji «Hrv. bočarskog kluba Olten», Milana Briševca i ekipe, pripremljeni su bogati specijaliteti jela i pila za stotinu ljudi, a nakon bočanja do kasnih sati i uz reflektore, pobednici su bili Luka Stanković i Jure Rajić.

KLIMATSKE PROMJENE SU NEŠTO ŠTO MNOGI JOŠ UVJEK NE SHVAĆAMO OZBILJNO

Prof. dr. sc. Ivica Kisić, dekan Agronomskog fakulteta

RAZGOVARAO: VLADO ČUTURA

Današnji svijet je u neizvjesnosti jer je pun kontradiktornosti. Ratovi, glad, migracije, sve su teme koje dodiruju svakoga pojedinca. Postavlja se pitanje – kamo ide ovaj svijet? Na to odgovara dekan Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Ivica Kisić koji je prepoznatljiv u svjetskim krugovima s područja svoga djelovanja.

Klimatske promjene nisu bezazlene

Dekan ste Agronomskog fakulteta s bogatim životnim i znanstvenim iskustvima, koja su prepoznatljiva u svjetskim razmjerima. Hrana je temelj svakoga čovjeka za njegov opstanak i život. Kako danas gledate razmjer čovječanstva prema brojnosti u odnosu na proizvodnju hrane? Zapravo, mogu li zemaljski resursi prehraniti napućenost Zemlje?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Kada sam rođen prije 61 godinu na Zemlji je bilo oko 3 milijarde ljudi, danas nas je oko 8,1 milijarda. Obradive površine su ostale iste kao i

prije 60-ak godina. Istodobno su nastupile obrnute promjene u odnosu ruralnog i urbanog stanovništva. Prije 60-ak godina u ruralnim područjima živjelo je 70-ak posto stanovništva, dok danas isti postotak živi u urbanim sredinama. Želim reći da proizvodnja hrane postaje sve veći izazov i da će u skoroj budućnosti prostor za proizvodnju hrane postati jedan od razloga osvajanja tudiš teritorija. U isto vrijeme farmer po jedinicu površine mora stvoriti sve više hrane za nas koji živimo u gradovima. Cijenu ovog povećanja proizvodnje plaća okoliš. Isto tako, do prije 50-ak godina svi resursi potrebeni za uzgoj hrane bili su neograničeni, dok sada ulazimo u vrijeme kada smo pomalo iscrpili sve te resurse i trebamo pronaći novi način i oblik sirovina za hranu. Također je potrebno pronaći zamjenske izvore energije i za proizvodnju hrane i za druge potrebe. Puno je izazova u godinama koje dolaze. No, najveći izazov nam prijeti od klimatskih promjena, budući da se uzgoj hrane uglavnom događa na otvorenom prostoru, odnosno poljodjelstvo je tvornica bez krova. Klimatske promjene su nešto što se još uvijek ne shvaća ozbiljno. Mjere prilagodbe i ublažavanja klimatskim promjenama trebali smo započeti prije više desetljeća. Mi i danas dvojimo postoje li uopće klimatske promjene. Idemo ususret vremenu kada će i jedan dio hrane biti također uzgojen u laboratoriju iz matičnih stanica. Svi se slažu da će se hrana u budućnosti sve više proizvoditi lokalno i da će hrana

u budućnosti zbog svih navedenih razloga biti sve skuplja. A to znači da je vrijeme jeftine hrane iza nas.

Čovjek se udaljio od prirode i od Boga

Veliki je raskorak između siromašnih i bogatih, što je tu po srijedi - obijest, iživljavanje, ucjenjivanje... ustvari koliko ljudski egoizam i pohlepa čine te razlike? Što govore podatci o tome koliko ljudi danas vlasti kapitalom i usmjerava čovječanstvo?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Živimo, nažalost, u vremenima u kojima su nam najgladnije i najnezasitnije oči. Imamo po dva mobitela, po dva automobila, idemo na skijanje, idemo na more i opet smo nezadovoljni. Čovjek se u potpunosti udaljio od prirode. Čovjek se i dalje ponaša kao najveći egocentrik i želi sve sebi prilagoditi, ne shvaćajući da je čovjek čovjeku postao najveći neprijatelj na Zemlji. Holistički pristup gdje čovjek mora prihvatići činjenicu da je on samo dio prirode i prihvatići prirodu kao ravnopravnog partnera, jedan je od preduvjjeta opstanka civilizacije na Zemlji. U isto vrijeme razlike između bogatih i siromašnih su sve veće. Bez obzira na bilo koji dio svijeta srednji sloj koji je uvijek bio najbrojniji, sve je malobrojniji i skoro se utopio u one koji sve teže uvezuju finansijske linije tijekom mjeseca/godine. Očigledno je da globalizacija i neoliberalizam nisu dale pozitivan poticaj velikoj većini stanovništva, nego izrazito manjini koja se još više obogatila i otudila od običnog

svijeta. Globalizaciju osobno nazivam kolonijalnim sustavom u 21. stoljeću.

Mladi i život mijenjaju sliku svijeta

Vratimo se u Europu, koliko je nepravde na tom tlu i koje su razlike kada je u pitanju proizvodnja hrane i opstanak tzv. brojčano «malih naroda», zapravo koliko im velike korporacije i moćnije države određuju proizvodnju hrane, odnosno koliko ih ograničavaju?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Ovdje moram nagnjeti jednu zanimljivost što se tice Europe a to je činjenica da je Europa jedini kontinent koji je od popisa do popisa sve stariji. Želim vam reći da Europa po broju stanovništva u doslovnom smislu izumire. Kako u posljednje vrijeme puno radim s Indijom potkrijepit ću svoje riječi jednim primjerom. U Indiji trenutno živi 1.41 milijarda ljudi a prosjek im je 29 godina. U Lijepoj našoj živi 3.8 milijuna stanovnika a prosjek nam je skoro 44 godine. Hoću reći, Indija će narednih desetljeća rasti po broju stanovnika a mi ćemo se smanjivati i biti sve stariji. Slična situacija je, nažalost i u svim drugim europskim državama iz našega okruženja. Glede malih naroda,

ja narode dijelim na prilagodljive i manje prilagodljive. Život me naučio da treba zahvaliti svakome tko ti je dao neki dar, iako je najbolje taj dar sam zaraditi i za njega se izboriti svojim radom. Hoću zapravo reći da ćemo, koliko budemo u svakome pogledu jači, bogatiji, sposobniji i otvoreniji prema drugima, toliko ćemo biti priznati i cijenjeni u svijetu. Samo svojim radom i prilagodljivošću promjenama možemo se izboriti za bolje mjesto pod Suncem.

Moramo iskoristiti pogodnosti

Kao znanstveniku koji je svoj radni vijek proveo i u praksi, kako tumačite današnju sliku Domovine (Republike Hrvatske i BiH) kad je u pitanju proizvodnja hrane i što je temelj života tih područja da čovjek može živjeti od svoga rada?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Riječi naše himne počinju tekstom: Lijepa naša domovino. Hrvatska je stvarno lijepa država s puno Nacionalnih parkova, Parkova prirode, s jednom od najljepših i najrazvedenijih obala na svijetu. Imamo prirodne resurse koje nam je dragi Bog podario. Turisti kada dolaze u neku zemlju uvijek bi željeli

■ Republika Hrvatska može prehraniti sa svojim obradivim površinama više od 30 milijuna stanovnika.

■ Prije 61 godinu na planeti Zemlji je bilo oko 3 milijarde ljudi, danas nas je oko 8,1 milijarda. Obradive površine su ostale iste kao i prije 60-ak godina. U isto vrijeme obrnuto se odnos ruralnog i urbanog stanovništva. Prije 60-ak godina u ruralnim područjima živjelo je 70-ak posto stanovništva, dok danas isti postotak živi u urbanim sredinama

■ Živimo u vremenima gdje se pod svaku cijenu gleda minorizirati, omalovažiti i smanjiti ugled i utjecaj Crkve. Crkva svjetskim vladajućim strukturama vrlo smeta.

probati autohtone domaće proizvode, autohtonu domaću hranu, uzgojenu tu negdje u susjedstvu - pokraj hotela u kojem borave. Tu je naša prilika za razvoj, domaći autohtoni proizvodi. Oko njih stvarati priču i na njima, između ostalog, graditi svoj ruralni turizam. To je naša prilika, ne smijemo se sramiti hrane naših starih, već se njome ponositi. Moram pohvaliti Istarsku i Medimursku županiju koje već kreću u ovom smjeru – užačući u razvoj agroturizma, ruralnog, zdravstvenog i slično - u kojima turistička sezona traje 10-11 mjeseci. Za pohvaliti je i Osječko-baranjska županiju koja snažno razvija ruralni turizam i druga je u Republici Hrvatskoj po broju turista tijekom cijele godine.

Želja za povratkom u hrvatsku ljepotu

Aktualna domovinska tema je demografija, neprestance se govori o dijagnozi koja je vidljiva svakome, a kako naći terapiju? Na primjer, na koji način oživjeti selo, vratiti iseljene i one koji iseljavaju sa svojih ognjišta da nastave svoju tradiciju života, pogotovo

nastavak teksta na 32. str. ▶

Rasgovor s prof. dr. Ivicom Kisićem

► nastavak teksta s 31. str.

danas kad su prometna infrastruktura i drugi komunikacijski oblici svima dostupni? U čemu je problem?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Odgovor je vrlo jednostavan. Ugledajmo se na neke zapadne države kako su one privukle naše mlade. Probajmo mi to napraviti i u Hrvatskoj, vratiti će se jedan dio mlađih a i neki drugi mlađi iz drugih država će doći tu ako im osiguramo povoljne uvjete za život i prihvatljive stope oporezivanja. Treća ili četvrta generacija hrvatske dijaspore koja je otišla u Južnu Ameriku iskazuje veliku želju za povratkom u domovinu svojih pradjevoda. Postoji jedna činjenica koja za Republiku Hrvatsku predstavlja veliku sigurnost. Mi smo još uvijek mirna država s dobrim izgledima da takvi i ostanemo. To je veliki i iznimno poželjan čimbenik, koji stalno treba naglašavati u promidžbi Lijepe naše. Apsolutno sam uvjeren da će u nekim drugim zapadnoeuropskim državama, iz različitih razloga, biti sve manje životne sigurnosti. Uz to također treba naglasiti da smo mi i zemljopisno vrlo dobro pozicionirani. Puno velikih europskih gradova je od Zagreba udaljeno nekoliko sati vožnje automobilom. Zadnjih desetljeća smo puno uložili u razvoj autocesta, što se pokazalo vrlo ispravnim pravcem razvoja.

Hrvatska može hraniti osam puta više stanovništva, a uvozi hranu

Naša Domovina, po prirodnim bogatstvima, spada u krug najbogatijih zemalja Europe. Ima sve - od plodnog tla, voda, šuma, ruda do energetike – zapravo je ogledan uzorak silnih blagodati, kojima ju je Bog obdario. Zašto se to ne koristi i kako tumačite da netko, tko može «jednostavno živjeti» na rodnom ognjištu, radije bira višestruko složeniji život u tuđini radeći uglavnom teške poslove, koje ne želi raditi u svom zavičaju?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Kada sam došao na Fakultet prije 40-ak godina učili su nas da Republika Hrvatska, sa svojim obradivim površinama, može prehraniti više od 30 milijuna stanovnika. Tada smo bili veliki izvoznici sirovina za hranu i hrane, danas smo, nažalost, veliki uvoznici. Ne možemo za ovu situaciju kriviti druge, puno smo mi sami svojim pogreškama doprinijeli ovoj situaciji. Točno je također da puno poslova koje ni u primisli ne bismo radili u rodnom kraju, bez pogovora radimo u

tuđini. Točno je i to da mnogi naši ljudi u tuđini nerijetko rade i po dva posla, da bi se tamo lakše živjelo. Imam dojam da je jednako, doduše manjemu dijelu, naših ljudi odlazak u inozemstvo usko povezano s «pomodarstvom» – kada svi odlaze, zašto ne bih i ja. Razumijem, dakako, da ljudi iz manjih sredina, gdje ne postoji mogućnost pronalaska posla, odlaze izvan granica Republike Hrvatske. Hoću reći, da dio onih koji odlaze u inozemstvo u potrazi za čvrstim zaposlenjem u potpunosti razumijem, dok one druge, koji nisu u takvoj potrebi, apsolutno ne razumijem. Točniji odgovor na ovo pitanje trebali bi dati kolege iz društvenih znanosti.

Crkva je čitala nekoć znakove vremena, krenimo od Augustina Kažotića koji je promicao školstvo i pomoć siromašnima, Maksimilijana Vrhovca koji je osnovao Maksimir, Strossmayera koji je okrugljavao parcele i promicao Slavoniju, Haulika koji je osnovao vinograde današnjeg Agronomskog fakulteta, fra Didaka Buntića koji je spasio brojnu djecu od gladi i uveo navodnjavanje u škrtoj Hercegovini. Koliko Crkva danas «može potegnuti» i svojim moralnim autoritetom pomoći održivosti svoje Domovine, jer svi su rođeni u vremenu i prostoru te traže u njemu odgovor za život?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Živimo u vremenu u kojemu se ugled i utjecaj Crkve nastoji umanjiti i omalovažiti pod svaku cijenu i na svaki način. Crkva, svjetskim vladajućim strukturama (korporacijama) koje, u ovom trenutku iz sjene vladaju svijetom, vrlo smeta. Imam običaj reći studentima da su svi predsjednici velikih država izabrani od strane velikih korporacija. A kada oni dođu na vlast, prvenstvena im je zadaća braniti interes tih korporacija a ne pojedinih država. U isto vrijeme, Crkva je posljednja brana koja brani obitelj kao obitelj i obitelj kakvu mi zamišljamo i poštujemo a to je brak muža

i žene s djecom ili bez djece. Ponavljam, brak muža i žene. U ovom vremenu se, nažalost, svašta trpa pod pojmom braka, što ja kao znanstvenik ne mogu prihvati. No, oni imaju pravo na to, ali to nije dobro za opstanak stare dobre Europe. Stanovništvo u Europi brojčano se smanjuje. Iz tih razloga Crkva svima smeta budući da brani obitelj kao obitelj. Crkva je preživjela svakakve i jače napade tijekom svoje dvije tisuće duge povijesti pa će, uvjeren sam, preživjeti i ove najnovije napade. Ovdje bih također čitateljima preporučio da pročitaju encikliku pape Franje Lautaro Si (izdana 2015.) u kojoj on govori o okolišu i uzrocima koji su doveli do strahovite devastacije i degradacije okoliša. U

Ostajem blizu rodne grude

Skoro svaku parcelu, kuću i selo poznajete u Domovini, na koji način pojasniti onima u Njemačkoj, Švicarskoj, Irskoj... da je čovjek najsretniji na svome rodnom ognjištu? K tome, kako poručiti da svoju zemlju ne daju i da je čuvaju barem u godišnjim sjećanjima te da shvate da je u ovom predbožićnom dobu i Isus bio izbjeglica, ali nije zatajio svoj rodni kraj?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: Na ovo pitanje odgovoriti će Vam riječima 'srpskog' pjesnika Alekse Šantića o rodnom kraju: «Ostajte ovdje!...Sunce tuđeg neba, neće vas grijat kô što ovo grijie; gorki su tamo zalogaji hljeba, gdje svoga nema i gdje braća nije. Od svoje majke k'o će naći bolju?! A majka vaša zemlja vam je ova; bacite pogled po kršu i polju, svuda su groblja vaših pradjevoda. U ovoj zemlji ostanite i vi, i za nju dajte vrelo krvi vaše. K'o puta grana, kad jesenja krila trgnu joj lisje i pokose ledom, bez vas bi majka domovina bila; a majka plače za svojim čedom. Ovdje vas svako poznaje i voli, a tamo nitko poznati vas neće; bolji su svoji i krševi goli no cvjetna polja kud se tuđin kreće. Ovdje vam svako bratsku ruku steže. U tuđem svijetu za vas pelin cvjeta; za ove krše sve vas veže: ime i jezik, bratstvo i krv sveta.» Ovim riječima pjesme Alekse Šantića sam htio reći da, iako mi je 1998. nudeno namještenje sveučilišnog profesora u Perthu u Australiji, nisam prihvatio. Odlučio sam ostati ovdje, u blizini svoje rodne grude i nikada nisam požalio.

Dominikanski ste trećoredac, poruka Vaše vjere?

Prof.dr.sc. Ivica Kisić: U ovim teškim i vrlo izazovnim vremenima treba biti i ostati čovjek – običan čovjek!

Foto: stock.adobe.com

BOŽIĆNI ZAPISI

Zapisano je da su tri kralja Isusu na dar donijeli zlato, tamjan i smirnu.

Predaja kaže da mu je jedan od pastira – onaj najmlađi – darovao svoje omiljeno janje. Vol i magarac darovali su mu toplinu svog daha, slama svoju mekoću. Ti mu daruj pjesmu svog života. Zbog toga je i rođen – da ti pjevaš pjesmu svog života. Da je pjevaš zanosno i vedro. Vjeruj i on ju pjeva s tobom.

Andeli su nad Betlehemom pjevali andeosku, nebesku pjesmu.

Pjevali su slavu Bogu na visini i izricali želju za mir ljudima, miljenicima njegovim.

Andeoska pjesma natkrilila je svu zemlju.

Ali kroz povijest se nebrojeno puta pokazalo da to nije bilo dovoljno.

Ovom svijetu – Božjoj slavi i ljudskom miru – potrebna je i ljudska, zemaljska pjesma.

I ona nipošto nije manja od andeoske. Štoviše, toliko puta je ljudska, zemaljska pjesma izbavila i obnovila ljepotu života, dragocjenost čovjekovog susreta s ljudima i Bogom. Vjerujem da je Bog upravo u ljudsku, zemaljsku pjesmu pohranio smisao cjelokupne povijesti.

Stjepan Lice

V.

KUD LI ŠUMIŠ, SVIJETU RECI ...

Hrvatska je malena zemlja, ali ima neizmjerno bogatstvo povijesnih i kulturnih znamenitosti, kao i iznimne prirodne ljepote. Možemo se dičiti što je na UNESCO-ov Popis svjetske baštine, u koji su upisana jedinstvena svjetska kulturna i prirodna blaga, uvršteno čak 27 materijalnih i nematerijalnih «dragulja» naše Domovine. Dok stručnjaci brinu kako bi se oni zaštitili i očuvali, mi ćemo o njima promišljati i od njih nešto naučiti.

Međimurska popevka

Međimurci su od pamтивjeka uz pojmove i slavili i tugovali. Pjevanjem su se nadahnivali i snažili svoju vjeru, oživljavali sjećanja i izražavali osjećaje, uljepšavali posebne trenutke i hrabri se u svakodnevici. Popevka se sastoji od stihova i melodije koji zajedno čine pjesmu, često sjetnu i punu nježnih osjećaja. Melodija međimurskih popevki neobična je i drukčija pa je zbog toga i vrlo prepoznatljiva, a nastala je na temelju starocrkvenih modusa. Popevka je postala dijelom tradicije i identiteta Međimuraca, kao i jedna od najbitnijih sastavnica kojima su kroz stoljeća i očuvali hrvatski identitet Međimurja. U tome je značajnu ulogu odigrala i Crkva. Naime, kada je u nekim povijesnim razdobljima Međimurje bilo pod tuđinskom vlašću, međimurska popevka mogla se izvoditi samo u crkvi, gdje

im nitko nije mogao zabraniti materinski jezik. Zbog duge tradicije, ljepote i prepoznatljivosti kojima privlači pozornost i u svijetu, UNESCO je međimursku popevku u studenom 2018. godine uvrštilo na Reprezentativni popis nematerijalne baštine čovječanstva.

Međimurci su kroz stoljeća stvarali i očuvali i mnoge božićne pjesme. Neke od njih prevedene su na standardni hrvatski jezik, pa ih i mi pjevamo u božićno vrijeme, i ne znajući odakle potječu. Općenito gledajući, hrvatske božićne pjesme, koje su nastale u raznim dijelovima naše domovine, jedne su od najljepših u svijetu. A blago

što su nam ga ostavili naši predci brižno trebamo čuvati od zaborava, i u društvu i u našim obiteljima. Zamoli bake i djedove ili starije rođake da te nauče božićne pjesme na narječju iz njihova rodnog kraja, onako kako su ih pjevali u djetinjstvu. Pa neka vam radost Božića bude još veća dok ga proslavljate pjesmom, prisjećajući se onih koji su vam vjeru prenijeli i ostavili vam vrijednu tradiciju i kulturnu baštinu. *Dva glazbena instrumenta koja su najzastupljenija u međimurskoj tradicijskoj glazbi spominju se na više mjesta i u Svetom pismu. Promotri slike pa odgometni kako ih nazivamo.*

C ____ L

C ____ A

**Učimo
Nadahnuti
Evangeljem
Svoje
Cijeniti
Osobitosti**

MINISTRANTSKI KUTAK

Zašto je važno sudjelovati u misi i pjevanjem?

Promisli: U čemu je vrijednost tradicijskih crkvenih pjesama?

Tema za razgovor u zajednici:
Hrvatske božićne pjesme.

Mladi Osnaženi Vjerom Izgrađuju Svijet

STRANICU UREĐUJU:
NIKOLA KUZMIČIĆ, DIPL. TEOLOG
I KRISTINA BITANGA,
MAGISTRA NOVINARSTVA

Osamstota obljetnica Franjinih jaslica

Ve godine je 800. obljetnica otkako je sv. Franjo priredio prve žive jaslice. Želeći otajstvo Božje ljubavi i njegova rođenja približiti ljudima, uspio je isposlovati da se Božić proslavi u štali i u ponoć. Po uzoru na sv. Franju ubrzo su se diljem svijeta počele proizvoditi i postavljati jaslice, koje nas podsjećaju da je Bog toliko ljubio čovjeka da je postao jedan od nas kako bismo mi mogli biti poput njega. Više od kićenja bora u našim domovima o pravom smislu Božića progovaraju jaslice. Iako su jaslice relativno statičan prizor u njima postoje i figurice koje se tijekom božićnoga vremena najčešće pomiču. Radi se o figuricama mudraca koji dolaze s Istoka. Na početku postavljanja jaslica budu dalje od šipile u kojoj je prikazano Kristovo rođenje. A kako se vrijeme njihovoga blagdana primiče tako se i njihove figure primiču šipili rođenja. I svi mi koji smo imali sreću rasti u kršćanskim obiteljima u djetinjstvu smo naučili jednu važnu stvar od figurica mudraca što se dolaze pokloniti Kristu. Naime, svaki od njih trojice je prikazan kao pripadnik neke druge rase. I mi smo učili da se Isus rodio za sve ljude bez obzira na razlike koje među ljudima postoje. Isus nije naš. Bog nije naše vlasništvo,

niti naše pomagalo kojim ćemo nadvisiti druge ili ih uništavati. Bog je Otac svakoga čovjeka i dragi su mu svi ljudi i svi narodi. Spoznaja je to koju nikada ne smijemo zaboraviti, a na koju nas upozoravaju i figurice u jaslicama.

Zato bismo se morali oduprijeti napasti da se prema ljudima ponašamo drugačije ako su različiti od nas. Jer Bog ne vidi razlike koje postoje među ljudima, nego ono što

nam je zajedničko. A zajednička nam je želja da budemo sretni. Nemoguće je biti sretan ako nismo poput Boga koji nas je stvorio na svoju sliku. I nemoguće je biti poput Boga ako ne ljubimo poput njega. A Božja ljubav zahvaća sve ljude i nema isključenih. Stoga ćemo biti sretni tek kada budemo ljubili sve ljude i svakog pojedinog čovjeka.

Molitva za ovaj Božić

ISUSE, pred nama je još jedna proslava Tvoga rođenja. Mnogi od nas imat će svega – u izobilju. A sve što nam treba si ti – u izobilju. Hoću li te susresti ovoga Božića i primiti u svoj dom? Hoću li te sresti u onima koji su drugačiji od mene, u onima kojih se bojim, koji su mi strani? Jer ti si se, Isuse, i za njih rodio. Za njih si i umro. Oprosti mi jer mi je ponekad teško to razumjeti.

Pomozi mi da ovog Božića otvorim svoje srce za sve one koji su u potrebi: bolesne, usamljene, siromašne i drugačije. Daj da u svima prepoznam Tebe i da ih ljubim kao svoje bližnje. Dotakni na isti način sva srca ovog svijeta i donesi nam mir.

Mladi Osnaženi Vjerom Izgrađuju Svijet

Isus se rodio zato:

- da život svoj dade kao otkupninu za mnoge (Mk 10, 45);
- da spasi grešnike (1 Tim 1, 1);
- da dođe potražiti i spasiti izgubljeno (Lk 19, 10);
- da razori djela đavolska (1 Iv 3, 8).

Zanimljivosti o Božićnim jaslicama

- Relikvije betlehemske jaslice čuvaju se u bazilici Santa Maria Maggiore u Rimu u podzemnoj kapelici u obliku betlehemske šipile.
- Prve žive jaslice postavio je sv. Franjo Asiški 1223. godine u šumskoj šipili kod Greccija u blizini Asiza. Jasle sa slamom bile su pored oltara. Privezao je magarca i vola. Franjo nije bio svećenik, nego đakon, pa nije slavio misu, nego je propovijedao.
- Prve jaslice s figuricama, postavljene su u samostanu Fussen u Bavarskoj, 1252. godine.
- Najstarije hrvatske jaslice čuvaju se na otočiću Košljunu kraj Krka, rad su nepoznatog majstora.
- Papa Ivan Pavao II. započeo je 1982. godine tradiciju postavljanja jaslica u Vatikanu na Trgu sv. Petra ispred božićnog drvca.
- Najveće jaslice na svijetu postavljene su 2012. godine u Bogotu, glavnom gradu Kolumbije. Prostirale su se na više od 17 000 četvornih metara, a sadržavale su 339 figura u ljudskoj veličini i stotinjak glumaca.
- U Dubrovniku je 2005. godine pokrenut Međunarodni festival jaslica i božićnih običaja u Hrvatskoj.

Lijepa li si ...

Samobor ■

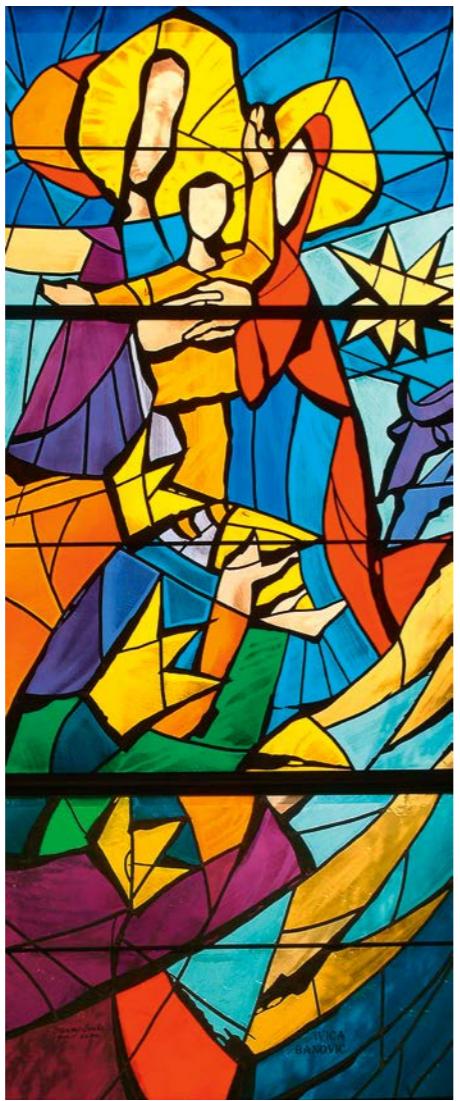

Poklonstveni zapis

Vitraj akademskog slikara Branimira Dorotića u crkvi svetoga Josipa na zagrebačkoj Trešnjevcu na osobit način predočuju Božju povijest s ljudima. Oslikano staklo niza vitraja, kroz koje u sveti prostor prodire dnevno svjetlo u svojim mijenama, istodobno s jedne strane rastereće od omeđenosti i rastvara prostore, tako da se zemlja i nebo posve prirodno stapaju oblikujući istu zbijlu, a s druge strane usredotočuje pozornost na ono neznatno, pa ipak središnje: na svetohranište. Na svetohranište u oltarnom prostoru i na njegov žudeni odraz u čovjeku molitelju. Blagoslovno je iskustvo boraviti među tim poticajnim scenama, koje su – bit će – prije poticaj nego li prikaz. Mene osobno najnsažnije dira scena rođenja Kristova. Scena koja predstavlja Bogojavljenje. Scena koja sažima značenje svih scena u Bogojavljenje. Pred nama je Sveta obitelj – Isus, Marija i Josip – sabrani u jedan zagrljav, jednostavan, nemametljiv. Oko njih su zvijezda koja je kazivala put do betlehemske štale, vol i magarac, trojica mudraca – trojica kraljeva... Svi su oni u stavu poklonstva: i zvijezda i vol i magarac i mudraci – kraljevi. S njima i čovjek molitelj. Čovjek motritelj. A s njima i sve stvorenje, sva Božja bića koja su prepoznala. Ili barem naslutila.

Taj stav poklonstva nikoga ne umanjuje. Naprotiv, uspravlja srce. Usmjeruje pogled u središte vidljivoga ali i onkraj vidljivoga. Taj stav poklonstva ne uzdiže Svetu obitelj. Ne odmiče ju. Ne čini teže dostupnom. Ona je svojom smjernošću prionula uz klanjatelje, uskladila se – upravo sjedinila – s njima. Kao da kaže: Sada Božja povijest s ljudima može otpočeti u svojoj punini. Štoviše: Sada se i sama vječnost uprisutnila. Doći pred štalu isto je što i doći u raj. Jer riječ je ovdje o punini blizine. Iščitavam taj poklonstveni prikaz kao molitvu. Kao molitu koja povozuje molitelje s Djetetom, s Kruhom na oltaru, sa svime u ovom svetom prostoru okupljenim moliteljima i – po tome – sa svima s kojima ćemo se susresti kada podemo iz njega. I tako – poput krugova na vodi što se šire – sa svjetom poznatim i nepoznatim, bliskim i dalekim. Jer nismo mi mijera ljubavi. On jest. O toj je Ljubavi ovdje govor. O njoj zbore boje i svjetlo. Njima se ispisuje, njima oslikava neopisivo: Ljubav koja svoje ishodište, svoj dom i vrijeme koje se ne može utrnuti nalazi u neizvjesnosti.

Vaša će ljubav trajati duže od vašega života

Drugi svjetski rat je, kao i svaki rat, unaprijed okrao mir. Poput plimnoga vala odnio je neznano kamo toliko dragocjenoga i nanio toliko bezvrijednoga. No Bog se u svome povjerenju prema čovjeku nimalo nije obeshrabrio. Svojom je ljubavlju nastavio natapati ljudska srca. Premda svoju bol nikada neće posve isplakati, vedrim je pogledom nastavio pratiti korake bezazlenih. Šarloti su oca i brata odveli u zarobljeništvo. Ni krive ni dužne. Nikome ni na koji način nisu nauđili. Ali rat je bio odgovor na sva pitanja, i na nedužnost i na zbumjenost. Njezina majka to nije mogla prihvati. Slomila se. Nije odviše pomoglo ni to što joj se sin ipak ubrzo vratio kući. Šarlota je, ne postavljajući pitanja koja ničemu nisu mogla poslužiti, brinula o svojoj skršenoj majci i o svojim malim sestrarama. Nastojala je biti odgovor na sve što je život od nje tražio. A tražio je mnogo. Tijekom rata

ostali su bez svega. Bez doma, bez svake i najosnovnije stvari, gotovo i bez uspomena. Ne i bez duše. Bez dobre volje. I vjere, one koja uzdiže, upućuje i vodi.

S tjepanu su majka i otac bili odvedeni u logor. Kad su se vratili svojoj kući, to više nije bila njihova kuća. Ipak, ostavili su im na korištenje manji dio kuće. Brat mu je, još školarac, izbjegao neshvatljivo strijeljanje zauzetošću jednoga svećenika franjevac. A taj je svećenik franjevac svoju zauzetost platio svojim životom. Sestre su mu izbjegle na razne strane, kamo je bilo moguće. Ni za Stjepana i njegova brata više nije bilo dobro biti u gradu u kojem su odrastali. Krenuli su u nepoznato, na studij. I dok mu je brat, premda mukotrplno i u produženom vremenu, uspio završiti svoj studij, Stjepan nije bio te sreće. Osim sebe i svoje je roditelje uzdržavao svojim radom. Krhkoga zdravlja, stanjući u krajnje skromnom prostoru, jedva prikladnom za ljudsko biće, neishranjen, ubrzo se, k tome i ozbiljno, razbolio. Ali nije se žalio. Živio je s povjerenjem, radio koliko god je mogao i, kad god je uz mogao, posjećivao svoje roditelje u gradu svoga dječaštva i mladosti. Kad bi došao, bilo mu je prirodno odlaziti u crkvu, na misu i pobožnosti. I ondje je jednom ugledao Šarlottu. Raspitao se o njoj, našao osobu koja ju je poznavala i upoznala s njom. Kad god je bio u prilici, pričekao bi ju pred crkvom i pratio onamo gdje se njezina obitelj bila smjestila. Iz grada u kojem je živio slao joj je pisma i kad mu je bilo moguće – a to nije bilo često – dolazio je posjetiti. Tako je protekla i godina dana. Kad je u ljeto 1948. godine došao u grad svoga dječaštva i mladosti, sada – u grad svoje ljubavi – rekao joj je da će ju na Božić, poslije božićne polnočke zaprositi, upitati bi li se udala za njega. I odmah nadodao da neka sada ništa u vezi toga ne kaže, nego neka promisli, jer što god bude na njego-vu pitanje odgovorila, to će za njih oboje biti važno, presudno, i bit će zauvijek. Te godine, poslije božićne polnočke, on joj je izrekao svoju ljubav i molbu da se uda za njega. Ona se vedrim i sigurnim glasom odazvala njegovoj ljubavi. Vjenčali su se u ljeto sljedeće godine. Neki su ljudi govorili: «Sirotinja se vjenčala sa sirotinjom.» A jedan svećenik – fra Leon – koji ih je pratio svojom molitvom i blagoslovom, i svojim priateljstvom, rekao je jednostavno: «Vaša će ljubav trajati duže od vašeg života.» I bilo je kako je rekao. Kao njihov sin, svjedočim o tome.

Uzalud se diči tuđim, tko svoj materinski jezik ne poznaje!

Proletjela godina ...

Proletjela 2023. godina i vrijeme je za inventure. Pojam *inventura* najčešće vežemo uz knjigovodstvo i poslovanje jer se njime najčešće označuje utvrđivanje rezultata poslovanja određenoga razdoblja, primjerice protekle godine, uspoređivanjem imovine, odnosno kapitala, koji ne mora uvijek biti materijalne prirode, na kraju razdoblja u odnosu na njegov početak. Budući da se nalazimo u završnou razdoblju godine, a uskoro nam dolazi i Božić, svakako bi trebalo napraviti i *inventuru* svoga vjerskoga i duhovnoga života u protekloj godini kao bismo u novu godinu stupili spremniji za nove izazove. Tako treba promisliti i o svemu onome što nismo pravili kako treba, kao i onome što smo propustili napraviti, a još uvijek to možemo napraviti u nadolazećoj godini. U ovom ćemo broju *Movisa* govoriti o onim jezičnim pojavnostima, poput brojeva, koje su sastavni dio inventura, posebice one knjigovodstvene i poslovne. Na kraju članka ponovit ćemo i pravopisna pravila vezana uz pisanje imena nadolazećih blagdana – **Badnjaka, Božića, Nove godine i Svetu tri kralja**. Osvrnut ćemo se i na pravilno pisanje razdoblja u crkvenoj liturgijskoj godini koje označava početak nove crkvene godine, vrijeme pripreme za blagdan Božića – **došašća (adventa)**.

Broj i brojka

Početna jezična dvojba jest razlika u značenju između dvije imenice – imenice **brojka** i **broj**. Bitno je zapamtiti da te dvije imenice nemaju isto značenje. Imenica **brojka** je znak kojim se broj (redni ili glavni) piše, dakle broj se može napisati brojkama (arapskim, npr. 100 i rimskim, npr. C), ali i slovima (sto, stotinu, jedna stotina...). Prilikom pisanja brojeva slovima, uobičajeno odvajamo jedinice od desetica, desetice od stotica, stotice od tisuća itd., npr. tisuću devet stotina četrdeset i pet. Na računima, čekovima i općenito u novčanom poslovanju pravilno je i sve brojeve napisane slovima povezati u jednu riječ, npr. tisućudevetsotinučetrdesetipet kako ne bi došlo do neželenoga upisivanja dodatnih znakova u prazninama.

Došašće/advent, Badnjak, Božić,

Nova godina/nova godina, Sveti

tri kralja

Razdoblje **došašće ili advent** u zapadnom kršćanstvu počinje četiri nedjelje prije Božića i označava vrijeme pripreme za Kristov dolazak, vrijeme obnove ljubavi prema Njemu. *Najranije* može početi 27. studenoga, a *najkasnije* 3. prosinca. Završava 24. prosinca na **Badnjak**. Kao što možete vidjeti u prethodnom tekstu, imenice **došašće i advent** napisali smo malim početnim slovom, a imena blagdana **Božića** i **Badnjaka** velikim početnim slovom. Prema *Hrvatskome pravopisu* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje, koji je od 2013. godine službeno prepričan za uporabu u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj, malim se početnim slovom piše naziv prazničkoga i blagdanskoga razdoblja: **došašće ili advent, korizma, božićni blagdani, uskrso vrijeme**. Velikim se početnim slovom pišu sva imena koja se sastoje od jedne riječi. Prema tome, imena blagdana koja se sastoje od jedne riječi, a takva

Najčešće pogreške prilikom pisanja ili izgovaranja brojeva

Kada brojevi **dva, tri, četiri** dolaze bez prijed-

su imena i **Božić** i **Badnjak**, pisat ćemo velikim početnim slovom, ali posvojene pridjeve izvedene od tih imena pisat ćemo malim početnim slovom, npr. **božični kolač**, **božićna pjesma**, **božično drvo**; **badnji ugodaj**, **badnja večer**, **badnje bdjenje**. Pri pisanju imena blagdana koji se sastoje od više riječi velikim se početnim slovom uvijek piše samo prva riječ toga višerječnog imena te one riječi koje su i same ime te bi se i samostalno, kada ne bi bile dio toga višerječnog imena, pisale velikim početnim slovom. Prema tome se pravilno pišu i imena dvaju blagdana koji slijede nakon Božića – **Nova godina** i **Sveti tri kralja**. Blagdan koji se obilježava 1. siječnja treba prema ovom pravilu pisati ovako: **Nova godina**. **Nova** – velikim početnim slovom jer je početak imena blagdana i **godina** – malim početnim slovom jer je riječ o općoj imenici koja se izvan ovoga imena ne bi pisala velikim početnim slovom. Kada nekome ćestitamo i želimo mu sretnu sljedeću/idiću/nadolazeću godinu, a ne samo blagdan 1. siječnja, tada ćemo obje riječi napisati malim početnim slovom. Dakle, nije svejedno hoćemo li kome zanjelji sretnu **Novu godinu** ili sretnu **novu godinu**, tj. sretan blagdan 1. siječnja ili sretnu novu 2024. godinu. Prema istom se pravilu i blagdan **Sveti tri kralja** koji slijedi nakon Nove godine piše tako da se prva riječ u imenu piše velikim početnim slovom, a ostale dvije malim početnim slovom jer bi se izvan toga imena pisale malim početnim slovom budući da ne označavaju vlastito ime.

Čestit Božić i sretna Nova godina!

Objasnit ćemo još jednu jezično-značenjsku dvojbu kada je riječ o čestitanju. Možemo primijetiti da se danas prilikom čestitanja upotrebljavaju dva pridjeva – **sretan i čestit**. Nepoznavanje podrijetla pridjeva **čestit** i njegova značenja može dovesti i do njegove pogrešne upotrebe pa tako možemo na čestitkama ne rijetko vidjeti napisano: **Sretan i čestit Božić!** Osnovni je problem u tome što se današnje značenje pridjeva **čestit** (danas taj pridjev znači »častan, pošten, valjan, neporočan, ugledan, prikladan, dostojan«) udaljilo od njegova nekadašnjega značenja »**sretan**«. Pridjev **čestit** nastao je prema staroj imenici **čest** koja je značila »dio, komad čega«, ali i dio dobra ili zla koji nekome pripadne», a u tome se značenju nalazi i u riječi **čestica**, pa je tako **čestit** označavao onoga kojemu su »dani dobri ili veliki dijelovi nečega«, tj. onoga koji je **sretan**. Oba su pridjeva pravilna i mogu se upotrijebiti prilikom čestitanja, ali treba voditi računa o tome da iako je riječ o staroj riječi čije se značenje danas podosta promijenilo, pridjev **čestit** znači **sretan** i u tome ga značenju prilikom čestitanja i treba upotrijebiti. **Vama i Vašima najmilijima želim čestit Božić i sretnu novu 2024. godinu!**

32. OBLJETNICA STRADANJA i 24. NADBISKUPIJSKO HODOČAŠĆE U VUKOVAR

U subotu, 18. studenoga 2023. – na 32. obljetnicu stradanja Vukovara – održano je i 24. spomen-hodočašće Đakovačko-osječke nadbiskupije. Obilježavanje Dana sjećanja na žrtvu Vukovara započelo je u dopodnevnim satima u krugu Vukovarske bolnice gdje je Darko Milas, glumac osječkog HNK, imao prigodni recital u spomen na stradale, a program su pjesmom pratili Klapa Hrvatske ratne mornarice «Sveti Juraj» i Najbolji hrvatski tamburaši. Nepregledna kolona hodočasnika više od tri sata je hodala od Bolnice do Memorijalnog groblja. Vukovar je ove godine, prema nekim slobodnim procjenama, pohodilo oko 150 000 hodočasnika.

Prije mise su, podno središnjega križa na spomen-groblju, položeni vijenci i zapaljene svijeće, dok je đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit, mons. Đuro Hranić, predvodio molitvu: «O 32. obljetnici stradanja ovoga grada naša se duša obnavlja vjerom jer znamo da nam život i smrt sjaje u uskrsnuću Spasitelja našega Isusa Krista. Molimo za pokoj svih

koji ovdje počivaju, onih čiji se posmrtni ostaci još traže, za pokoj svih umorenih i poginulih, te za put mira u čitavom našoj domovini Hrvatskoj i u čitavome svijetu.» Potom je Mato Gašparović, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije i ravnatelj UZUK-a, u ime đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure i pomoćnog biskupa Ivana Čurića, pozdravio Vukovarce i sve druge hodočasnike pristigle s različitim strana Đakovačko-osječke nadbiskupije, iz svih krajeva Domovine i inozemstva, kako bi sudjelovali u komemoraciji i molitvi za sve branitelje i civilne žrtve Domovinskoga rata. Posebno je pozdravio poštovane i drage branitelje, članove udruga proisteklih iz Domovinskog rata, članove obitelji stradalih branitelja, civilnih žrtava i onih čiji se posmrtni ostaci još uvijek traže, kako bi ih se moglo dostoјno pokopati, uz molitvu i pijetet koji zasluzuju.

Misno slavlje na Memorijalnom groblju u Vukovaru predvodio je mons. Giorgio Lingua, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj. S njim su, uz domaćeg nadbiskupa Đuru

i biskupa Ivana, suslivali: mons. Tomo Vukšić, nadbiskup vrbosanski, Zdenko Križić, nadbiskup splitsko-makarski, Antun Škvorčević, biskup požeški, Vjekoslav Huzjak, biskup bjelovarsko-križevački, Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH, Bože Radoš, biskup varaždinski, Fabijan Svalina, biskup-koadjutor srijemski, Ivan Šaško i Mijo Gorski, pomoćni zagrebački biskupi, te Alvaro Ernesto Izurieta Y Sea, tajnik Apostolske nunciature u RH i prečasni gosp. Krinoslav Novak, generalni tajnik HBK. U misnome slavlju je također sudjelovalo veliko mnoštvo vjernika, sudionika veličanstvenoga Mimohoda sjećanja od Bolnice do Spomen-groblja.

Propovijed nuncija mons. Giorgia Lingue

Prigodnu homiliju je, nakon liturgijskih čitanja, izrekao predsjedatelj euharistijskoga slavlja nuncij Giorgio Lingua. On je, između ostalog, rekao: «Na ovome mjestu, koje je posvećeno pronalaskom 938 tijela u velikoj masovnoj grobnici, a zatim pretvoreno u svetište, pozvani smo podignuti svoj pogled i svoje misli.» Potom je tumačio Psalm 22 u kojem se vapi Bogu: Bože moj, Bože moj zašto si me ostavio?: «To je molitva u trenutku očaja, koju je Isus ponovo izrekao na križu. Ta molitva na ustima Sina Božjega zvuči gotovo skandalozno. Ali i On je, postavši čovjekom, iskusio očaj svakoga čovjeka pred porazom, pred smrću koja je, u konačnici, poraz ljudske pretencioznosti. To je isti onaj vapaj koji svaka osoba ponavlja kada vidi kako joj se ruše snovi,

to je vapaj svakoga muškarca i svake žene, koji se osjećaju izgubljenima i kojima je »ponestalo« nade.» Da bol nije uzaludan nuncij je pojasnio riječima: «Ovi nas bijeli križevi, svi jednaki, pozivaju da gledamo dalje od ovozemaljskoga života i da se prisjetimo konačnoga značenja tih prekinutih snova. Govore nam da smrt nije kraj svega, već početak jednoga novoga života, zahvaljujući žrtvi Onoga koji nam je, smr-

i nastavljamo podizati između nas i njih, između prijatelja i neprijatelja, između vjernika i nevjernika, između dobrih i loših, između pravednih i nepravednih ... A neprijateljstvo ostaje, ponekad potaknuto skivenom željom za osvetom, upiranjem prsta u krvce, pri čemu se zaboravlja da se mir gradi hrabrim pružanjem ruke.» Na pitanje Kako onda možemo doći do pravog mira – propovjednik je rekao: «Neće biti pravoga i trajnog mira bez promjene srca, bez odgoja za mir.» Svoju prigodnu propovijed je zaključio riječima: «Novi čovjek ne zlorabi život drugoga, on daruje svoj život. Upravo darivanjem samoga sebe pobjeđuje se neprijateljstvo i počinje vršiti volja Božja »kako na nebu tako i na zemlji». Spominjući se žrtve pokojnika kojima danas odajemo počast, molimo Gospodina da nas učini mirotvorcima, sposobnima rušiti zidove između nas, a prije svega, u svakome od nas.»

Ostali sudionici euharistijskoga slavlja

Uz nepregledno vjerničko mnoštvo sudionici euharistijskoga slavlja bili su, uz već spomenute, i brojni drugi svećenici, redovnici i redovnice, visoki predstavnici hrvatskih državnih

vlasti, predstavnici prosvjetnog, kulturnog, gospodarskog i političkog života, predstavnici diplomatskog zbora, župani, gradonačelnici i načelnici gradova i općina, predstavnici Hrvatske vojske i Hrvatske policije, te djelatnici različitih služba koje su skrbile o hodočasniciма. Među hodočasniciма su također bili i članovi Međubiskupijskog sjemeništa iz Zagreba na čelu s rektorem prečasnim Matijom Pavlakovićem, bogoslovi i studenti laici s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu, franjevački bogoslovi iz Zagreba i brojni drugi svećenički i redovnički kandidati i kandidatice, te veliko mnoštvo mladih, kojih je svake godine sve više na Vukovarskim spomen-obljjetnicama. Liturgijsko pjevanje predvodio je zbor Župe sv. Mihuela arkandela iz Donjeg Miholjca pod ravnjanjem gospode Silvije Ježić Knežević i uz orguljašku pratnju s. Kristijane Kolić iz družbe Milosrdnih sestara sv. Križa.

TEKST I FOTOGRAFIJE: JOSIPA HREHOROVIĆ

UTEMELJENOM NADOM PROTIV NEUTEMELJENA PARAZNANSTVENOGA EGZIBICIONIZMA

Na godišnjicu ruske agresije na Ukrajinu francuski časopis Causeur donio je u dvije riječi definiciju vremena u kojem živimo: «Vrijeme strahova». Istina je, strašni sukobi u Ukrajini i na Bliskom istoku sigurno nisu razlog za ugodu, naprotiv. Razlog su velike zabrinutosti. No autori Causeurovog tematskoga broja otišli su korak dalje tvrdeći, kako se apokaliptika, izvorno religijski način govora o propasti, preselila u ruke znanstvenika. Klimatske promjene, virusi, terorizam, svakodnevno bombardiranje poplavama, potresima... uglavnom katastrofama, doveli su do toga da većina ljudi smatra da nikada nismo živjeli u gorim i opasnijim vremenima. No je li to zaista tako, je li ovo stalno znantsveno i medijsko bombardiranje ljudi skorim apokalipsama uistinu nešto novo? Zavirimo u svoju pismohranu i pogledao što se o raznim temama pisalo u prošlosti, i koliko se tih apokaliptičkih predviđanja obistinilo.

Godine 1798. Thomas Robert Malthus započeo je čitavu ekološku tradiciju svojim slavnim radom o populaciji. Malthus je besprijeckonom logikom tvrdio, ali polazeći od očito pogrešnih premeta, da će, budući da je stanovništvo težilo rastu u geometrijskom omjeru (1,2,4,8...), a proizvodnja hrane u aritmetičkom omjeru (1,2,3,4...) glad u Britaniji biti neizbjegljiva. Budući da su mu gotovo svi povjerovali, nastupila je posvemašnja tjeskoba i histerija. Njegove prognoze su, međutim, bile posve netočne. Početkom 1980-ih kisele kiše su postale omiljenom temom katastrofizma. Objavljena su zastrašujuća izvješća o propadanju šuma u Njemačkoj, gdje je navodno pogoden polovica stabala. Godine 1986. Ujedinjeni narodi su izvjestili da je 23% svih stabala u Evropi malo ili ozbiljno oštećeno kiselim kišama. I što se dogodilo? Šume su se oporavile. Zapravo, tijekom 1980-ih, biomasa europskih šuma se povećala. Rimski klub je 'prorekao' sredinom prošloga stoljeća kako su zalihe naftne na zemlji pri kraju, da bi posljednja kap «crnog zlata» trebala isteći do 2000. godine, točnije 1992. godine, da nakon toga nastupa apokalipsa, jer se nismo pripremili na zamjenska rješenja. Eto, 2023. je, nafta ima k'o šodera, dapače, bušit će i tu u Slavoniji i na Jadranu, ako apokaliptičari dopuste, a mnoga

zamjenska rješenja već su sada na djelu, pa su sve manje «zamjenska». Sada apokaliptičari, kao neka vrsta adventista, ovaj katastrofični događaj pomiču za polovicu ovoga stoljeća. Portal Real Climate Science svojedobno je nabrojio sva znanstvena predviđanja apokaliptičkog, ali totalno promašenog tipa, koji su vrištali iz medija, kao danas globalno zatopljenje/zahladnjenje. Tako su u članku pod naslovom «Pedeset godina ekoloških apokaliptičkih predviđanja koja su opovrgnuta», autori Myron Ebell i Steven Milloy izlistali novine unazad pedeset godina i evo što su našli.

List Salt Lake Tribune je 17. 11. 1967. godine objavio članak u kojemu biolog sa Stanforda Paul Ehrlich upozorava kako će 1975. godine nastupiti totalna oskudica, raspad sustava, zbog prekobrojnog stanovništva, te je pozvao i Katoličku crkvu da se uključi u spašavanje planeta i nadzor nad rađanjem ljudi, kojih je previše. Je li se to dogodilo? Nije, iako je znanstveno bilo potkrijepljeno. Kako Ehrlichu ni to nije bilo dostatno strašno, a poput Grete su ga bili puni mediji, u New York Timesu je dvije godine kasnije, u broju od 10. 8. 1969. godine, opet «znanstveno dokazao» kako ćemo, zbog ambijentalnih problema, kao vrsta nestati u «oblaku plave prašine unutar 20 godina». Slijedeće pak godine 16. 4. 1970. Boston Globe donosi članak pod naslovom: «Scientist predicts a new ice age by 21st century» u kojemu se, sukladno istraživanjima skupine znanstvenika, najavljuje ne globalno zatopljenje, nego zahlađenje. I onda sedamdesetih godina kreće medijsko - znanstvena histerija i plašenje ljudi, ne kao danas globalnim zatopljenjem, već globalnim zahladnjem. Tako Washington Post od 9. 7. 1971. donosi veliko «znanstveno» istraživanje u kojem se tvrdi da će se, zbog uporabe fosilnih goriva, jedan dio sunca zamračiti, te da će se «u narednih 5 do 10 godina dogoditi novo ledeno doba». Da ironija bude veća, ta ista ustanova (Columbia University) i njezini znanstvenici danas govore protiv fosilnih goriva, ali u kontekstu globalnog zatopljenja. Histerija oko globalnog zahladnjena dostigla je svoj vrhunac 3. 12. 1972., kada je skupina znanstvenika sa Brown Universityja, napisala pismo američkom predsjedniku u kojemu traže

hitno djelovanje jer će «do 2070. godine nastupiti novo ledeno doba».

Na to se vrlo brzo u Timeu, 24. 6. 1974. godine oglašavaju i drugi znanstvenici, no Time je oprezniji pa je naslov završio upitnikom: «Another Ice Age?» Pa onda opet o globalnom zahladnjenu New York Times u broju od 5. siječnja 1978. donosi naslov s predviđanjem brojnih znanstvenika: «Međunarodni tim stručnjaka tvrdi kako se ne vidi kraj tridesetogodišnjega trenda zahladnjena Sjeverne hemisfere.» I onda, devedesete okreću priču. Nastupa, kažu, sada globalno zatopljenje. Tako The Miami News objavljuje prilog uz veliki naslov u kojemu profesor Hansen i drugi upozoravaju senatore i političku elitu kako će devedestih nastupiti velike suše što će izazvati klimatske migracije. Na njihovu nesreću, to su bile jedne od najkraćih godina uopće. Znanstvena histerija o globalnom zatopljenju, koja je zamijenila histeriju o globalnom zahladnjenu, nije obišla ni Australiju. Tako The Canberra Times u broju od 26. 9. 1988. godine prenosi agenciju France Press i znanstvenike koji upozoravaju da će, zbog podizanja razine mora, oko tisuće otoka i Indijskom oceanu nestati, naglašavajući da će «Maldivi i njihovih 200 tisuća stanovnika do 1992. ostati bez pitke vode.» Onda Associated Press 30. 9. 1989. globalno širi vijest, upozorenje Ujedinjenih naroda, kako će zbog podizanja razine mora «cijeli narodi biti izbrisani sa lica zemlje do 2000. godine». Ništa se od toga, na svu sreću, nije dogodilo. Čemu ovaj tekst o «vremenu strahova»? Kao što je poznato i sam sam znanstvenik, svečilišni profesor, teolog i komunikolog, a k tome i novinar sa stažom od 25 godina. Kada bih jeftino išao obezvrijediti znanstvenike i medije, obezvrijedio bih i samoga sebe. To, dakle, nije nakana. Jedini motiv je ukazati čitateljima na krhkost ljudskog znanja koje je često i nehotice u službi beznađa, tjeskobe i strahova. Što se, dakle, najnovijih apokaliptičkih predviđanja tiče, Propovjednik bi rekao «ništa novo pod suncem». Ide Advent i sveto božićno vrijeme. Iznimna prigoda da «vremenu strahova» pretpostavimo sveto vrijeme radosnog isčekivanja i nadanja. Tako nas Oci učište, unatoč nevoljama, a uvijek ih je bilo i bit će ih, ako treba i «nadom protiv svake nade»...

Hodočasnici pješaci

Jedno od najhodočasnijih mesta današnjice svakako je Međugorje u koje se svakodnevno slijevaju rijeke hodočasnika. Među njima su i oni koji to čine pješice – neki po nekoliko, oni hrabriji više desetaka ili stotina, a pojedini čak i više od tisuću kilometara. I ovog su ljeta brojni dopješačili Kraljici mira. Među njima izdavajmo sljedeće:

OD LOURDESA DO JERUZALEMA

Udrugoj polovici lipnja u Međugorje su dopješačili Laure i Gauthier Saint Olive, mladi bračni par iz Francuske, točnije iz Pariza. Vjenčali su se prošle godine u listopadu, te se odlučili na nesvakidašnje hodočašće od Gospina svetišta u Lourdesu u Francuskoj do Jeruzalema u Svetoj Zemlji. Svetište koje su željeli posjetiti je i Međugorje. Put dug 2500 km prešli su u četiri mjeseca pješačeći prosječno 25 km dnevno. Njihovo hodočašće nije završilo u Međugorju, nastavili su sa željom stići do Jeruzalema za što će im trebati još nekoliko mjeseci jer ih očekuje još dodatnih 2500-3000 kilometara. Željeli su prvu godinu braka uzeti za sebe, intenzivno se družiti i moliti kako bi njihova veza postala što čvršća. Svjesni su kada počnu raditi da će imati puno manje vremena jedno za drugo i pogotovo za zajedničku molitvu. Ovo je kažu njihov «medeni mjesec», zapravo «medena godina» u kojoj od Gospe u Lourdesu, preko Gospe u Međugorju žele stići Isusu u Jeruzalem. Vjeruju da je ovo najbolja priprema za zajednički bračni život, pa nešto slično preporuči mladima koji namjeravaju uploviti ili su, kao oni, svježe uplovili u bračnu luku. U Međugorju su napunili svoje duhovne baterije i s krunicom u ruci nastavili svoje hodočašnico i bračno putovanje.

posvećenje Rusije i Ukrajine Bezgrešnom Srcu Marijinu. Željeli su dati svoj doprinos miru među ova dva zaraćena naroda, kao i miru u cijelome svijetu. Ovim su hodočašćem također željeli povezati Međugorje i svoj grad u kojem je sv. Maksimiljan Kolbe 1927. godine osnovao samostan i pokrenuo marijansku organizaciju «Vojnska Bezgrješne». U tom je samostanu tiskan poznati katolički mjesečnik «Vitez Bezgrješne» u imponantnih 800.000 primjeraka. Blagdan sv. Maksimiliana, 14. kolovoza proveli su zato u molitvi u Međugorju.

OD ZAGREBA DO MEĐUGORJA
Unedjelju, 17. rujna u Međugorje je iz Zagreba dopješačio dugogodišnji međugorski hodočasnik Goran Ivančić. Bilo je ovo njegovo jubilarno 20. hodočašće od župe Navještenja Blažene Djevice Marije u Zagrebu do Međugorja. Put dug 500 kilometara propješačio je u dva tjedna, a kroz ovih dvadeset hodočašća ukupno je propješačio skoro 10.000 kilometara. Zašto i s kojom nakanom? «Dok smo kao narod hodili s Gospodinom – kaže – sve je bilo dobro, stekli smo slobodu i državu. Sada nekako kao da gubimo tlo pod nogama. Htio sam zato učiniti nešto za svoj narod. Ova moja hodočašća poduzimam uvjek s istim nakanama. Molim naime za prestanak psovke u mom narodu, posebno prestanak bogopsovke, da hrvatski narod počne moliti krunicu, da se ostavi bludnosti i vanbračnih veza, za prestanak abortusa kako bi se obnovio potomstvo. Čini mi se da su ovo najteže kušnje s kojima se susrećemo. Svakako da su uz ove prisutne i druge, a posebno osobne nakane. Shvaćam da sam i ja dio toga naroda, da ga i ja svojim grijesima opterećujem, zato hodočastim i s nakanom mog osobnog obraćenja.»

OD AUSTRIJE DO MEĐUGORJA

Dvojica braće Tomislav i Antonio Ilić, domaći iz Teslića u kolovozu su ove godine iz Austrije hodočastili u Međugorje. U zadnje su vrijeme češće jedan drugome spominjali da bi željeli poduzeti jedno duže hodočašće. Složili su seako do toga dođe, da će to biti Međugorje. Ne razmisljajući previše spontano su odlučili i već za tjedan dana krenuli. U tridesetak dana su propješačili više od 800 kilometara. Bilo je – kažu – jako naporno, na graniči i fizičkim i psihičkim snaga, svaki dan u kušnji da odustanu. Budući da za ovakve napore nisu bili pripremljeni, to bi se zasigurno i dogodilo na nije bilo molitve. Molitvom su ih svaki dan pratili članovi njihovih obitelji, prijatelji, te brojni znani i neznani koji su čuli za njihovo hodočašće. Zapravo više su ovamo došli snagom vjere i molitve, te Božjom providnošću, nego vlastitim snagama. Osjećaj po dolasku u Međugorje bio je kao da nakon dvadeset godina sretnete najdražu osobu. U Međugorju su ih dočekale njihove obitelji te su zajedno proveli nekoliko dana u molitvi.

Gospina poruka

25. listopada 2023.

«Draga djeco! Vjetrovi zla, mržnje i nemira viju zemljom da unište živote. Zato me Svetišni vama posla da vas vodim prema putu mira i jedinstva s Bogom i ljudima. Vi ste, dječice, moje ispružene ruke: molite, postite i žrtve prikazujte za mir. Blago za kojim žudi svako srce. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!»

OD ZAGREBA DO MEĐUGORJA

Uz Zagreba dopješačio dugogodišnji međugorski hodočasnik Goran Ivančić. Bilo je ovo njegovo jubilarno 20. hodočašće od župe Navještenja Blažene Djevice Marije u Zagrebu do Međugorja. Put dug 500 kilometara propješačio je u dva tjedna, a kroz ovih dvadeset hodočašća ukupno je propješačio skoro 10.000 kilometara. Zašto i s kojom nakanom? «Dok smo kao narod hodili s Gospodinom – kaže – sve je bilo dobro, stekli smo slobodu i državu. Sada nekako kao da gubimo tlo pod nogama. Htio sam zato učiniti nešto za svoj narod. Ova moja hodočašća poduzimam uvjek s istim nakanama. Molim naime za prestanak psovke u mom narodu, posebno prestanak bogopsovke, da hrvatski narod počne moliti krunicu, da se ostavi bludnosti i vanbračnih veza, za prestanak abortusa kako bi se obnovio potomstvo. Čini mi se da su ovo najteže kušnje s kojima se susrećemo. Svakako da su uz ove prisutne i druge, a posebno osobne nakane. Shvaćam da sam i ja dio toga naroda, da ga i ja svojim grijesima opterećujem, zato hodočastim i s nakanom mog osobnog obraćenja.»

GLAS IZ MEĐUGORJA

Na obilježavanje 32. obljetnice stradanja Škabrnje u Domovinskom ratu, u subotu, 18. studenog, u to mjesto u zaledu Zadra, došlo je više tisuća poštovatelja žrtve za Domovinu iz svih dijelova Hrvatske i inozemstva. Obilježavanje je započelo spomeničkim programom u predjelu Ambar na ulazu u Škabrnju, gdje se 18. studenog 1991. dogodio masakr nad 44-ero civila, uglavnom starije životne dobi. U Domovinskom ratu je ukupno ubijeno 86 Škabrnjana, od čega čak 54-ero civila. To govori o karakteru srpske agresije na Hrvatsku koja je, obzirom na veliki broj civilnih žrtava i u drugim dijelovima Hrvatske, bila usmjerena na ubijanje nemoćnih, nenaoružanih ljudi koji nisu bili pripadnici vojnih postrojbi, nego žrtve bestijalnog iživljavanja samo zato što su Hrvati. U poraću je još šestero Škabrnjana poginulo od mina.

Studen je mjesec posebnih simbola hrvatskoga stradanja - Škabrnje i Vukovara, ali i mjesec Svih svetih, istaknuto je u proslovnom dijelu komemoracije u Ambaru. «S tugom i ponosom prisjećamo se i iskazujemo počast poginulim braniteljima i civilima Domovinskog rata koje je krasila odlučnost i volja, vođena hrvatskom državotvornom idejom po tadašnjem državničkom vodstvu», rekli su voditelji programa. Podsetili su da je Škabrnja ravnokotarsko mjesto koje je prije napada na Hrvatsku bilo poznato po radišnim žiteljima, obrađenim i plodnim poljima, uzgoju vinove loze i maraškama, držanju domaćeg blaga, bogatim smočnicama i stolovima, te domaćinskom ozračju u škabrnjskim kućama. Tijekom tjedna čuli su se poljodjelski strojevi i motike, a nedjeljom su zahvalno i svečano pohodili misno slavlje. Škabrnjani su voljeli druženja, poštivali prijatelje, što je osobito bilo posvјedočeno na župnu svetkovinu Velike Gospe, kada su velikodušnim Škabrnjanima u goste, na bogatu trpezu njihove domaće ponude, dolazili brojni prijatelji.

Na mjestu stare župne crkve Uznesenja BDM u Škabrnji, koju su četnici do temelja razrušili 28. siječnja 1992., izgrađena je nova crkva za koju je kamen temeljac bio položen, a gradilište blagoslovljeno 30. prosinca 1999. godine. Novoizgrađenu župnu crkvu Uznesenja BDM u Škabrnji posvetio je zadarski nadbiskup Ivan Prendža, 8. kolovoza 2004.. Na posveti je bio i fra Zlatko Špehar, tadašnji gvardijan franjevačkog samostana u Vukovaru, povezući tako znakovito Vukovar i Škabrnju kao simbole svih mesta stradanja u Domovinskom

32. OBLJETNICA STRADANJA ŠKABRNJE U DOMOVINSKOM RATU

ratu. Poruka na komemoraciji bila je u znaku duhovnog značenja trpljenja koje je zalog uskrsnuća, što je doživjela i Hrvatska čiji su branitelji i civili izložili svoje živote u obrani naših domova i zemlje. «Božja potpora nije izostala hrabrom i na žrtvu spremnom srcu, blagoj duši Hrvata koji je ostao čovjekom i u tom zlu i strpljivo čekao slobodu», istaknuto je na komemoraciji. Nakon prigodnog programa u Ambaru, krenuo je Mimohod sjećanja prema spomen-obilježju masovne grobničice u središtu Škabrnje koja se nalazi kod škabrnjske osnovne škole Vladimira Nazora koju sada pohađa 170 djece. Na čelu mimohoda ponosno je koračao hrvatski vojnik s križem u rukama. Iza križa su se, uz pripadnike Hrvatske vojske i policije, ponosno vjorili povijesni stijegovi postrojbi koje su branile Škabrnju: Škabrnjski bataljun, 112. brigada Hrvatske vojske, 7. domobranska pukovnija, Specijalna jedinica policije Poskoci, Bojna Kralja Tomislava, 9. bojna HOS-a, Bojna Zrinski Frankopan, Otočki bataljun, Bojna Matija Vlašić i 72. bojna Vojne policije. Kod spomen - obilježja masovne grobničice, vijenac i svijeće je, u ime svih izaslanstava, položila Zajednica udruga civilnih stradalnika Domovinskog rata.

Misno slavlje za sve stradale u Domovinskem ratu u župnoj crkvi Uznesenja BDM predvođio zadarski nadbiskup Milan Zgrabić. S njim su suslavili šibenski biskup Tomislav Rogić, umirovljeni šibenski biskup Ante Ivas, prof. dr. Željko Tanjić, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta, te približno tridesetak svećenika. «Približavajući se

Bogu u molitvi, doprinosimo najvećem dobru potrebnom svakom ljudskom srcu i cijelom čovječanstvu, a to je izgradnja mira», rekao je mons. Zgrabić u propovijedi, podsjetivši da hrvatski narod zna što je rat. «Iskusili smo zlo i sve strahote koje on sa sobom nosi. Osjetili smo bol koji nanosi mržnja. Znamo kako se teško i sporo liječe rane duše i tijela koje rat nanosi mnogima. Imamo iskustvo straha zbog opasnosti od pogibelji i neizvjesnosti. To nas snažno potiče da danas molimo za mir u Ukrajini, za mir u Isusovoj domovini i u drugim dijelovima svijeta koji su zahvaćeni ratom, strahovitim razaranjem i mnogim žrtvama», rekao je nadbiskup. Potom je mons. Zgrabić naznačio podsjet na poruku pape Franje da je svaki rat uvijek poraz čovječanstva; nije vrijedan suza majke čije je dijete ubijeno, gubitka života i samo jednoga čovjeka, svetoga bića stvorenoga na sliku Stvoritelja. «Gospodin nam dolazi u euharistiji kako bi nas oslobođio od našeg individualizma, naših uskogrudnosti, isključivosti drugoga, svakog oblika netrpeljivosti prema drugome, kako bi nas oblikovalo u jedno tijelo, Tijelo Kristovo, uspostavio njegovo kraljevstvo. A Kristovo kraljevstvo je kraljevstvo »istine i života, kraljevstvo svetosti i milosti, kraljevstvo pravde, ljubavi i mira». Ulazeći u zajedništvo s Kristom nadilazimo naše podjele, medusobna nadmetanja, naše međusobne netrpeljivosti i mržnje», rekao je mons. Zgrabić. Istaknuvši da je Isus u svojoj najvećoj muci na križu, dok su ljudima oko njega vladale sile mraka, molio «Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine», nadbiskup je istaknuo kršćansku poruku:

«U Isusovo nevino srce nije ušlo zlo koje je zahvatilo mnoge koji ga okružuju. Isusovo srce ostaje čisto. Ništa Isusa ne može otregnuti od Očeve ljubavi. Isusov pogled usmjeren je u nebo. On se obraća Ocu molitvom koja zaustavlja ludilo zla koje vlada ljudskim srcima, da to i ne znaju. U bezuvjetnoj ljubavi Isusovoj prema Ocu i nama na križu, događa se naše spasenje».

Tisuće ljudi su se, nakon mise, uključile u Mimohod sjećanja od župne crkve do groblja sv. Luke gdje je, pred središnjim križem o. Ivan Topalović, vojni kapelan Zadarske nadbiskupije, molio Odrješenje za pokojne, dok su brojna državna i druga izaslanstva i udruge položile cvijeće i zapalile svijeće. U kamenom spomeniku na groblju uklesana su imena 86 ubijenih škabrnjskih civila i hrvatskih

vatsku. Djeca i mladi na svakome koraku velikog i dugog višekilometarskog mimo-hoda bili su ohrabrujući pokazatelj koliko ima domoljubno osvještenih odraslih, koji potrebu poštivanja žrtve za Domovinu prenose na svoju djecu. Za svaku pohvalu je i činjenica da ti povijesni domoljubni poticaji dolaze i iz školskih ustanova, što je zorno potvrdila nazočnost velikih skupina školske mladeži iz raznih hrvatskih središta. U tom duhu treba shvatiti i izjave dviju sudionica ovogodišnje škabrnjske obljetnice. Tako je Ivana Dolić iz Zagreba rekla: «Mislim da bi svi trebali doći 18. studenog u Škabrnju, da to nikada ne zaboravimo. Prolaze me osjećaji tuge i ponosa, ali ipak prevladava ponos. Moj pokojni otac bio je hrvatski branitelj, a ja sam imala osam godina kad je započeo rat. To su bili teški trenutci, ali sad smo slobodni – i treba zahvaliti svima koji su osigurali nama mladima da možemo živjeti u miru i slobodi...» Veronika Jozipović iz okolice Garešnice je poručila: «Došla sam iskazati počast žrtvama. Škabrnji se divim što su sve prošli, a kakvi su sada, predivno. Samo Božji blagoslov može tako podići te ljudi. Prekrasno mi je vidjeti toliko divnih ljudi na istome mjestu, jedno pravo hrvatsko ozračje. Ponosna sam. Katkada imam osjećaj da ima i onih drugih, koji misle drugačije. Nekada pomicam da ljudi ne vole Hrvatsku, što me silno rastružuje. Kad promatram neke druge narode koji vole svoju zemlju, budem tužna zbog nedostatka te ljubavi u nas... Onda me ovo mjesto, ovaj susret, utješi. Pomislim, pa vidiš, nije baš tako, ima nas ipak puno koji volimo svoju Hrvatsku».

TEKST I FOTOGRAFIJE: INES GRBIĆ

SAMO SUSTAVAN, MUDAR I STRUČAN PRISTUP TURIZMU JAMČI ŽELJENE REZULTATE

Hrvatska je prije više desetljeća prepoznala turizam kao jednu od svojih najvažnijih privrednih djelatnosti. I ovisnost hrvatskog proračuna o turističkim financijskim priljevima, koji su redovito nadoknadivali gubitke na drugim gospodarskim poljima, tijekom godina se postupno povećavala. Iako danas mislimo kako smo planski razvijali turističku djelatnost, turizam se nama zapravo dogodio kao civilizacijski doseg, kao posljedica kulture dokolice, nastale viškom slobodnoga vremena tijekom devetnaestog stoljeća, kao rezultat industrijskih razvojnih pomaka i prvih ušteđevina bogatih, srednjeg sloja i dijelom industrijskih radnika. U početcima su organizirana pokrajinska putovanja i pohodi bližim odredištima vlakom i brodom, da bi u drugoj polovici dvadesetoga stoljeća proces bio ubrzan povećanjem vlasnika osobnih automobila. Ipak, najveći rast turističke grane dogodio se uključivanjem zrakoplovnih prijevozničkih tvrtki i konsnika tih ponuda iz ljudstvom najbogatijih zemalja, poput Kine, Indije i drugih. Iako su u tom turističkom razvojnog procesu turističke velesile poput Francuske, SAD-a, Španjolske, Italije, Kine... uzele većinski dio financijskog kolača i male su zemlje, poput Hrvatske, postupno otkidale sve veće komade tog kolača.

Danas se putuje sve više, sve češće i sve dalje. U pojedinim odredištima se ostaje sve kraće, jer se želi, tijekom kratkog godišnjeg odmora, pohoditi što više turističkih središta. I turistička industrija, kako bi privukla što više korisnika, sustavno ulaze u razvoj ponude – od smještajne i gastronomskih, do zabavne i kulturne. Novovjekini turist, uz čist i udoban smještaj, prvenstveno traži točan i siguran prijevoz, dobre i dostupne restorane, mogućnost zabave sukladno osobnim sklonostima, glazbene i kulturne prirede, raznolike i snažne adrenalinske izazove... Ovdje, međutim, treba naglasiti da sve što je ponuđeno turističkom gostu, ponuđeno je i domaćim ljudima, tako da uloženo u turističku ponudu u nekome turističkom odredištu, kada su domaći ljudi u pitanju, ne treba vrednovati samo kroz moguću zaradu vlasnika tih turističkih ponuda, nego i kroz cjelokupnu društvenu i kulturnu korist izgrađenih turističkih sadržaja za domaće ljude.

Unovije vrijeme su sve glasniji prigovori dijela žitelja u blizini turističkih odredišta, u pravilu onih koji ne izvlače izravnu finansijsku korist od turizma, kako ovakvim prekomjernim turizmom gubimo svoj komfor i životni mir. Iako te prigovore treba

razumjeti i ozbiljno shvatiti, ipak ne treba smetnuti s umu ni neosporive činjenice da Hrvatska, ratom devedesetih i tranzicijskim procesima društva zapravo deindustrijalizirana, informatički još nedovoljno razvijena, zapravo nije ni imala velik izbor. Turizam je, nažalost, svojim stihijskim razvojem, značajno doprinio 'deurbanizaciji' gradova i sela na obali. Svatko je, naime, nastojao što prije, i uglavnom bez ikakva urbanističkoga plana, želio stvoriti što više iskoristiva turističkoga prostora na svojim starijim zdanjima. I tako je krenula stihiska i nenadzirana divlja gradnja - tzv. apartmanizacija – koja je promicala potpuno urbanističko bezakonje. Tako je Hrvatska, nažalost, ponovila veliku pogrešku Španjolske. Budući da su svi gradili «na divlje», država dugo nije imala snaže uvesti red u tu važnu privrednu granu. S neželenim procesima se, iako znatno manje, nastavilo i nakon poznate legalizacije.

Neosporive promjene, kako pozitivne tako i negativne, kao posljedica okretanja zemlje isključivo turizmu, brojne su i vidljive. Među pozitivne najčešće se ubraju značajni finansijski prihodi koji uredno pojavljuju državnu blagajnu. Bez tih prihoda hrvatska država bi u ovome trenutku moralila bitno smanjiti zdravstvena i društvena davanja, kao i izdavanja za vojsku i opću sigurnost. Na dobitku smo također kada je riječ o razvoju kulture, međusobnoga ophodjenja, lijepoga ponašanja, kulture čistoće i brige za okoliš, izgradnje društvenih sadržaja u pojedini naseljima, te izgradnje autocesta i uređenja zračnih luka, koji su u službi turizma, ali i općega i gospodarskoga razvoja. Ukratko, društveno lice koje se pokazuje posjetiteljima, umiveno je. I ne samo da smo se umili, nego i puno bolje izgledamo, bolje se i osjećamo, egzistencijalno smo sigurniji i društveno bogatiji. Ipak, taj finansijski doprinos turizma društvu - niti je socijalno, niti regionalno ravнопravno raspoređen, budući da korist od te privredne grane uglavnom imaju krajevi uz more, dijelom i metropole, dok drugi krajevi, daleko od mora, od svega toga imaju malu, ili nikakvu korist. Ozbiljno kašnimo s razvojem kontinentalnog turizma ne uspijevajući iskoristiti bogatu kulturnu i gastronomsku ponudu Like, Slavonije i ostatka kontinentalnoga dijela Hrvatske. Upravo taj neujednačen turistički razvoj, nesumnjivo je jedan od razloga odlaska brojnih mladih ljudi iz tih krajeva u inozemstvo u potrazi za sigurnjom i izvjesnjom budućnosti.

I u obrazovnom sustavu, kada je riječ o turističkoj industriji, također se osjećaju dvojni rezultati u obrazovanju mladih, budući

da ova privredna grana ne treba visoko obrazovane intelektualce, više se usredotočuje na niže školovana zanimanja. Kao posljedica takvih procesa je i sve niža obrazovna razina mladih u priobalnim područjima. A i sezonski turisti, koje dolaze iz sve udaljenijih zemalja, uglavnom su sve niže obrazovne razine. Sve navedeno mijenja odnose i kulturu, mijenja sustav vrijednosti, mijenja pravila. U Dubrovniku, kao i u nekim drugim bogatijim sredinama, sve je teže oduševiti za posao kvalitetnog liječnika ili profesora, jer su njihova državna primanja višestruko manja od zarada od turizma i apartmanizacije. Medalja, naime, uvijek ima dvije strane i treba ih istodobno sagledavati. Kada je riječ o čistoći u Hrvatskoj, treba priznati da su nam parkirališta i gradovi općenito sve uredniji, pogotovo u turističkim središtima, dok nam je more, nažalost, sve prljavije i zagadenije, što je ozbiljna prijetnja i samoj turističkoj industriji u skoroj budućnosti. Stoga je, uvjetro rečeno, i blagostanje koje Hrvatska, zahvaljujući dobrim dijelom i prihodima od turizma, u ovome trenutku osjeća, krhko i ovisno o brojnih procesima, događanjima i politikama, koje nisu isključivo pod našim nadzorom. Ratovi, poput rusko-ukrajinskog, tržišne recesije, globalno zatopljenje i posljedične neosporive klimatske promjene, ozbiljno prijete sadašnjim turističkim rezultatima - proračunskoj postojanosti i, u konačnici, mogućem urušavanju cjelokupne turističke industrije.

Ovdje, za kraj, također valja reći, da su naša država i društvo uspjeli, uz značajne i postojane prihode od turizma u posljednjih dvadeset i pet godina, ublažiti finansijske posljedice rata i tranzicije, umiti zemlju, razviti pristojnu ponudu za stranca i veću kakovu života za domaćega čovjeka. Ipak nam finansijska zarada, kroz služenje drugima, u našim turističkim razvojnim strategijama, ne smije biti jedini i isključivi cilj. Moramo se daleko više i konkretnije usredotočiti na veću obrazovnu razinu naše djece, bolje poznavanje stranih jezika i upoznavanje vlastite kulture i nacionalne povijesti koje onda, znalački i s ljubavlju, treba predstaviti sve većemu broju turističkih pohoditlja iz čitavoga svijeta. U taj razvojni proces također treba ugraditi mehanizam pravednije raspodjele 'turističkoga kolača' kroz primjerene porezne olakšice i prodaju domaćih poljodjelskih proizvoda kroz turističke aranžmane. Uz to što smo lijepa i kulturom bogata zemlja, za uspješan i održiv turizam i cjelokupan društveni razvoj, neophodan je i skladan spoj pravednosti i upravljačke mudrosti.

Obitelj treba biti primjer «blagdanski model» djeci

■ Obitelj treba biti primjer «blagdanski model» djeci!

ISKUSTVO BLAGDANA U PROCESU ZDRAVA ODGOJA DJETETA

Obiteljska, i posebice blagdanska, okupljanja, važan su dio naše narodne uljubljenje i povijesne baštine. Ona su, kada je riječ o djeci, ispunjena posebnom radošću. Blagdanska događanja vezana uz predbožićno i božićno vrijeme, koja uključuju zajednička druženja, kićenja i mirise doma, dio su emocionalnog svijeta djece. No, ponekad ta blagdanska slavlja mogu biti loš primjer djeci ako uključuju neumjerenost u hrani i piću. Uzimanje prevelike količine hrane i pića, što se nerijetko događa za blagdana i slavlja, predstavlja često opterećenje u normalnom funkciranju organizma. Takva preopterećenja hranom dovode do raznih zdravstvenih tegoba poput glavobolja, tromosti i iscrpljenosti. Posebnu neugodnost za organizam predstavlja uzimanje veće količine alkohola što, osim opijenosti, dovodi i do dehidracije i njezinih posljedica. Nije nikakva rijetkost da upravo u vrijeme blagdana odjeli hitnih zdravstvenih službi буду pretrpani uglavnom zbog problema u probavnom sustavu. Uz to što ovakvi događaji mogu pokvariti radosno blagdansko ozračje, djeci su, koja obiteljske navike tijekom odrastanja usvajaju i ugrađuju u svoj osobni stil života, iznimno loš primjer. Postoji još jedna blagdanska zamka, koja ima loše odgojno-zdravstvene učinke. Riječ je o neumjerenosti u darivanju. Jurnjava po trgovinama u potrazi za darovima, neuroza zbog kupovanja namirnica u posljednji čas, umjesto zajedničkog druženja i odlaska na misu. Općoj neurozi svakako doprinose i skupocjeni darovi koji će značajno isprazniti obiteljski budžet čje će se posljedice na druge oblike darivanja, kao što je njihovo slobodno vrijeme i mali oblici pažnje prema drugima. U tu vrstu blagdanskoga darivanja svakako bi se, primjerice, mogli ubrojiti posjet susjeda samca s pliticom božićnih slastica, pospremanje i ukrašavanje doma djedu i baki i tako redom. Kroz ovakvo ozračje u svojoj obitelji, dajete stječe iskustva emocionalne povezanosti i osnaživanja vlastitoga identiteta, što je iznimno važno za njegovo mentalno zdravlje. Važno je da samo slavlje ne potisne temeljni smisao blagdana i da djeca, prema obiteljskom blagdanskom modelu, od najranije dobi nauče povezivati se tijekom čitave godine, radovati se i davati drugima ono što im može pomoći.

Zdravlje djece mora biti u središtu pozornosti

Za zdravlje djece, posebno one najmanje, važno je i u vrijeme blagdana zadržati uobičajeni ritam života. Mijenjanje navika, bučna okupljanja, u dojenčadi i male djece mogu prouzročiti poremećaj sna i hranjenja, zbog čega onda postaju razdražljiva i plačljiva. Stoga je važno da se barem donekle poštuje ritam koji je dijete već usvojilo. Preglasni zvukovi, glasna glazba, pucnjave i vatromet, mogu prestrašiti dojenčad i malu djecu, dok im jaka buka može oštetiti sluh. Zbog svega toga valja biti oprezen i držati djecu podalje od takvih okupljanja. Kada je riječ o dojenčadi i maloj djeci, s njima bi trebalo ozbiljno izbjegavati mjesto u kojima su velike gužve, jer je ovo zimsko vrijeme - vrijeme respiratornih infekcija koje mogu značajno ugroziti zdravlje djece. U veće djece, veća je i sposobnost i spremnost njihove prilagodbe i posebice ako su na odmoru i ne idu u školu. No, potrebno je znati da preveliko uzbuđenje gdje se u kratkom vremenu neprestance nešto događa, gdje dobivaju puno stvari, uzimaju puno slatkisa, utječe na funkcioniranje djeteta. Unatoč promijenjenom obiteljskom ritmu, potrebno je i kod veće djece imati mjeru, te pokušati barem donekle zadržati rutinu spavanja i obroka.

Medijska kultura u godini umjetnosti Hrvatske dopunske škole

U tjednu prije jesenskih praznika učenici nastavnih mjesta Dulliken, Schaffhausen, Biel, Frauenfeld i Solothurn upoznali su se s radom Zagrebačke škole crtanog filma. Učionice su se pretvorile u kina, a kako bi doživljaj bio potpun nisu izostale ni kokice ni grickalice. Mlađi su učenici gledali crtane filmove «Muzikalno prase» i «Krava na mjesecu» koje su nakon analize pretvorili u stripove i plakate, dok su stariji učenici gledali filmove «Krava na mjesecu» i «Surogat», proučavali biografije najpoznatijih autora Zagrebačke škole crtanog filma i pisali intervjuve. Serijal crtanih filmova koji je najviše oduševio mlađe i starije učenike svakako je «Profesor Baltazar».

Zagrebačka škola crtanog filma

Zagrebačka škola crtanog filma naziv je za školu animiranog filma koja je djelovala u Zagrebu polovicom 1950.-ih godina te je u europskoj filmskoj baštini ostvarila preko 400 vrijednih naslova koji su nagrađeni nizom najprestižnijih nagrada. Prvi veliki uspjeh Zagrebačke škole crtanog filma bio je osvajanje nagrade «Grand Prix» na Venecijanskom filmskom festivalu za crtani film «Samac» Vatroslava Mimica, a «Zlatni period» zaključuje nagrada «Oscar» za najbolji kratkometražni animirani film «Surogat» Dušana Vukotića iz 1962. godine. Bila je to prva nagrada osvojena u kategoriji animiranog filma izvan SAD-a. Uz Mimicu i Vukotića, Zagrebačku školu crtanog filma predstavlja još 15 autora, a među najpoznatijima su Nikola Kostelac, Vladimir Kristi, Dragutin Vunak, Zlatko Grgić. Prvi animirani filmovi rađeni klasičnim načinom animacije sadržavali su od 12000 do 15000 crteža, a primjenom novog koncepta reducirane animacije smanjen je broj crteža na 4000 do 5000 crteža; pri tome crtani film nije izgubio na svom vizualnom bogastvu i atraktivnosti.

NM Frauenfeld, Elyn Steineman i Sarah Ljoljić

Intervju s profesorom Baltazarom

Što ste po zanimanju?

Ja sam znanstvenik koji rješava probleme mojih sugrađana uz pomoć mašte, čarobnog stroja, čarobnog napitka i čarobne kapi u epruveti.

Tko Vam je dao ime?

Pavao Šalter mi je izmislio ime.

Gdje živate?

Toma Bukovec,
NM Frauenfeld

Tko Vas je stvorio?

Zlatko Grgić iz Zagrebačke škole crtanog filma i pisali intervjuve. Serijal crtanih filmova koji je najviše oduševio mlađe i starije učenike svakako je «Profesor Baltazar».

NM Frauenfeld

Tko je sve sudjelovao u stvaranju serija?

Tomica Simović skladao je glazbu, Zlatko Bourek crtao je scenografiju, Boris Kolar i Ante Zaninović radili su kao redatelji i animatori, i još dvadeset ljudi.

NM Solothurn, plakat Muzikalno prase

Za koga je snimljena serija?

Za djecu od četiri do devet godina.

Zašto je serija o Vama tako važna?

Pomaže djeci da postanu bolji ljudi, da budu dobra i da se vesele tidoj sreći.

Koliko ima serija o Vama?

Četiri serije, prve tri imaju trinaest epizoda, svaka traje desetak minuta, a zadnja je različita, ima pet epizoda po dvadeset minuta.

Koje su teme u seriji?

Prijateljstvo, pomaganje, dobrota i zabava.

Koja je poruka serije?

Dobro uvijek pobjeđuje, rad se uvijek isplati. Iz svake epizode nešto naučimo.

Što znači animirani film?

To znači da je film sastavljen od crteža, upotrijebljena je tehnika animacije na foliji.

Po čemu je Vaš animirani film prepoznatljiv?

Pun je živih, sjajnih, snažnih boja, glazbe, maštovit je i kreativan.

Kako izgledate?

Nosim zelene hlače, crni sako, šešir i imam okrugle naočale.

Što želite reći za kraj?

Da sva velika i mala djeca i roditelji pogledaju filmove o meni.

Autor: Andro Bukovec,
nastavno mjesto Frauenfeld

NM Solothurn,
plakat Surogat

NM Solothurn

NM Biel,

učenice izrađuju strip

Intervju s Dušanom Vukotićem

Što ste po zanimanju?

Ja sam znanstvenik koji rješava probleme mojih sugrađana uz pomoć mašte, čarobnog stroja, čarobnog napitka i čarobne kapi u epruveti.

NM Solothurn, plakat Muzikalno prase

Tko Vam je dao ime?

Pavao Šalter mi je izmislio ime.

Gdje živate?

U Baltazar gradu.

Tko Vas je stvorio?

Zlatko Grgić iz Zagrebačke škole crtanog filma.

NM Solothurn, plakat Muzikalno prase

Tko je sve sudjelovao u stvaranju serija?

Tomica Simović skladao je glazbu, Zlatko Bourek crtao je scenografiju, Boris Kolar i Ante Zaninović radili su kao redatelji i animatori, i još dvadeset ljudi.

NM Solothurn, plakat Muzikalno prase

Za koga je snimljena serija?

Za djecu od četiri do devet godina.

Zašto je serija o Vama tako važna?

Pomaže djeci da postanu bolji ljudi, da budu dobra i da se vesele tidoj sreći.

Koje je Vaše zanimanje?

Ja sam scenarist, crtač, karikaturist i redatelj.

Gdje radite?

Radim kao profesor filmske režije na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu. Režiram i crtam u Zagrebačkoj školi crtanog filma. Radim u novinama i na televiziji.

Kada ste dobili medalju Oskar?

1962. godine za crtani film Surogat.

Koje ste još nagrade dobili?

Dobio sam puno nagrada. Za film Picolo osvojio sam nagrade u Londonu, Beogradu i Oberhausenu, a za film Igra nagrade u još puno gradova.

Koje ste još filmove crtali?

Obitelj Kremenko, western film Cowboy Jimmy, film strave Veliki strah, gangsterski film Koncert za mašinski pušku, Krava na mjesecu, crtane bajke Čarobni zvuci i Abrakadabra i još puno drugih filmova.

Koji je Vaš zadnji film koji ste crtali?

Dobro došli na planet Zemlju, 1993.

Kada ste postali dio tima Zagrebačke škole crtanog filma?

1956. godine.

Hvala na razgovoru.

Hvala vama na intervjuu. Nadam se da vam se svidiaju moji filmovi.

Autor: Mario Bratić,

nastavno mjesto Solothurn

NM Solothurn, plakat Surogat

NM Solothurn

NM Biel,

učenice izrađuju strip

NM Solothurn, plakat Surogat

videntis
Your smile - our care!

Dr. Ante Stjepan Vidović završio je studij stomatologije u Njemačkoj, usavršavao se na voditeljskim pozicijama u švicarskim i njemačkim poliklinikama, te od 2015. godine vodi svoj dentalni centar u srcu Zagreba.

Zrinjevac 6
10000 Zagreb
info@videntis.eu
www.videntis.eu

NAZOVITE NAS!
+385 1 5515 300

CROMAX.ch

Vaš radostan povratak – Naš cilj

Naše usluge za povratnike:

- planiranje odlaska u redovnu ili prijevremenu mirovinu
- izračun buduće mirovine - AHV
- provjera konta Pensionskasse i potraga za izgubljenim kontima
- porezno i pravno savjetovanje u svezi isplate kapitala iz Pensionskasse i Säule 3a
- druge razne usluge (Treuhand) prema dogovoru

Naše usluge u Švicarskoj:

- savjetujemo, financiramo i pratimo Vas prilikom kupovine nekretnine
- pomažemo Vam prilikom osnivanja Vašeg poduzeća pravno savjetovanje
- sve vrste osiguranja za poduzeća i privatne osobe

CROMAX.ch
Im Ifang 16, CH-8307 Effretikon
Telefon +41 052 208 38 38 • Fax +41 052 208 38 39
info@cromax.ch • www.cromax.ch

zelicreisen WiFi UAUTOBUSU

DIREKTNA LINIJA BEZ PRESJEDANJA

Polasci iz Švicarske

	utorak, petak	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Bern	17:40 h	18:00 h	13:10 h
Basel	18:00 h	18:30 h	13:30 h
Zürich	18:30 h	19:15 h	16:10 h
St. Gallen	18:30 h	19:15 h	16:10 h
Luzern	19:15 h	21:00 h	19:10 h
Bellinzona	19:15 h	21:00 h	19:25 h
Lugano	21:00 h	21:30 h	20:00 h

Polasci iz Hrvatske

	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Split	07:00 h	13:10 h
Trogir	07:30 h	13:30 h
Sibenički	08:25 h	14:35 h
Zadar	10:00 h	16:10 h
Senj	12:35 h	18:45 h
Novi Vinodolski	13:00 h	19:10 h
Crikvenica	13:15 h	19:25 h
Rijeka	13:50 h	20:00 h

Mobile: +41 79 445 39 68
Mobile HR: +385 99 335 30 55
E-mail: info@zelicreisen.ch

Spremate li se u mirovinu?

Uz solidno planiranje, možete poboljšati svoje prihode u mirovinu, uštedjeti na porezima i osigurati svoje najmilije. Nudimo savjetovanje za:

- izračun vaše buduće AHV mirovine
- provjera konta Pensionkasse
- savjeti kod isplate Pensionskasse i 3. Säule

Veritas Consulting AG
Alfred-Escher-Strasse 34
8002 Zürich • www.veritas.ch
T 043 321 9393 • F 043 321 9394

veritas CONSULTING

Livno-Bus
ŠVICARSKA → BiH

BRZA LINIJA → BRZA LINIJA

ČAPLJINA → LJUBUŠKI → MEĐUGORJE → ČITLUK → MOSTAR → ŠIROKI BRIJEG → POSUŠJE → TOMISLAVGRAD

KISELJAK → BUSOVAČA → VITEZ → NOVI TRAVNIK → TRAVNIK → BUGOJNO → KUPRES → LIVNO
polasci iz BiH - svaki četvrtak i nedjelja

COLDRETERIO → CASTIONE → LUZERN → ZURICH → BASEL
polasci iz CH - svaki utorak i petak

Najbolje cijene karata preko www.livnobus.com

Rezervacije se mogu vršiti putem Viber i WhatsApp aplikacija.
+49 89 21 530 630
+41 79 301 6995 (isključivo na Viber i WhatsApp)
BiH: +387 34 206 507 | +387 34 206 501

zelicreisen WiFi UAUTOBUSU

DIREKTNA LINIJA BEZ PRESJEDANJA

Polasci iz Švicarske

	utorak, petak	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Bern	17:40 h	18:00 h	13:10 h
Basel	18:00 h	18:30 h	13:30 h
Zürich	18:30 h	19:15 h	16:10 h
St. Gallen	18:30 h	19:15 h	16:10 h
Luzern	19:15 h	21:00 h	19:10 h
Bellinzona	19:15 h	21:00 h	19:25 h
Lugano	21:00 h	21:30 h	20:00 h

Polasci iz Hrvatske

	četvrtak, nedjelja	uto, sub
Vukovar	12:00 h	05:50 h
Ostrijek	12:35 h	06:25 h
Đakovo	13:25 h	07:15 h
Vel. Kopanica	13:45 h	07:35 h
SL Brod	14:15 h	08:05 h
N. Gradiska	15:05 h	08:55 h
Zagreb	17:10 h	11:00 h
Karlovac	18:00 h	11:50 h
Rijeka	20:00 h	13:50 h

Mobile: +41 79 445 39 68
Mobile HR: +385 99 335 30 55
E-mail: info@zelicreisen.ch

ADAM Pogrebne usluge

Željka i Adam Marković
Postfach 640
CH-4900 Langenthal

Tel. +41 62 923 32 66
Fax +41 62 923 32 63
Adam +41 79 439 35 67
Željka +41 79 704 10 18
www.adam-pogrebneusluge.ch

Brzo – Diskretno – Povoljne usluge

POGРЕБНЕ УСЛУГЕ "LEOVAC"
Na usluzi 24h dnevno / Sa svim papirima

Naše usluge

- kompletne sahrane na području kantona Ticino
- pripreme pokojnika i kremiranje u kantonu Ticino
- posjedujemo svu kompletну opremu
- prijevoz pokojnika iz Švicarske u sve zemlje Europe i obratno
- u slučaju smrti u kući ili stanu odvoz pokojnika (bolnica, krematorija, patologija)
- sređujemo svu potrebnu dokumentaciju za pogrebne usluge ako dolaze u CH iz drugih zemalja

Ivo Leovac
0041 (0)79 22 45 73
0041 (0)91 791 61 79

Via Primore 7, 6616 Losone
www.pogrebne-leovac.ch

Hallo Hrvatice.
Hallo Hrvati.

Novi ste u Švicarskoj? Zdravstveno osiguranje je obavezno. Rado cuvamo podrazumevanje registracije sa općinom do potvrde o zdravstvenom osiguranju.

Također nudimo i zdravstveno osiguranje za Hrvatsku, osiguranja kućanstvo i pravnu zaštitu. Javite mi se, tu sam za vas.

Poklanjam vaučer od croaticuma za putovanje u vrijednosti do 500 franka. Skenirajte QR-kod i osvojite nagradu.

Suzana Djedović
Agenturleiterin
058 277 36 79
suzana.djedovic@css.ch

croaticum
www.croaticum.ch

CSS

MAESTRAL
food in good company

Veleprodaja
Giessenstrasse 11, 8953 Dietikon
Tel. 044 743 82 01, Fax 044 743 82 01

Velika ponuda domaće robe i vina vrhunske kvalitete.
Dostava u cijeloj Švicarskoj!

PODRAVKA **BADEL 1862**

Maestral AG
Office & Lager: Giesenstrasse 11
CH-8953 Dietikon
Telefon: +41 (0) 44 743 82 00
Fax: +41 (0) 44 743 82 01
E-mail: info@maestral.ch
www.maestral.ch

CROREC.CH
CROATIAN REAL ESTATE CENTER

Vaša pouzdana pravna savjetnica za nekretnine u Hrvatskoj

- PROCJENA NEKRETNINE
- PRAVNO SAVJETOVANJE
- PROVJERA HRVATSKIH DOKUMENATA
- PRAVNA PITANJA U VEZI NASLJEDSTVA
- PROVJERA DOKUMENTACIJE VEZANO ZA NEKRETNINE

SANJA BABIĆ
mag. iur EMBA

+41 79 500 87 65 | www.crorec.ch | SB@crorec.ch

Axa Koja osiguranja Vam nudim?

Osiguranje važe imovine

- Poštansko kućanstvo
- Osnovna i nizosrednja prema mirovinama
- Osiguranje za putovanje
- Evropsko stan
- Osiguranje mirovinskih vlasnika
- Osiguranje započetih kućnih životinja
- Pravni rad

Ostale usluge što vam nudimo

- Uzdravljanje i sanacija za kućne životinje
- Savjeti i rješenja koncepta za mirovinu
- Savjeti i rješenja koncepta za varu fiskalku
- Izdavanje permita

Osobno i mirovinsko osiguranje

- Životno, rekreacijsko i zdravstveno osiguranje
- Osiguranje u slučaju invalidnosti
- Osiguranje u slučaju neugode i bolesti
- Zdravstveno osiguranje

Ostali proizvodi

- Privatni i hipotečki krediti

Jošip Rados
Vesna Herceg, Ivica Vojnović, Barbara
Pravni radnik & KMG
jošip.rados@axa.ch
Mobile +41 78 946 12 12

Axa

Sretan Božić i Božjim blagoslovom obdarenu 2022. godinu želi Vam

MOVIS

Privatni kredit?
Pitajte profesionalce.

Krediti od CHF 3'000-250'000
za zaposlene, temporere, AHV-IV-rentnere

- ✓ Besplatni savjeti i obrada
- ✓ Odgovor i ponuda u roku od 24 sata
- ✓ Fleksibilno trajanje kredita
- ✓ Najpovoljnije kamatne stope

043 355 99 40
www.asfinanz.ch

AS Finanz GmbH je projektni i emisioni švicarski ponuditelj s kantonalnom licencom za posredovanje kredita. Davanje kredita je zabranjeno ako uzrokuje preterano zaduživanje. (Art. 3 UWG)

FINANZ

salona dental
STOMATOLOŠKA POLIKLINIKA

ordinacija@salonadental.com
+385 21 261 600
Solin, Hrvatska

Centar zdravog osmijeha

Vodeća stomatološka poliklinika u Dalmaciji

Sve stomatološke usluge na jednom mjestu

Doktori specijalisti s višegodišnjim iskustvom u implantologiji, kirurgiji i protetici

Mogućnost smještaja za pacijente iz inozemstva

Mediji i izazov (naše) komunikacije (46)

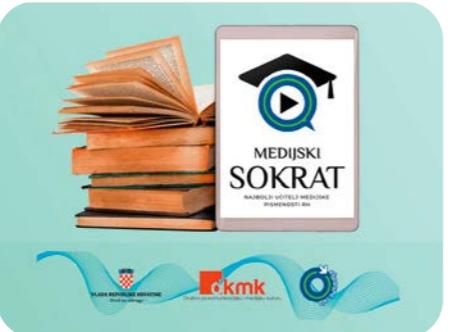
«Medijski Sokrat» najboljim učiteljima medijske pismenosti

Nadamo se da nam nećete zamjeriti što ćemo u ovome broju biti nešto osobniji nego smo inače i što ćemo u prvi plan staviti ono što s našim suradnicima radimo, kako bismo poboljšali razinu medijske pismenosti u Hrvatskoj. Iako se upravo sada nalazimo u vremenu darivanja, mi smo ove godine odlučili malo ranije nagraditi prepoznatu izvrsnost među našim prvim suradnicima: odgajateljicama i odgajateljima u dječijim vrtićima, učiteljkama i učiteljima, knjižničarima i stručnim suradnicima u osnovnim i srednjim školama. Učinilo nam se kako se njihov rad u javnosti ne prepoznaće i kako u društvu premašo ističemo dobre i pozitivne primjere. Kako bismo ih i javno pohvalili i nagradili njihov dugogodišnji trud i rad, ove godine smo, u Društvu za komunikacijsku i medijsku kulturu, odlučili raspisati natječaj za nagradu «Medijski Sokrat». Posebno nas veseli činjenica da su o toj ideji izvještavala brojna sredstva javnoga priopćavanja, među kojima i Hrvatska televizija i Hrvatski radio u više emisija. Budući da smo o toj nagradi pisali i mi, i vas u Movišu želimo upoznati s tom nagradom, koja je po prvi put svečano dodjeljena u Hrvatskom državnom arhivu 4. listopada, dan uoči Svjetskoga dana učitelja. Medijska pismenost važna je tema kojoj se nažalost u našim medijima ne posvećuje dovoljno prostora.

Učitelji i Sokratov dijaloški način podučavanja

Predsjednik Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu (DKMK) Danijel Labaš je, u svom pozdravnom proslovu, objasnio da je nagrada dobila ime po velikom grčkom filozofu Sokratu koji je razvio posebnu metodu poučavanja koja je njegove učenike poticala na kritičko razmišljanje. Njegova metoda zvala se *majeutika*. Sokrat se u svom poučavanju uglavnom služio tom metodom. Učenike je, postavljajući im pitanja (nerijetko i ironična) poticao na dijalog i razmišljanje, kako bi kroz argumentiran razgovor o nekoj temi došli do istine. On nikada nije tvrdio, kako su ga lažno optuživali sofisti, da je istina u dijalogu, nego da dijalog pomaže istini da dođe «na svjetlo dana», to jest da ju oni koji razgovaraju i koji su u dijalogu zajedno otkriju i potvrde. Kasnije je sveti Augustin rekao da je istina izvan nas u onome kojega je on nazivao «Lumen publicum», a to je Bog. Sokratova se metoda danas može primjeniti i na medijski odgoj i na medijsku pismenost, jer se u dijalogu s učenicima može doći do spoznaje i do istine o dobrim i lošim, o pozitivnim i negativnim stranama medija i medijskih sadržaja.

Da se danas bez muke, «u tri sekunde» može doći do svakakvih informacija, upozorio je državni tajnik Ministarstva kulture i medija RH Krešimir Partl, napomenuvši da su zbog toga

brojne informacije gotovo bezvrijedne, pa «tu nastaje problem.» Zato je zagovarao uvođenje medijskoga obrazovanja i medijske pismenosti kao obavezognog predmeta već u osnovne škole. «To nam je zadaća ako želimo stvoriti društvo koje će nešto raditi, koje će nešto razumjeti i koje će razviti kritičko mišljenje», prenijeli su i drugi mediji dodajući da je i on naveo Sokratove riječi: «Znam da ništa ne znam» i dodao da je osnovna premla razvoja društva da svatko prizna da nešto ne zna i da bude kritičan prema onome što je negdje pročitao ili što je naučio. I ravnateljica Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske Helena Beus naglasila je da se djeca susreću s raznim medijskim sadržajima od najranije dobi, a posebno se obratila učiteljima. «Zahvaljujem svim učiteljima i nastavnicima koji pronalaze vremena i volje raditi, a isto tako što se ova nagrada dodjeljuje sada prvi puta i što je tako prepoznat i vrednovan i njihov rad», rekla je Helena Beus koja je s Krešimirovim Parttom i voditeljicom Odjela za stručno-pedagoški nadzor i pomoćnicom ravnateljice Agencije za odgoj i obrazovanje Geom Cetinić uručila nagrade.

Nagrade za kvalitetu programa i medijskog stvaralaštva

Predsjednica Odbora nagrade «Medijski Sokrat» i potpredsjednica DKKM-a Lana Ciboci Perša objasnila je da je petročlani Odbor pri donošenju odluke vrednovao «kvalitetu provedbenih materijala – od jasnoće programa, ishoda učenja, korištenih metoda poučavanja i aktivnog uključivanja samih učenika u provedbu aktivnosti do poticanja sadržaja na kritičko razmišljanje, ali i medijskog stvaralaštva». Istodobno je istaknula da su djeca budućnost svakoga društva i da je zato ulaganje u odgojno-obrazovne djelatnike ulaganje za svijet kakav želimo u budućnosti, a nagrada «Medijski Sokrat» samo je mali doprinos tome. Uz samu dodjelu nagrada, obrazloženje je davala tajnica Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu Katarina Blažina Mukavec. Odbor za dodjelu nagrada tako je, prema njezinim riječima, istaknuo da su u kategoriji dječjih vrtića Jelena Alpeza i Maja Radošević, zaposlene u dječjem

vrtiću Pčelica u Zagrebu, «u svom radu iskazale izrazitu kreativnost i inovativnost u području fotografije i fotografskog stvaralaštva. Kreativnom primjenom fotografije i digitalnih medija pozitivno su djelovale na razvoj medijske pismenosti i medijskih kompetencija djece rane i predškolske dobi, odgojitelja, roditelja i šire zajednice.» U kategoriji osnovnih škola Jasenka Marmilić, stručna suradnica knjižničarka, zaposlena na polu radnoga vremena u OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko, dobitnica je «Medijskog Sokrata» jer je u projektu «Digitalni građani» provela 16 odgajino-obrazovnih radionica, s naglaskom na sigurnost djece na internetu, zaštitu privatnosti i prevenciju električnog nasilja, a preko njih je učenike poticala na kritičko razmišljanje, ali i stvaranje medijskih sadržaja. U kategoriji srednjih škola nagradu je dobila Silvia Vladić Vrban, profesorica hrvatskog jezika i književnosti iz Obrtničke i industrijske graditeljske škole u Zagrebu. «Kroz svoje izvannastavne aktivnosti iz područja medijske pismenosti u isto je vrijeme promicala kritičko vrednovanje, ali i stvaranje medijskog sadržaja, čak i u vrlo zahtjevnim oblicima poput podcasta Majstori - školske televizije. Aktivnosti planira i temelji na znanstvenim istraživanjima koje provodi na razini škole, a povjerenstvo je posebno istaknuto njezin angažman u razvoju školskog lista Majstori, My Story. Profesorica Vladić Vrban vrlo uspješno medijsku pismenost promiče i kroz filmsko stvaralaštvo u strukovnoj školi.»

Na kraju ćemo još jednom pohvaliti sve koji su se prijavili, jer iako se nagrada dodjeljivala po prvi puta, na natječaj je pristiglo čak 55 prijava i to iz cijele Hrvatske – od juga Dalmacije preko Istre i Kvarnera do Slavonije i Baranje. Petnaest ih je pristiglo za aktivnosti u predškolskim ustanovama, 23 prijava za aktivnosti u osnovnim školama i 17 prijava za srednje škole. Nadamo se da će ih sljedeće godine biti još i više, a svi mi medijski pismeniji i spremniji za svakodnevno korištenje medijskih sadržaja, da ćemo i dalje davati potporu jedni drugima u medijskom odgoju.

A što ova nagrada znači za sve vas, drage naše čitatelje? Želimo vas potaknuti da i vi pohvalite svaki dobar primjer na koji ste našli u medijsima. Ovoga Božića od nas se očekuje da se opredijelimo za dobro i da tako govorimo i živimo, ali i da naša djela upućuju na dobro. Nagrade su samo tu da nas podsjetite kako često zaboravljamo prepoznavati dobro jedni među drugima i u našim obiteljima, župama i zajednicama. Uputite i vi nekome ovoga Božića zahvalu za sve dobro koje vam je učinio. Nećete vjerovati kako je malo potrebno da bismo druge potaknuli i pokazali im koliko nam znače i koliko smo zahvalni što ih imamo u našim životima. **Sretan vam i blagoslovjen Božić!**

Korisne adrese

Hrvatska predstavništva u Švicarskoj

Veleposlanstvo Republike Hrvatske i konzularni odjel Veleposlanstva
3005 Bern, Thunstrasse 45Veleposlanstvo: telefon: 031 352 02 75
fax: 031 352 03 73
Konzularni odjel: telefon: 031 352 50 80
fax: 031 352 80 59

Molimo Vas, za sve konzularne poslove u Bernu, Zürichu i Luganu, potrebitno je zatražiti termin!

Uredovno vrijeme:
ponedjeljak-petak: 9.00-12.00 sati
utorkom i od: 16.00-18.00 sati
(2. i 4. ponedjeljka. u mj. konzularni odjel ne radi.)

Generalni konzulat RH u Zürichu

8008 Zürich, Bellerivestr. 5
Telefon: 044 386 67 50; 044 386 67 51
Fax: 044 422 83 54Uredovno vrijeme:
ponedjeljak i srijeda: 9.13.00 i 15-18.00
utorak, četvrtak i petak: 9-13.00 sati.

Konzularni dani u Luganu

6900 Lugano, Hotel Pestalozzi
Piazza Indipendenza 9Potrebno je zatražiti termin! Tel.: 031 352 50 80
Uredovno vrijeme: 10.00-12.00 i 13.00-14.00

Botschaft Bosnien und Herzegowina

Veleposlanstvo Bosne i Hercegovine
Thorackerstrasse 3, 3074 Muri bei Bern
Telefon: 031 351 10 51; fax: 031 351 10 79

Hrvatska nastava u Švicarskoj Konfederaciji

Zürcherstrasse 48/50, 8953 Dietikon
Telefon: 044 212 65 44E-mail: hds-ch@bluewin.ch
web-stranica: www.hds-ch.comUredovno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8.30-15.00
Koordinatorica: Maja Rajić

Sozialdienst für Kroatischsprachige

Bahnhofplatz 1, 3. kat, 5400 Baden
Telefon: 056 210 35 80E-Mail: vm@caritas-aargau.ch
www.hrvatskasocijalnalsuzba.chUredovno vrijeme:
utorak: 09-12.00; srijeda: 13.30-17.30
Socijalna radnica: Valentina Matolić

Promjena naslova (adrese)!

Molimo Vas, ako ste tijekom godine mijenjali mjesto svoga boravišta, prijavite Vašu novu adresu/naslov Uredništvu MOVIS-a. Istovjetna zamjesta vrijedi za sve novo-utemeljene obitelji koje žele primati MOVIS. Hvala Vam na razumijevanju!

Telefon: 043 317 96 33

E-Mail: movis@hkm-movis.ch

MOVIS - Kath. Kroatenmission
Bederstrasse 76, CH-8002 Zürich

Preporučene knjige

Matt Walsh

Cijena: 19.90 CHF

ŠTO JE ŽENA?

Američki politički komentator Matt Walsh proveo je nekoliko mjeseci u potrazi za odgovorom na pitanje za koje je mislio da ga nikad ne će morati postaviti. No čini se da odjednom previše ljudi na njega ne zna odgovoriti. Je li žena to što jest zato što se osjeća ili ponaša kao što se ponašaju žene? Nisu li rodne uloge samo »društveni konstrukt«? Može li žena biti »zaro-bljena u tijelu muškarca«? Što uopće znači biti ženom? Znači li išta?

Nekoč davno mislili smo da definicija žene ima neke veze s biologijom, ali najstручniji stručnjaci sada kažu da to definitivno nije tako. Zbog toga je Matt Walsh odlučio napraviti ono što prije njega nije napravio nijedan muškarac (što god riječ muškarac značila). Razgovarao je sa stručnjacima i postavio im jedno izravno pitanje: Što je žena?

- Doznaće da nitko – ni liječnici, ni terapeuti, ni psihijatri, ni političari, ni transrodne osobe – ne može ponuditi definiciju riječi žena
- Razotkriva zapanjujuće činjenice o transrodnoj teoriji
- Saznaje kako aktivisti i raznorazni ideozlozi pokušavaju zavladati umovima naše djece. A vi saznajte zašto svaki roditelj treba znati odgovor na naslovno pitanje ove knjige.

Jesús María Silva Castignani

Cijena: 9.90 CHF

SEKS. SAMO ZA HRABRE

Krije li možda seks puno više nego što nam današnje društvo prikazuje? Autor ove knjige za mlade, španjolski svećenik Jesús María Silva Castignani, daje jednoznačan odgovor na to pitanje: da, seks je puno više. Osjećate li se kao da s vama nešto nije u redu? Imate pitanja o seksu, a ni-kad vam nitko na njih nije odgovorio? Borite se sa svojom spolnosti? Mislite da je pogled Crkve na spolnost mračan, represivan i negativan? Onda vas pozivamo da zavrirate u Seks. Samo za hrabre.

Nećete vam samo dati korisne savjete, već će usmjeriti vaš pogled prema ljeti-poti i veličini o kakvoj možda niste ni sanjali. Ona je u vama i pred vama, bez obzira na to što ste dosad činili. Stvorenite ste za nešto veliko.

Ako vam je neugodno čitati knjigu na kojoj piše seks, ne brinite – knjigu smo opremili čednom trakom koja će ukloniti sve neugodne poglede i nepotrebna pitanja kako biste mogli neometano u njoj uživati. A kada uz pomoć ove knjige shvatite da u seksu nema ničega sramotnoga, čednu traku vrlo jednostavno možete i skinuti.

Cijena: 7.90 CHF

GLAVA ili SRCE

Glava ili srce? Pred nama zna biti više putova, koji su k tome ponekad jednako dobri: tada treba shvatiti na kojem od njih možemo više ljubiti, na kojem od njih možemo u punini dati život koji imamo u sebi, gdje ćemo život uspjeti učiniti boljim.

Suvremeni život svakodnevno te stavlja pred nebrojene izvore. Koji će put odabrat, kako biti siguran da ne će pogriješiti? Što ti govore emocije i osjećaji, a što razum? Koju je to želju Bog stavio u tebe?

Knjiga Glava ili srce: umijeće razlučivanja bit će pomoći svakome tko se našao pred životnim izborom ili jednostavno želi svoj život dovesti u red, ali prvenstveno je namijenjena mladima. Sadrži smjernice kako bolje upoznati sebe, molitve, biblijske tekstove za razmatranje, pitanja za razmišljanje, kratke priče i aktivnosti.

Autor ove knjige napajao se na izvorima isusovačke duhovnosti. Neka i tebi posluži kao vrijedan duhovni poticaj u prijelomnim trenutcima. No oprez, knjiga ti ne će ponuditi gotova rješenja, ali će ti sigurno olakšati doношење ispravnih životnih odluka.

Bolje humor nego tumor

Anegdote o papi Ivanu XXIII.

© Jedan vatikanski dužnosnik je rekao Svetom Ocu, da je »apsolutno nemoguće« sazvati Drugi vatikanski sabor 1963. godine. »Dobro, onda ćemo ga sazvati u 1962. godini« - odgovorio je Dobri papa. I tako je i učinio.

Nemoj se uskratiti

Nadsvodi živote onih s kojima živiš svjetilkama dobrote, svjetilkama osmijehâ i sućuti, brižnosti i zauzetosti. Nadsvodi ih njima da lakše koračaju kroz tmine, da uzmognu naći put u prostorima osvijetljenima lažnim svjetilima.

Razvedruj nebo nad njima.

Pomozi im da živi u njima. I po njima.

Uči od Boga.

Uči od njegove ljubavi.

On je upalio sunce i zvijezde.

Obasjao te Isusovim životom, Evandeljem.

Posvijetlio ti životima nebrojenih svetih kroz vjekove.

Životima mnogih koji žive uz tebe, srcima njihovim.

On te ne prestaje ohrabrivati da i ti budeš njegovo svjetlo.

Nemoj mu se uskratiti.

Stjepan Lice

Velikani i njihove ideje

Nikola Jurišić – diplomat i vojskovođa

Sigetska i Vukovarska bitka, po mnogo čemu vojno slične (npr. odnos broja branitelja i napadača, konačan ishod i povjesno značenje), najpoznatije su u našem narodu i razložno najopjevanije. Ipak, nisu jedine takva značaja i važnosti jer je bilo još mnogo bitaka, vojnih i diplomatskih, kojima su Hrvati odlučivali o svojoj nacionalnoj i europskoj budžini. Jedan od takvih događaja, bila je i bitka kod Kisega u današnjoj Mađarskoj, gdje je Nikola Jurišić s tek malo više od 700 branitelja zaustavio prodor Osmanlija prema Beču. Rođen je u Senju oko 1490. godine u hrvatskoj plemićkoj obitelji. O njegovih prvih tridesetak godina života nema podataka. Prvi put se spominje u pismu nadvojvode Ferdinanda svom blagajniku od 27. studenog 1521., u kojemu piše kako se Jurišić sa svojih osam konjanika pridružio kranjskoj graničnoj vojsci. To je zanimljiv podatak jer su hrvatske zemlje u to vrijeme, na temelju Pacta conventa iz 1102. godine, bile pod ugarskom a ne austrijskom krunom, pa bi se smatralo prirodnjom odlukom da se Jurišić pridružio ugarskim postrojbama. No, budući da je obrana od Osmanlija ugarskog kralja Ludovika II. bila neučinkovita pa su Osmanlije bez velikih teškoća znale prodirati čak do Kranjske, Štajerske, Koruške, dakle austrijskih zemalja, odnosno Ferdinandovih posjeda, nije nerazumna Jurišićeva odluka da svoju pomoć ponudi onome tko se činio sposobniji odgovoriti na osmanlijsku prijetnju, a to je bio nadvojvoda Ferdinand.

Jurišić se zatim u svojstvu vojnog savjetnika spominje 1522. kao sudionik carskog sabora staleža u Nürnbergu, gdje je znamenit govor «Za Hrvatsku» održao hrvatski velikaš Bernardin Frankopan. U to je vrijeme na osmanski tron sjeo Sulejman II., koji će u povijesti dobiti nazive Zakanodavac i Veličanstveni. On je 1521. osvojio Beograd, tada važnu ugarsku utvrdu. Godine 1526. postaje Jurišić glavnim zapovjednikom obrane granice i tu će dužnost vršiti tri godine. Prijetnja je dakle bila sve veća pa je Ferdinand, žečeći od hrvatskih i ugarskih zemalja stvoriti tampon-zonu koja bi priječila put osmanskom napredovanju, ponudio Hrvatsko-Ugarskom Kraljevstvu vojnu pomoć uz uvjet prihvatanja krune, što su Hrvati učinili 1527. godine na Saboru u Cetingradu, gdje je upravo Jurišić lobirao za Ferdinanda. Sljedeći podatak o Jurišiću potjeće iz 1529., kada će ga sada hrvatski kralj Ferdinand poslati na pregovore sultanu, što će opet učiniti 1531. No sljedeće se godine sultan odlučio na pohod na Beč. Turska vojska zaustavila se 6. kolovoza 1532. pred Kisegom, kojim je zapovijedao Jurišić. Kiseg je bio posljednja utvrda na ugarskom području na gra-

nici s Austrijom. Grad je branilo oko 700 ljudi. Nasuprot njima bila je mnogo nadmoćnija turska vojska, procjena koja varira između 100 i 300 tisuća vojnika. No ta vojska nikad neće stići do Beča. Nakon 25 dana bitke i 12 odbijenih napada veliki vezir Ibrahim-paša ponudio je Jurišiću nagodbu: prestat će napadi ako Jurišić dopusti da se na grad izvjesi turska zastava, ali bez ulaženja turskih postrojbi. Jurišić je, shvativši da se grad ne može dulje održati, predao ključeve grada kako bi ga sultan barem nominalno dobio u posjed.

Osmanjili su, izgubivši previše vremena pod Kisegom, jer bližila se zima te dobivši obavijesti da je Ferdinand skupio veliku vojsku za obranu, odustali od pohoda na Beč, na koji će ponovno krenuti 1566., kada će ih pod Sigetom opet zaustaviti jedan Hrvat - Nikola Šubić Zrinski s malom posadom od tri tisuće ljudi. Treća i posljednja opsada Beča je tako odgođena za gotovo 130 godina, sve do 1683. Jurišić je 1533. za svoju hrabrost i obranu proglašen carskim barunom, dobivši i nagradu od 8.000 forinti. Godine 1537. bit će na tri godine imenovan glavnim zapovjednikom svih habsburških postrojbi u Kranjskoj, a 1538. upraviteljem Kranjske na pet godina. U međuvremenu je ponovno obavljao diplomatsku službu u odnosima sa sultonom Sulejmanom, u kojog je nastupao na hrvatskome jeziku. Umrovljen je 1543. i te je godine vjerojatno umro. Ulica koja u Zagrebu spaja Draškovićevu ulicu i Trg bana Jelačića nosi njegovo ime. S pravom, u čast jednome od najuglednijih i najvažnijih ljudi naše političke i vojne povijesti u njezinu najtežem, 16. stoljeću.

HRVOJE LONČAREVIĆ